

Poznań 3-1999

PORADNIK

Bibliograficzno-
Metodyczny

Wojewódzka Biblioteka Publiczna

Kwartalnik

Wojewódzka Biblioteka Publiczna
w Poznaniu

PORADNIK
BIBLIOGRAFICZNO-METODYCZNY

Kwartalnik

Poznań 1999

Przewodniczący Zespołu Redakcyjnego

Zofia Płatkiewicz

Redaguje zespół:

Urszula Bzdawka
Andrzej Baumgart
Beata Nowak

ISSN 0238-9142

Materiał szkoleniowy:

Powielono w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Poznaniu

A-5 350 egz.

S P I S T R E Ś C I

	str.
I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ (Oprac. Urszula Bzdawka)	5
II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE	
Wojciech Charchalis – Współczesna literatura światowa.	
Zarys literatury portugalskiej 1974–1999 i jej obecność w Polsce	12
Bibliografia przekładów z literatury portugalskiej na język polski w latach 1974–99	18
Bibliografia opracowań na temat współczesnej literatury portugalskiej	19
Andrzej Dudziak – Świat i Polska na przełomie XX/XXI wieku	20
Urszula Bzdawka – Polska–Niemcy	
Dobre sąsiedztwo w jednoczącej się Europie	31
Andrzej Dudziak – Fryderyk Chopin i jego muzyka	
Międzynarodowy Rok Chopinowski	47
Urszula Bzdawka – Przewodniki turystyczne po świecie	56
Bibliografie osobowe: Witold Gombrowicz	85
Maria Kuncewiczowa	89
III. MATERIAŁY METODYCZNE	
Iwona Belter – V Dzielnica Związku Polaków w Niemczech	92
IV. MATERIAŁY REGIONALNE	
A. Przegląd nowości regionalnych	96
B. Biblioteki publiczne woj. wielkopolskiego	104
V. KRONIKA	135

I. KALENDARZ ROCZNIC, OBCHODÓW I WYDARZEŃ

Poniższy kalendarz, to wybrane daty rocznic, obchodów i wydarzeń na III kwartał 1999 roku. Szerszy zestaw dat na III kwartał znajduje się w „Poradnikach Bibliograficzno-Metodycznych” z lat ubiegłych.

L i p i e c

- (55) VII 1944 – Powstanie Polskiej Agencji Prasowej
1 VII_x – Światowy Dzień Architektury
- (430) 1 VII 1569 – Zawarcie unii lubelskiej – Wielkie Księstwo Litewskie zostało połączone z Polską Unią Realną
- (195) 1 VII 1804 – Ur. George Sand, pisarka francuska (zm. 8.06.1876)
- (165) 1 VII 1834 – Ur. Jadwiga Łuszczewska (Deotyma), poetka, powieściopisarka (zm. 23.09.1908)
- (75) 3 VII 1924 – Reprezentacja Polski po raz pierwszy uczestniczyła w Igrzyskach Olimpijskich (VIII Olimpiada, Paryż 1924)
- (115) 3 VII 1884 – Ur. Jakub Wojciechowski, robotnik, pamiętnikarz związany z Wielkopolską (zm. 17.04.1958)
- (65) 4 VII 1934 – Zm. Maria Curie-Skłodowska, chemik (ur. 7.11.1867)
- (35) 4 VII 1964 – Zm. Samuel Marszałak, poeta i tłumacz rosyjski (ur. 4.11.1887)
- (110) 5 VII 1889 – Ur. Jean Cocteau, poeta, dramaturg i powieściopisarz francuski (zm. 11.10.1963)
- (115) 7 VII 1884 – Ur. Lion Feuchtwanger, pisarz i dramaturg niemiecki (zm. 21.12.1958)
- (70) 9 VII 1929 – Zm. Julian Fałat, malarz, pedagog (ur. 30.07.1853)

	11 VII		– Światowy Dzień Ludności, ogłoszony w 1987 roku przez ONZ, jako „dzień narodzin pięciomiliardowego mieszkańca Ziemi”
(25)	11 VII	1974	– Zm. Pär Lagerkvist, pisarz szwedzki, laureat nagrody Nobla w 1951 r. (ur. 23.05.1891)
(95)	12 VII	1904	– Ur. Pablo Neruda (właśc. nazw. Neftali Ricardo Reyes Besualto), pisarz i poeta chilijski, laureat nagrody Nobla w 1971 r. (zm. 23.09.1973)
(105)	13 VII	1894	– Ur. Izaak Babel, pisarz rosyjski (zm. 17.03.1941)
(10)	15 VII	1989	– Zm. Maria Kuncewiczowa, pisarka (ur. 30.10.1897)
(15)	15 VII	1984	– Zm. John Boynton Priestley, angielski pisarz, dramaturg, eseista (ur. 13.09.1894)
(95)	15 VII	1904	– Zm. Anton Czechow, nowelista i dramaturg rosyjski (ur. 29.01.1860)
(600)	17 VII	1399	– Zm. Jadwiga, królowa Polski od 1384 r.
(165)	19 VII	1834	– Ur. Edgar Degas, francuski malarz i grafik (zm. 27.09.1917)
(695)	20 VII	1304	– Ur. Francesco Petrarca, poeta włoski (zm. 19.07.1374)
(100)	21 VII	1899	– Ur. Ernest Hemingway, pisarz amerykański, laureat nagrody Nobla w 1954 r. (zm. 2.07.1961)
(30)	21 VII	1969	– Lądowanie pierwszych ludzi na Księżycu (astronaucci amerykańscy Neil Armstrong i Edwin Aldrin)
(55)	22 VII	1944	– Ogłoszenie Manifestu PKWN
(90)	23 VII	1909	– Zm. Zygmunt Noskowski, kompozytor i pedagog (ur. 2.05.1846)
(170)	23 VII	1829	– Zm. Wojciech Bogusławski, dramaturg, aktor (ur. 9.04.1757)
(20)	24 VII	1979	– Zm. Edward Stachura, poeta, prozaik, tłumacz (ur. 18.03.1937)

- (30) 26 VII 1969 – Zm. Witold Gombrowicz, prozaik, eseista, dramaturg (ur. 4.08.1904)
- (105) 26 VII 1894 – Ur. Aldons Huxley, pisarz angielski (zm. 22.11.1963)
- (100) 26 VII 1899 – Ur. Magdalena Samozwaniec (właśc. nazw. Niewiadowska) prozaik (zm. 20.10.1972)
- (25) 27 VII 1974 – Zm. Erich Kästner, poeta, prozaik niemiecki (ur. 23.02.1899)
- (175) 28 VII 1824 – Ur. Alexandre Dumas (syn), dramaturg, powieściopisarz francuski (zm. 27.11.1895)
- (195) 28 VII 1804 – Ur. Ludwik Feuerbach, filozof niemiecki (zm. 13.09.1872)
- (215) 30 VII 1784 – Zm. Denis Diderot, pisarz i filozof francuski (ur. 5.10.1713)
- (150) 31 VII 1849 – Zm. Sandor Petöfi, poeta węgierski (ur. 1.01.1823)
- (55) 31 VII 1944 – Zm. Antoine de Saint-Exupéry, pisarz francuski (ur. 29.07.1900)
- (80) 31 VII 1919 – Sejm Rzeczypospolitej Polskiej ratyfikował traktat wersalski kończący I wojnę światową

S i e r p i e ń

- (85) 1 VIII 1914 – Wybuch I Wojny Światowej
- (80) 1 VIII 1919 – Ustawa sejmowa o włączeniu Wielkopolski do państwa polskiego
- (55) 1 VIII 1944 – Wybuch Powstania Warszawskiego
- (90) 1 VIII 1909 – Ur. Henryk Worcell (właśc. nazw. Tadeusz Kurtyka), powieściopisarz (zm. 1.06.1982)
- (55) 1 VIII 1944 – Lądowanie we Francji polskiej 1 Dywizji Panczernej pod dowództwem gen. Stanisława Maczka

- (100) 2 VIII 1899 – Ur. Stanisław Bobiński, poeta, nowelista (zm. 12.11.1985)
- (90) 3 VIII 1909 – Ur. Stanisław Piętaś, poeta, prozaik, eseista (zm. 22.01.1964)
- (75) 3 VIII 1924 – Zm. Joseph Conrad (właśc. nazw. Józef Teodor Konrad Nałęcz-Korzeniowski), powieściopisarz angielski, polskiego pochodzenia (ur. 3.12.1857)
- (140) 4 VIII 1859 – Ur. Knut Hamsun (właśc. nazw. Knud Petersen), pisarz norweski, laureat nagrody Nobla w 1920 r. (zm. 19.02.1952)
- (95) 4 VIII 1904 – Ur. Witold Gombrowicz, prozaik, eseista, dramaturg (zm. 26.07.1969)
- (55) 4 VIII 1944 – Zm. Krzysztof Kamil Baczyński, poeta, prozaik (ur. 22.01.1921)
- (135) 5 VIII 1864 – Zm. Romuald Traugutt, ostatni dyktator powstania styczniowego (ur. 16.01.1826)
- 6 VIII – Światowy Dzień Rozbrojenia (obchodzony w rocznicę zrzucenia bomby atomowej na Hiroszimę)
- (55) 8 VIII 1944 – Zm. Juliusz Kaden-Bandrowski, prozaik, publicysta (ur. 24.02.1885)
- (100) 13 VIII 1899 – Ur. Alfred Hitchcock, angielski reżyser i scenarzysta filmowy (zm. 29.04.1980)
- 15 VIII – Święto Wojska Polskiego
- (230) 15 VIII 1769 – Ur. Napoleon I Bonaparte, cesarz Francji (zm. 5.05.1821)
- (50) 16 VIII 1949 – Zm. Margaret Mitchell, pisarka amerykańska (ur. 8.11.1900)
- (55) 16 VIII 1944 – Zm. Tadeusz Gajcy, poeta, prozaik, krytyk literacki (ur. 8.02.1922)
- (90) 19 VIII 1909 – Ur. Jerzy Andrzejewski, powieściopisarz, nowelista, krytyk literacki (zm. 19.04.1983)

- (25) 19 VIII 1974 – Zm. Aleksander Janta-Połczyński, pisarz, dziennikarz, tłumacz, związany z Wielkopolską (ur. 11.12.1908)
- (180) 19 VIII 1819 – Zm. James Watt, angielski wynalazca maszyny parowej (ur. 19.01.1736)
- (415) 22 VIII 1584 – Zm. Jan Kochanowski, poeta staropolski (ur. 1530)
- (55) 22 VIII 1944 – Zm. Lucjan Szenwald, poeta (ur. 13.03.1909)
- (85) 22 VIII 1914 – Ur. Bronisław Zieliński, tłumacz literatury anglosaskiej (zm. 10.03.1985)
- 23 VIII – Święto Lotnictwa
- (50) 24 VIII 1949 – Wszedł w życie Pakt Północnoatlantycki
- (255) 25 VIII 1744 – Ur. Johann Gottfried von Herder, niemiecki pisarz i filozof (zm. 18.12.1803)
- (15) 25 VIII 1984 – Zm. Truman Capote (właśc. nazw. Truman Streckfus Persons), pisarz amerykański (ur. 30.08.1924)
- (10) 26 VIII 1989 – Zm. Irving Stone, pisarz amerykański (ur. 14.07.1903)
- (85) 26 VIII 1914 – Ur. Julio Cortazar, pisarz argentyński (zm. 11.02.1984)
- (105) 27 VIII 1894 – Ur. Kazimierz Wierzyński, poeta, prozaik, publicysta (zm. 13.02.1969)
- (20) 27 VIII 1979 – Zm. Mika Valtari, pisarz fiński (ur. 19.09.1908)
- 28 VIII – Święto Polskiego Lotnictwa
- (250) 28 VIII 1749 – Ur. Johann Wolfgang von Goethe, poeta niemiecki (zm. 22.03.1832)
- (75) 30 VIII 1924 – Ur. Truman Capote (właśc. nazw. Truman Streckfus Persons), pisarz amerykański (zm. 25.08.1984)
- (80) 31 VIII 1919 – Otwarcie Opery Poznańskiej
- (150) 31 VIII 1749 – Ur. Aleksander Radiszczew, pisarz i filozof rosyjski (zm. 24.09.1802)

- (25) 31 VIII 1974 – Zm. Witold Zegański, pisarz poznański
(ur. 27.10.1928)

W r z e s i e ń

- (60) 1 IX 1939 – Napaść Niemiec hitlerowskich na Polskę. Wybuch II wojny światowej
- 1 IX – Międzynarodowy Dzień Pokoju, w rocznicę wybuchu II wojny światowej
- (190) 4 IX 1809 – Ur. Juliusz Słowacki, poeta, dramaturg romantyczny (zm. 3.04.1849)
- (60) 7 IX 1939 – Kapitulacja Westerplatte
- (60) 9 IX 1939 – Zm. Józef Czechowicz, poeta (ur. 15.03.1903)
- (60) 9–18 IX 1939 – Bitwa Armii „Pomorze” i „Poznań” nad Bzurą
- (25) 10 IX 1974 – Zm. Melchior Wańkowicz, polski pisarz i publicysta (ur. 10.01.1892)
- (105) 11 IX 1894 – Ur. Maria Kownacka, autorka książek dla dzieci i młodzieży (zm. 27.02.1982)
- (475) 11 IX 1524 – Ur. Pierre de Ronsard, poeta francuski (zm. 27.12.1585)
- (185) 12 IX 1814 – Ur. August Cieszkowski, filozof, ekonomista, działacz polityczny i społeczny związany z Wielkopolską (zm. 12.03.1894)
- (105) 13 IX 1894 – Ur. Julian Tuwim, poeta, satyryk, tłumacz (zm. 27.12.1953)
- (105) 13 IX 1894 – Ur. John Boynton Priestley, angielski pisarz, dramaturg, eseista (zm. 15.07.1984)
- (210) 15 IX 1789 – Ur. James Fenimore Cooper, powieściopisarz amerykański (zm. 14.09.1851)
- (60) 18 IX 1939 – Zm. Stanisław Ignacy Witkiewicz, pisarz, dramaturg (ur. 24.02.1885)

- (35) 18 IX 1964 – Zm. Sean O'Casey, pisarz i dramaturg irlandzki (ur. 31.03.1884)
- (60) 23 IX 1939 – Zm. Zygmunt Freud, austriacki neurolog i psychiatra, twórca psychoanalizy (ur. 6.05.1856)
- (85) 23 IX 1914 – Ur. Leonard Turkowski, pisarz związany z Wielkopolską i Poznaniem (zm. 19.01.1985)
- (15) 26 IX 1984 – Zm. Aleksander Rymkiewicz, poeta polski (ur. 13.04.1913)
- 27 IX – Międzynarodowy Dzień Turystyki
- (195) 29 IX 1804 – Ur. Michał Czajkowski (Sadyk Pasza), powieściopisarz i emigracyjny działacz polityczny (zm. 18.01.1886)
- (430) IX/X 1569 – Zm. Mikołaj Rej, poeta, prozaik (ur. 4.02.1505)

II. ZESTAWIENIA BIBLIOGRAFICZNE

Wojciech Charchalis
Uniwersytet im. A. Mickiewicza

WSPÓŁCZESNA LITERATURA ŚWIATOWA ZARYS LITERATURY PORTUGALSKIEJ 1974–1999 I JEJ OBECNOŚĆ W POLSCE

Literatura portugalska tradycyjnie jest dla naszego kraju peryferyjna, stąd też wiedza o niej i liczba publikacji na jej temat jest znikoma. O ile w pierwszej połowie XIX w. Joachim Lelewel dostrzegł znaczące podobieństwa w historii Polski i Hiszpanii oraz postulował rozwój studiów iberystycznych w naszym kraju, o tyle położona tuż obok, znacznie mniejsza Portugalia pozostała przez niego niezauważona. Z jednej strony na taki stan rzeczy wpłynęło położenie geograficzne Portugalii, tego prawdziwego *Finis terrae*, gdzie „ziemia się kończy i ocean zaczyna” – jak pisał Fernando Pessoa – z drugiej zaś uwarunkowany tym położeniem rozwój historyczno-polityczny. Mając u swego boku potężnego sąsiada, Luzytania, oddzielona od reszty Europy nieprzebytymi górami i pustkowiem wykorzystywała jedyny naturalny kierunek swej ekspansji, tj. przez morza. Powstało w ten sposób w XV i XVI w. olbrzymie imperium zamorskie, z tego też powodu z Portugalii zawsze było bliżej do Indii czy Ameryki niż do Europy.

Obraz takiego postrzegania świata odnajdujemy w literaturze i tematach tradycyjnie podejmowanych przez pisarzy aż do dnia dzisiejszego. Warto tu nadmienić, że najznakomitszy i najlepiej znany w świecie utwór portugalski, poemat „Os Lusíadas” Luisa Vaz de Camões jest epopeją traktującą o odkryciu morskiej drogi do Indii i w Polsce znany już był z tłumaczeń w wiekach minionych (ostatnio, bo w 1995 r. ukazał się w nowym, znakomitym przekładzie Ireneusza Kani pt. „Luzytanie”, WL, Kraków).

Należy również zwrócić uwagę na to, że prądy estetyczno-filozoficzne docierały do tego odległego kraju ze znacznym opóźnieniem, co nie powinno dziwić, jeśli weźmiemy pod uwagę wszystko to, co napisaliśmy powyżej.

Wiek XX wprowadził w Portugalii szereg rewolucyjnych zmian nie tylko w zakresie postępu technicznego, ale również na polu myśli politycznej. Jedyny portugalski noblista w dziedzinie literatury José Saramago, tworzący pod koniec naszego stulecia, tj. po utracie przez Portugalię ostatnich kolonii w Afryce i Azji, po doświadczeniach faszystowskiej dyktatury i komunistycznego prze-

wrotu, po wstąpieniu do NATO i UE wyraża pełną świadomość tych zmian w mentalności Portugalczyków, parafrazując cytowaną już powyżej myśl: „Portugalia to kraj, w którym morze się kończy i ziemia zaczyna”. W istocie zmiana taka nastąpiła, gdy po kompromitacji salazaryzmu w 1974 r. Portugalia, chcąc nie chcąc, została zmuszona do poszukiwania nowej filozofii swego istnienia i definitywnie odrzuciła politykę stania „plecami do Europy”, zwracając się w stronę swego tradycyjnego rywała, Hiszpanii.

Rok 1974 i Rewolucja Goździków znaczą początek nowej ery w dziejach Portugalii i początek nowej epoki w literaturze tego kraju. Zniesienie cenzury pozwoliło pisarzom na odrzucenie krępującego gorsetu i podjęcie tradycyjnych tematów literatury, choć także skłoniło do rozrachunku z przeszłością w duchu niemal zawsze lewicowym, co jest szczególnie widoczne w literaturze lat 70-tych. Warto zauważyć, że w odróżnieniu od Hiszpanii, mającej bardzo podobne losy w XX w., w przypadku Portugalii nie można mówić o literaturze emigracyjnej, dlatego też pęd do rozliczania z przeszłością na łamach utworów literackich po dziś dzień jest w tym kraju bardzo silny. Z czasem, obok utworów podejmujących tradycyjne tematy literatury, zaczęła pojawiać się na rynku znaczna liczba tytułów powieści historycznych i nostalgicznych, szczególnie traktujących o dawnych koloniach. Przez wiele lat tak zwana dekolonizacja, była tematem tabu, a wszelkiego rodzaju uzewnętrznianie tęsknoty za Angolą, Mozambikiem, czy Gwineą mogło narazić autora na zarzut popierania faszyzmu i salazaryzmu. Obecnie, po upływie ponad 25 lat, po ustabilizowaniu życia politycznego i stosunków z dawnymi koloniami oraz po przytłumieniu namiętności, jakie rozbudzały wojny kolonialne, temat ten przestaje być unikany i stopniowo pojawia się w utworach popularnych pisarzy, takich jak np. Antonio Lobo Antunes. Sprawia to, że wiele powieści i opowiadań portugalskich jest kulturowo hermetycznych, niezrozumiałych dla nieportugalskiego czytelnika.

Współczesna Portugalia to kraj niewielki, liczący ok. 9,5 mln mieszkańców, w którym rynek czytelniczy jest zdominowany przez literaturę anglo i francuskojęzyczną, a ostatnio także hiszpańskojęzyczną, podobnie jak w reszcie Europy. Większość obecnych na rynku wydawniczym autorów rodzimych należy do starszego pokolenia o od lat ugruntowanej pozycji umożliwiającej im skuteczne współzawodnictwo z zagraniczną konkurencją. Należą do nich np. Vergílio Ferreira, Luís Pacheco, Sofia de Melo Breiner Andersen, Agustina Bessa-Luis, zmarły niedawno José Cardoso Pires. Nie zmienia to jednak faktu, że współczesna literatura, a w szczególności proza, zasługuje na uwagę, o czym przekonuje nas przyznanie Nagrody Nobla za 1998 rok José Saramago, jednemu z czołowych twórców literatury światowej ostatnich lat.

Co się zaś tyczy obecności literatury portugalskiej w Polsce, to jej obraz jest bardzo mglisty. o ile w ogóle o takim obrazie można mówić. Co prawda

w latach 70-tych i 80-tych ukazała się nakładem Wydawnictwa Lijerackiego i Czytelnika znaczna liczba publikacji, jednak w znakomitej większości były to utwory klasyczne lub „ideologicznie poprawne”. Lata 90-te stoją pod znakiem José Saramago; jak dotąd opublikowano dwie jego powieści, a spodziewane są wznowienia i publikacje trzech następnych (*Ensaio da Cegueira*, MUZA, *O Ano da Morte de Ricardo Reis* i *Todos os Nomes*, REBIS). oczekiwany też jest przekład *Sinais de Fogo* Jorge de Sena przygotowywany przez wydawnictwo Bene Nati z Poznania. Jeżeli chodzi o nieliczne opracowania krytyczne w języku polskim, to ich przegląd może doprowadzić do mylnego przekonania, że jedynymi liczącymi się pisarzami portugalskimi są Fernando Pessoa i Luís Vaz de Camões, obaj należący do klasyki literatury portugalskiej. Niestety w Polsce istnieje tylko jeden zakład portugalistyki, mieszczący się przy Uniwersytecie Warszawskim, a to stanowczo za mało, aby skutecznie propagować kulturę i literaturę tego egzotycznego dla nas kraju.

Poezja

Poezja w Portugalii, podobnie jak ma to miejsce w całej Europie, w ostatnich latach ustąpiła miejsca prozie. Tym niemniej możemy wymienić kilku znakomych autorów, publikujących po 1974 r. Współczesna poezja cechuje się wielką różnorodnością tematów, od greckiej tradycji, sielankowych obrazów wiejskiego życia do wysublimowanego erotyzmu i postmodernistycznej obsesji. Dlatego też nie będziemy analizować twórczości poszczególnych autorów i wymieniać licznych tytułów ich tomików, a poprzestaniemy jedynie na wylczeniu najistotniejszych z nich. Do starszego pokolenia, które debiutowało w dekadach wcześniejszych należą: Sofia de Melo Breiner Andersen, Ernesto Manuel de Melo e Castro, Alberto Pimenta, Herberto Helder, Pedro Tamen, Maria Alberta Meneses, Fiamma Hasse Pais Brandão, Gastão Cruz, Maria Teresa Horta, José Augusto Seabra, Vasco Graça Moura, Fernando Assis Pacheco. Z poetów młodszego pokolenia, publikujących w latach 80 i 90 na uwagę zasługują: Nuno Júdice, João Miguel Fernandes Jorge, António Franco Alexandre, Luís Miguel Nava, Fernando Pinto do Amaral, Isabel de Sa, Paulo Teixeira, João Cãmilo i José Agostinho Baptista.

Proza

Podobnie jak w przypadku poezji, rynek wydawniczy jest zdominowany przez pisarzy starszego pokolenia, którzy publikując od dziesięcioleci, zdobyli sobie uznanie publiczności, a każda ich nowa książka jest entuzjastycznie witana przez krytykę. Pośród nich największym uznaniem cieszy się Vergílio Ferreira,

który w interesującym nas okresie opublikował następujące utwory: *Signo-sinal* (1979), *Para Sempre* (1983), *Até ao Fim* (1987), *Em nome da Terra* (1990).

José Cardoso (1925 – 1999) przez wielu jest uważany za najwybitniejszego współczesnego pisarza Portugalii. Publikuje od początku lat 50-tych, a w ostatnim okresie wydał: *Balada da Praia dos Cães* (1982) (wyd. pol. *Historia psiej plaży: historia pewnej zbrodni*, 1990), *Alexandra Alpha* (1987), *De Profundis – Valsa Lenta* (1997) i tomy opowiadań *O Burro em Pé* (1979) i *A República dos Corvos* (1988). Na szczególną uwagę zasługuje powieść *De Profundis – Valsa Lenta*, będąca zapisem przeżyć autora podczas niemal rocznego okresu śpiączki w jaką zapadł z powodu guza na mózgu.

Urbano Tavares Rodrigues (1923) jest autorem wielu esejów, opracowań i dzienników podróży, jest też obecnie uważany za jednego z najlepszych autorów opowiadań. W jego utworach zwraca uwagę często powracający temat seksu w powiązaniu z odwagą wystąpień przeciw drobnomieszczańskiemu zakłamaniu: *Desta Água Beberei* (1979), *Fuga Imóvel* (1982), *Abece de Negação* (1980), *Violeta e a Noite* (1991).

João de Melo (1949) poszukuje inspiracji dla swej twórczości w obrębie dwóch zasadniczych tematów: biedy na prowincjonalnych Azorach i doświadczeń wojny kolonialnej w Angoli: *O Meu Mundo não é deste Reino* (1987), *Gente Feliz com Lágrimas* (1988) – za którą został uhonorowany Premio do Romance, *Autópsia de um Mar de Ruínas* (1984), opowiadania *Entre Pássaro e Anjo* (1986), *Bem-Aventuranças* (1992).

Jak już wspomnieliśmy, istnieje we współczesnej powieści portugalskiej nurt koncentrujący się na obnażaniu zbrodni faszystowskiego reżimu Salazara. Utworów, które moglibyśmy zakwalifikować do tego nurtu jest bardzo wiele – można tu choćby wspomnieć niektóre powieści tak znamienitych autorów jak J. Saramago, czy A. Lobo Antunes – a wszystkie je cechuje lewicowa orientacja, bardzo często epatująca uwielbieniem dla ideologii komunistycznej. Trzeba jednak nadmienić, że znakomita większość intelektualistów portugalskich została wychowana na ideologii pokolenia 1968, stąd też trudno się dziwić ich lewicowym sympatiom, a co za tym idzie ich wyrażaniu w literaturze. Pośród pisarzy koncentrujących się w swej twórczości na krytyce faszystów i postulujących budowę socjalistycznej Portugalii na uwagę zasługują: Augusto Abelaira, Baptista Bastos i Joao Medina.

W pisarstwie Augusto Abelairy (1926) dominują tematy miłości i rewolucji: *Ode (quasi) Marítima* (1978), *Sem Tecto Entre Ruínas* (1979), *Deste Modo ou Daquele* (1990).

Proza Baptisty Bastosa (1934) analizuje i obnaża wpływ, jaki miały represje faszystowskie na życie rodzinne i społeczne w podlizbońskiej wsi: *Cão*

Velho entre Flores (1974), *Elegia para um Caixão Vazio* (1983), *Colina de Cristal* (1987), *Um Homem Parado no Inverno* (1991).

João Medina w powieściach *Novas Aventuras de Gulliver* (1974) i *A Ilha está cheia de vozes* (1978) ironicznie traktuje zachodnią imperialistyczną kulturę w swego rodzaju klasycznych antytekstach i egzotycznych parabolach.

Proza José Saramago (1922) stanowi swoisty fenomen. Pisarz ten zadebiutował w latach 50-tych, wydając jedną powieść, a następnie poświęcił się poezji, zresztą z umiarkowanymi sukcesami. Dopiero w wieku 55 lat opublikował następną powieść *Manual de Pintura e Caligrafia* (1977), którą można uznać za jego debiut prozatorski, gdyż dopiero ta powieść zawiera wszystkie elementy stylistyczne typowe dla całej następującej po niej twórczości prozatorskiej tego autora. Cechuje go niemal pozbawiony interpunkcji styl, który ma nawiązywać do dawnej literatury ustnej. Zaś tematyka jego utworów jest różnorodna: od powieści historycznej do symbolicznej *political fiction*, czy interpretacji życia Chrystusa w oparciu o nieścisłości zawarte w Biblii. Saramago to pisarz kontrowersyjny ze względu na swe ultralewicowe poglądy, z którymi się nie kryje, choć potrafi rozdzielić życie od literatury, więc wątki komunistyczne pojawiają się w jego utworach sporadycznie i niejako na marginesie. Wszystkie jego powieści uzyskują wysokie noty od krytyków i stają się bestsellerami. Z pozostałych utworów na uwagę zasługują: *Levantado do Chão* (1980), *Memorial do Convento* (1982) (wyd. pol. *Baltazar i Blimunda*, 1993), *O ano da morte de Ricardo Reis* (1984), *A Jangada de Pedra* (1986), *O Cerco de Lisboa* (1989), *O Evangelho Segundo Jesus Cristo* (1991) (wyd. pol. *Ewangelia według Jezusa Chrystusa*, 1993), *Todos os Nomes* (1998). W 1998 r. José Saramago został uhonorowany Nagrodą Nobla.

Fernanda Botelho (1926) charakteryzuje się niebywałą zręcznością w konstruowaniu swych bardzo złożonych powieści, a ich tematyka oscyluje wokół samotności i frustracji jednostki: *Esta Noite Sonhei com Breughel* (1987).

W powieściach Lidii Jorge (1946) dominuje marazm i zniechęcenie wyrażane na różne sposoby i w różnych sytuacjach: *O Dia dos Prodígios* (1979) – zmaganie się z życiem na alentejańskiej wsi, *O Cais das Merendas* (1983) – konfrontacja wiejskiego życia z życiem zagranicznych turystów, *Notícia da Cidade Silvestre* (1984) – analiza zachowania człowieka w sytuacjach ekstremalnych, *A Costa dos Murmúrios* (1988) – wizja wojny w Mozambiku postrzeganej oczyma żon portugalskich oficerów.

António Lobo Antunes (1942) zawiera w swoich utworach doświadczenia z wojny kolonialnej i swej pracy zawodowej w charakterze psychiatry. Z racji trudnego, niejednorodnego stylu, w którym traktuje eksperymentalnie nie tylko strukturę utworu, ale też strukturę zdania jest jednym z najbardziej dyskusyjnych, a zarazem najlepiej sprzedających się pisarzy portugalskich. Zwraca

uwagę fakt, że A. Lobo Antunes łączy eksperymenty formalne z tematami tradycyjnie portugalskimi. Takie połączenie stanowi swoisty fenomen i odróżnia tego autora od pozostałych prozaików tego kraju. Spośród jego utworów należy wymienić: *Memória de Elefante* (1979), *Fado Alexandrino* (1983), *Auto dos Danados* (1985), *Naus* (1988), *Tratado dos Paixões da Alma* (1990), *Manual dos Inquisidores* (1996). W 1997 r. był wymieniany jako czołowy kandydat do literackiej Nagrody Nobla.

Agustina Bessa Luís (1922) jest jedną z najistotniejszych pisarek portugalskich XX w. W jej powieściach, będących swego rodzaju kronikami życia burżuazji, dominuje poczucie zniechęcenia powodowane głębokim przekonaniem o schyłku tej klasy społecznej: *As Pessoas Felizes* (1975), *Crónica do Cruzado Osb.* (1976), *As Fúrias* (1977), *O Mosteiro* (1980), opowiadania *Conversações com Dimitri e outras fantasias* (1979).

Obok Fernandy Botelho i Lidii Jorge istnieje dość liczna grupa pisarek interesujących się w swej twórczości kobietą w różnych sytuacjach życiowych. Ich utwory z jednej strony przedstawiają kobietę portugalską w przypisanym jej przez tradycję miejscu, z drugiej zaś stanowią studium samotności i miłości, frustracji i marazmu, jakim przepełnione jest życie kobiety w patriarchalnym społeczeństwie portugalskiej wsi. Do najbardziej znanych pisarek-feministek należą:

- Luisa Dacosta (1927): *Corpo Recusado* (1985);
- Maria Judite de Carvalho (1921): *Além do Quadro* (1983);
- Maria Isabel Barreno (1938): *Inventário de Ana* (1982), *Célia e Celina* (1985), *Crónica do Tempo* (1990), *O Enviado* (1992), opowiadania *O Chão Salgado* (1992).

Obok tematów feministycznych należy zauważyć, że proza tej pisarki przepełniona jest rzadkimi w literaturze portugalskiej elementami fantastycznymi;

- Maria Velho da Costa (1938): *Casas Pardas* (1977), *Lucialima* (1983), *Missa in Albis* (1988);
- Maria Ondina Braga (1932): *A Personagem* (1978), *O Homem da Ilha e outros contos* (1982), *Aventura em Macau* (1991);
- Teolinda Gersão (1940): *Silêncio* (1981), *Paisagem com mulher e o mar ao fundo* (1882), *O Cavalo de Sol* (1989).

Z pozostałych prozaików na uwagę zasługują:

- Mário de Carvalho (1944): *Os Casos do Beco de Sardinheiras* (1981), *O Livro Grande de Tebas* (1983), *Navio e Mariana* (1983), *A Paixão do Conde de Frois* (1986);
- António Alcada Baptista (1927): *Os Nós e os Laços* (1985), *Catarina ou o Sabor da Maca* (1988);
- Altino M. Tojal (1939): *Viagem a ver o que dá* (1983).

Literatura portugalska u schyłku wieku została uhonorowana Nagrodą Nobla, na którą w pełni sobie zasłużyła. Miejmy nadzieję, że ten fakt przyczyni się do zwiększenia jej popularności nie tylko w rodzimym kraju, ale także u nas, bo choć przyszło nam żyć na dwóch przeciwległych krańcach kontynentu, po bliższym poznaniu okazuje się, iż nie jesteśmy tak bardzo od siebie różni i wiele możemy się od Portugalczyków nauczyć. Być może już niebawem będziemy mogli czytać w prasie recenzje portugalskich powieści, a nie tylko porównywać wskaźniki gospodarcze tego kraju z naszymi, do czego tak chętnie uciekają się nasi politycy i dziennikarze.

BIBLIOGRAFIA PRZEKŁADÓW
Z LITERATURY PORTUGALSKIEJ NA JĘZYK POLSKI
W LATACH 1974-99

1. ALCOFORADO Mariana. Listy miłosne Mariany Alcoforado / wstęp i tł. S. Przybyszewski. – Warszawa : WAI F, 1986
2. CAMÕES Luís de. Poezje wybrane / wybór i oprac. J. Waczków. – Warszawa : Ludowa Spółdzielnia Wydawnicza, 1984
3. CARDOSO PIRES José. Infant / tł. H. Czajka. – Warszawa : Czytelnik, 1977
4. CARDOSO PIRES José. Tajemnica Psiej Plaży; historia pewnej zbrodni / tł. W. Chabasiński i E. Kabatc. – Warszawa : Czytelnik, 1990
5. CARVALHO Maria Judite de. Puste szafy / tł. J. Klave. – Kraków : WL, 1978
6. FERREIRA Vergílio. Objawienie / tł. I. Kania, posł. J. Klave. – Kraków : WL, 1979
7. FONSECA Manuel de. Pieśń gościńców / wybór i tł. I. Kania. – Kraków : WL, 1979
8. FONSECA Manuel de. Posiew wichru / tł. K. Chabasińska, W. Chabasiński. – Kraków : WL, 1977
9. GONÇALVES Egito. Sny o kamieniu / wybór i tł. M. Baterowicz, A. Komorowski. – Kraków : Wydaw. Lit., 1979
10. NAMORA Fernando. Człowiek w masce / tł. J. Klave. – Kraków : WL, 1985
11. NAMORA Fernando. W niedzielę po południu / tł. A. Hermanowicz-Pałka, M. Baterowicz. – Kraków : WL, 1982
12. OLIVEIRA Carlos de. Pszczoła na deszczu / tł. J. Klave. – Kraków : WL, 1980

13. OLIVEIRA Carlos de. Opowiadania portugalskie XIX i XX w. / wybór i tł. K. Chabasińska, W. Chabasiński, J. Klave, posł. J. do Prado Coelho, J. Prokop. – Kraków : WL, 1978
14. PESSOA Fernando. Księga niepokoju / tł. J. Klave. – Warszawa : Czytelnik, 1995
15. QUEIRÓS Eça de. Kuzyn Bazyli / tł. E. Reiss, posł. J. Klave. – Kraków : WL, 1978
16. QUEIRÓS Eça de. Ród Maia: epizody życia romantycznego / tł. K. i W. Chabasińscy. – Kraków : WL, 1988
17. REDOL António Alves. Otchłań ślepców / tł. B. Olesiowa, posł. A. Komorowski. – Kraków–Wrocław : WL, 1985
18. RIBEIRO Aquilino. Kiedy wilki wyją / tł. K. Chabasińska, W. Chabasiński. – Kraków : WL, 1976
19. RIBEIRO Aquilino. Dwór w Romarigaes / tł. K. Chabasińska, W. Chabasiński, posł. J. Klave. – Kraków : WL, 1980
20. RODRIGUES MIGUEIS José. Salome / tł. K. Chabasińska, W. Chabasiński, posł. J. Klave. – Kraków : WL, 1980
21. RODRIGUES MIGUEIS José. Szczęśliwych świąt / tł. I. Kania. – Kraków : WL, 1977
22. SARAMAGO José. Ewangelia według Jezusa Chrystusa / tł. C. Długosz. – Poznań : SAWW, 1993
23. SARAMAGO José. Baltazar i Blimunda / tł. E. Milewska. – Londyn : PULS, 1993
24. TAVARES Rodrigues Urbano. Imitacja szczęścia / tł. B. Olesiowa, posł. J. Klave. – Kraków : WL, 1980
25. TOJAL Altino M. do. Wesele Stu Tysięcy Barbarzyńców / tł., posł. I. Kania. – Kraków : WL, 1980
26. TORGA Miguel. Nowe opowiadania z gór / tł., posł. E. Milewska. – Kraków : WL, 1988

BIBLIOGRAFIA OPRACOWAŃ NA TEMAT WSPÓŁCZESNEJ LITERATURY PORTUGALSKIEJ

1. KLAVE Janina Z.

Historia literatury portugalskiej: zarys. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1985. – 359 s.

2. BIBLIOGRAFIA polskich publikacji dotyczących Portugalii. T. 1–3. – Warszawa : Uniwersytet Warszawski
T. 1: (1945–1979) / oprac. A. Szendzielorz, 1981
T. 2: (1980–1985) / oprac. J. Karasek, 1986
T. 3: (1985–1990) / oprac. A. Kalewska, 1991
3. BRZOZOWSKI Jerzy. Nobel dla Portugalii: sztokholmskie jury nagrodziło Jose Saramago // Tyg. Powsz. – 1998, nr 42, s. 14
4. HAUBRICH Walter. Na kamiennej trawie: po literackim Noblu // Forum. – 1998, nr 42, s. 12
5. JASTRZEMBSKI S. Odpowiedzialność pisarza: rozmowa z Urbano Tavares Rodrigues / [tł. z jęz. ros.] // Problemy Pokoju i Socjalizmu. – 1983, nr 3
6. KALEWSKA Anna. Fernando Namora w pięćdziesięciolecie twórczości // Kultura. – 1988, nr 29, s. 11
7. KALEWSKA Anna. Humanizm i ironia Jose Saramago // Twórczość. – 1999, nr 1, s. 125–130
8. KOMOROWSKI Adam. Konsekwencje cenzury czyli wśród pisarzy portugalskich // Życie Lit. – 1981, nr 19, s. 10
9. KOT Wiesław. Detalista wyobraźni: literacki Nobel '98 // Wprost. – 1998, nr 42, s. 114–115
10. MARRODAN Casas C. Literatura portugalska // Rocz. Lit. – 1980, s. 585–588
11. MILEWSKA Elżbieta. Rok chwały Jose Saramago // Wiedza i Życie. – 1999, nr 4, s. 54–56

Andrzej Dudziak

Dział Instrukcyjno-Methodyczny

ŚWIAT I POLSKA NA PRZEŁOMIE XX/XXI WIEKU

Przełom wieków to czas, który skłania do refleksji nad przeszłością oraz do rozważań nad kształtem przyszłości. Tym bardziej, gdy jest to początek trzeciego tysiąclecia, a dynamiczny bieg wydarzeń powoduje szybkie i głębokie przemiany współczesnego życia.

Aktualny obraz świata u kresu XX wieku budzi powszechny niepokój. Chociaż na naszych oczach upadł komunizm, który dogorywa w Jugosławii i na Kubie, nadal występują liczne konflikty zbrojne i nagminnie stosowana jest

przemoc. Tam, gdzie nie dociera wojna obawy budzi tempo zmian związanych z rewolucją technologiczną, informatyczną czy szybkim przemieszczaniem kapitałów. Sytuację pogarsza jeszcze konflikt między bogatą Północą a biednym, zadłużonym Południem. Powszechnym zjawiskiem stał się także wysoki poziom bezrobocia i związane z nim społeczne patologie. Przystępczość, pornografia i rozkład rodziny powodują zagrożenia moralne, na które szczególnie podatna jest młodzież.

Wszystkie problemy współczesności, w mniejszym czy większym stopniu, wpływają również na Polskę, która musi wkomponować swoją gospodarkę w struktury europejskie i światowe. Państwo nasze znajduje się w okresie transformacji ustrojowej, społecznej i gospodarczej zainspirowanej ruchem „Solidarności” i uwieńczonej przełomem 1989 roku. Sukcesy ostatnich lat nie mogą przesłaniać problemów, które są źródłem napięć i konfliktów społecznych. Głębokich zmian wymagają takie dziedziny jak górnictwo, rolnictwo, hutnictwo czy reformowane obecnie ubezpieczenia społeczne, edukacja, służba zdrowia. Stopniowo zmienia się mentalność społeczeństwa, które przystosowuje się do normalnej gospodarki rynkowej.

Dla zobrazowania przemian zachodzących w świecie i w Polsce przekazujemy poniższy zestaw bibliograficzny (wybór). Zawiera on pozycje zwarte oraz artykuły (z lat 1995–1999). Z uwagi na rozległość i złożoność różnych wydarzeń oraz dynamikę zjawisk społecznych, politycznych i gospodarczych zestawienie to należy traktować jako wprowadzenie w problematykę świata z przełomu XX/XXI wieku.

Część opracowania dotyczącą Polski uzupełnia temat „Rocznica okrąglego stołu. Polska – dziesięć lat później” zamieszczony w „Poradniku Bibliograficzno-Metodycznym” nr 1 z 1999 roku.

A. ŚWIAT

a. Pozycje zwarte

1. BROZI Krzysztof Jarosław

Ludzie i kryzys cywilizacji: szkice antropologiczne. – Lublin : Wydaw. Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1995. – 108 s.

2. CZAPUTOWICZ Jacek

Ład czy nieład?: bezpieczeństwo europejskie u progu XXI wieku. – Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN: Centrum Stosunków Międzynarodowych, 1998. – 345 s.

3. CZARKOWSKI Jan

O nowy ład społeczny i ekonomiczny. – Warszawa : Państw. Wydaw. Naukowe, 1988. – 212 s.: mapy, rys., wykr.

4. DUDZIŃSKI Jerzy, GWIAZDA Adam, NAKONIECZNA-KISIEL Halina
Współczesna gospodarka światowa: (wybrane problemy). – [Wyd. 2 popr. i uzup.]. – Szczecin : Wydaw. Nauk. US, 1992. – 329 s.
5. DYLEMATY tożsamości europejskich pod koniec drugiego tysiąclecia / red. Janusz Mucha, Wojciech Olszewski. – Toruń : UMK, 1997. – 328 s.
6. FROMM Erich
Rewolucja nadziei: ku ucłowieczonej technologii. – Poznań : Dom Wydawniczy „Rebis”, 1996. – 193 s. – (Biblioteka Nowej Myśli)
7. HANDY Charles B.
Wiek paradoksu: w poszukiwaniu sensu przyszłości. – Warszawa : „ABC”, 1996. – 253 s. – (Strategia Sukcesu)
8. HAWRYLYSHYN Bohdan
Drogi do przyszłości: ku większej efektywności społeczeństwa: raport Klubu Rzymskiego. – Warszawa : Polskie Towarzystwo Współpracy z KI, 1990. – 255 s.
9. HOPFINGER Maryla
Kultura audiowizualna u progu XXI wieku. – Warszawa : IBL. Wydaw., 1997. – 197 s.
10. HUNTINGTON Samuel P.
Zderzenie cywilizacji i nowy kształt ładu światowego. – Warszawa : „Muza”, 1997. – 538 s.: mapy, wykr. – (Spectrum)
11. ISTOTA i kierunki procesu transformacji w gospodarce światowej / Lidia Gabrys [i in.]. – Katowice : AE, 1994. – 116 s. – (Prace Naukowe)
12. KAPUŚCIŃSKI Ryszard
Wrzenie świata. T. 1–4. – Wyd. 2. – Warszawa : „Czytelnik”, 1990. – 4 t. (341; 299; 237; 165 s.)
13. KURCZEWSKA Joanna
Technokraci i ich świat społeczny. – Warszawa : Wydaw. IFiS PAN, 1997. – 331 s.
14. MARIAŃSKI Janusz
Mieć czy być?: konsumizm jako styl życia – wyzwaniem dla Kościoła. – Kraków : „Unum”, [1996]. – 93 s. – (Biblioteka Współczesnego Chryścjanina)
15. NASZE światowe podwórko: raport Komisji do Spraw Światowego Kierowania. – Warszawa : Polskie Wydaw. Ekonomiczne, 1996. – 410 s.
16. NOWE role mocarstw / red. Bogusław Mrozek, Stanisław Bieleń. – Warszawa : „Linia”, 1997. – 164 s.
17. RATZINGER Joseph, SEEWALD Peter
Sól ziemi: chrześcijaństwo i Kościół katolicki na przełomie tysiącleci. – Kraków : „Znak”, 1997. – 243 s.

18. SCHNEIDER Bertrand
 Rewolucja bosych: raport dla Klubu Rzymskiego. – Warszawa :
 Państw. Wydaw. Ekonomiczne, 1989. – 245 s.
19. SPOŁECZEŃSTWO liberalne: rozmowy w Castel Gandolfo / Frans A.M.
 Alting von Geusau [i in.]; oprac. Krzysztof Michalski. – Kraków : „Znak”;
 Warszawa : Fundacja im. Stefana Batorego, 1996. – 210 s. – (Demo-
 kracja – Filozofia – Praktyka)
20. STEFANOWICZ Janusz
 Ład międzynarodowy: doświadczenie i przyszłość. – Warszawa :
 ISP, 1996. – 271 s.
21. THERBORN Göran
 Drogi do nowoczesnej Europy: społeczeństwa europejskie w la-
 tach 1945–2000. – Warszawa : Wydaw. Nauk. PWN. Oddział, 1998. –
 590 s.: mapy, – (Zmieniająca się Europa)
22. TOFFLER Alvin, TOFFLER Heidi
 Wojna i antywojna: jak przetrwać na progu XXI wieku. – Warszawa :
 „Muza”, 1997. – 373 s. – (Spectrum)

b. Artykuły

1. ASH Timothy Garton. Co nam uczynił XX wiek? // *Gaz. Wybor.* –
 1998, nr 44, s. 16–17
2. BALCEROWICZ Leszek. Obywatele świata // *Wprost.* – 1997, nr 13,
 s. 46, 48
 Globalizacja światowego rynku finansowego i przepływu informacji.
3. BALICKA Mariola. Uśmiech przez łzy // *Polityka.* – 1995, nr 4 dod.
 s. II
 Gospodarka światowa.
4. BIELECKI Jan Krzysztof. Szczyt globu: Światowe Forum Gospodarcze
 w Davos // *Wprost.* – 1998, nr 6, s. 46–48
5. CO KRAJ – to problem / Nicholas A. Rey [i in.] // *Prz. Tech.* – 1995,
 nr 1, s. 8, 10, 12, 14, 16–18, 20
 Wypowiedzi ambasadorów przebywających w Polsce o proble-
 mach ich krajów u progu XXI wieku.
6. DAHRENDORF Ralf. Nieświęte przymierze // *Polityka.* – 1998, nr 9,
 s. 69–71
 Gospodarcze skutki globalizacji.
7. DZIEDZIUL Bronisław. Niespokojne regiony świata lat dziewięćdziesią-
 tych // *Czas. Geogr.* – 1995, z. 2, s. 216–219

8. FUKUYAMA Francis. Trzecia rewolucja: rozmowa z..., profesorem filozofii politycznej i politologii na Uniwersytecie George'a Masona w Waszyngtonie / rozm. przepr. Bronisław Wildstein // *Wprost*. – 1999, nr 23, s. 19–21
9. FONTANA Stefano. Jak mówić o globalizacji? // *Społeczeństwo*. – 1997, nr 3, s. 303–310
Współczesne mechanizmy społeczno-ekonomiczne w ocenie Kościoła.
10. GABRYEL Piotr, Janecki Stanisław. Liga globalna // *Wprost*. – 1999, nr 8, s. 46–49
Globalny kapitalizm.
11. GIEŁŻYŃSKI Wojciech. Pełnia półksiężyca // *Odra*. – 1997, nr 1, s. 2–11
Fundamentalizm islamski w krajach muzułmańskich.
12. GIZIŃSKI Jarosław. Północ i południe // *Wprost*. – 1997, nr 1, s. 73–75
Układ sił politycznych w świecie.
13. GRACZYK Maria. Szczyt Ziemi: Światowe Forum Ekonomiczne w Davos // *Wprost*. – 1999, nr 6, s. 90–92
14. HÄJEK Milos. Stulecie dobiega końca // *Dziś*. – 1996, nr 3, s. 18–22
15. HONKISZ Władysław. Chory gołąbek pokoju: mapa konfliktów zbrojnych na świecie // *Dziś*. – 1997, nr 2, s. 24–29
16. HUNTINGTON Samuel. Rynek cywilizacji / rozm. przepr. Bronisław Wildstein // *Wprost*. – 1998, nr 28, s. 19–21
Polityka międzynarodowa u progu XXI wieku.
17. IREK Waldemar. Granice Europy? // *Chrześć. w Świecie*. – 1997, nr 2, s. 41–53
Jedność europejska w myśli Jana Pawła II.
18. JADCZAK Ryszard. Wobec zagrożeń końca wieku // *Prz. Artyst. - Lit.* – 1997, nr 6, s. 1–4
19. JAN PAWEŁ II, papież. Prawa człowieka, prawa narodów: [przem.]. // *Prz. Powsz.* – 1996, nr spec. 2, s. 85–94
20. JANECKI Stanisław, Łuczak Maciej. Chłopska wojna światowa // *Wprost*. – 1999, nr 6, s. 22–24
Kryzys w rolnictwie światowym.
21. JANECKI Stanisław. Kościół 2000: z czym chrześcijaństwo wkroczy w trzecie tysiąclecie? // *Wprost*. – 1999, nr 7, s. 30–31
22. JANKOWIAK Janusz. Szkic do krajobrazu po zwycięstwie // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 43 dod. Magazyn Gazeta nr 8 s. 14–16
Obraz świata przełomu XX/XXI stulecia.

23. JOHNSTON Donald J. Lekcja dla świata przyszłości: dziedzictwo Planu Marshalla: [fragm.] // *Gaz. Bank.* – 1997, nr 13, s. 29
Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju (OECD).
24. JONAS Andrzej. Czy możemy być bezpieczni? // *Odra.* – 1995, nr 10, s. 9–13
Sytuacja geopolityczna.
25. KAPUŚCIŃSKI Ryszard. Plemienna planeta / rozm. przepr. Wiesław Kot // *Wprost.* – 1997, nr 52, s. 19–20
26. KAPUŚCIŃSKI Ryszard. Wiek XX już minął // *Tyg. Powsz.* – 1995, nr 12, s. 1, 7
Obraz współczesnego świata.
27. KAPUŚCIŃSKI Ryszard. Wyjście z opłotków / rozm. przepr. Krzysztof Burnetko // *Apokryf.* – 1997, nr 11, s. 4–6
Świat końca XX w.
28. KŁOSSOWSKA Anna. Diaspora lez // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 12, s. 8–9
Raport ONZ „Uchodźcy na świecie”.
29. KOWALIK Tadeusz, Matwin Władysław. Inwazja elektroniczna a komplikacje nowoczesności // *Nowe Życie Gosp.* – 1997, nr 13, s. 12–14
Globalizacja gospodarki.
30. KOCHANOWICZ Jan. Wyścig // *Prz. Polit.* – 1994, nr 26, s. 76–79
Sytuacja ekonomiczno-gospodarcza na świecie w końcu XX wieku.
31. KOŹNIEWSKI Kazimierz. Co dalej, człowieku? // *Dziś.* – 1995, nr 5, s. 30–35
Cywilizacja XX wieku.
32. KRZEMIŃSKI Adam. Chłopska Europa // *Polityka.* – 1996, nr 2, s. 68–71
Rolnictwo europejskie.
33. KRZEMIŃSKI Adam. Zmierzch Zachodu: czy kapitalizm przeżyje upadek komunizmu // *Polityka.* – 1997, nr 17, s. 80, 82, 84
34. KUCZYŃSKA Teresa. Nie zaciskać tej pętli // *Tyg. Solid.* – 1999, nr 22 dod. Tysol nr 5 s. 26–27
35. KULA Marcin. Wiek ludzi myślących? // *Prz. Hum.* – 1998, nr 2, s. 1–33
Bilans XX wieku.
36. KUŹNIAR Roman. Nieporządek: ład międzynarodowy lat 90 // *Tyg. Powsz.* – 1996, nr 2, s. 1, 4
37. LEHNERT Marek. Nakarmić świat: [korespondencja z Rzymu] // *Tyg. Powsz.* – 1996, nr 49, s. 6
Szczyt Organizacji do Spraw Wyżywienia i Rolnictwa.

38. LESKI Janusz. Pułapki współczesności // *W Drodze*. – 1997, nr 5, s. 48–54
Krytyka cywilizacji w świetle prac Michaela Jonesa.
39. LOBKOWICZ Estera. Wojna słowa z obrazem // *Fronda*. – 1997, nr 9/10, s. 234–239
Masowa kultura „obrazkowa”.
40. MAGOT Bożena. Świat porozumieniami stoi: korespondencja z Francji // *Tyg. Solid*. – 1998, nr 10, s. 8–9
41. MATHEWS Jessica T. Ewolucja władzy // *Gaz. Bank.* – 1997, nr 13, s. 16–17
42. MATWIN Władysław. Co się stało z naszym światem // *Odra*. – 1997, nr 11, s. 37–40
Kultura a cywilizacja.
43. McCLOSKEY Donald N. Efekt Guliwera // *Świat Nauki*. – 1995, nr 11, s. 24–25
Międzynarodowe powiązania gospodarcze.
44. MELLER Marcin. Teatr wojenny // *Polityka*. – 1995, nr 47, s. 92, 94–97
Konflikty zbrojne na świecie.
45. MICEWSKI Andrzej. Nie Wschód–Zachód a Północ–Południe // *Wiad. Kult.* – 1998, nr 11, s. 6–7
Zmiany w światowej geopolityce.
46. MISZTAL Bronisław. Gra o niewinność, czyli kryzys polityki globalnej: u progu XXI wieku // *Rzeczpospolita*. – 1996, nr 174, s. 17
47. MOUHONG Xue. Czy nowy ład światowy: [skrót] // *Dziś*. – 1996, nr 1, s. 50–51
48. MOŻEJKO Eugeniusz. Świat u progu XXI wieku // *Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 38, s. 60–61
Międzynarodowa konferencja w Jachrance poświęcona problemom gospodarczym.
49. MUELLER John. Wskaźnik katastrof: zagrożenia po zimnej wojnie // *Spół. Otwarte*. – 1995, nr 3 dod. s. I–XII
50. MUSZYŃSKI Henryk. Niemcy, Polska, Europa / rozm. przepr. Marcin Przeciszewski // *Ład*. – 1995, nr 46, s. 1, 4
Wkład Kościołów w budowanie jedności europejskiej.
51. NOWAK Andrzej. Niepodległość i tożsamość w końcu XX wieku // *Arca*. – 1997, nr 4, s. 5–15
52. NOSOWSKI Zbigniew. Czy zbliża się wiosna Kościoła: XXI wiek może zrodzić nowe oblicze Kościoła jako wspólnoty i jako instytucji: [skrót] // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 28, s. 4

53. OLECHOWSKI Andrzej. Wielka fala // *Wprost*. – 1998, nr 36, s. 82, 84
Gospodarka światowa.
54. OSTROWSKI Marek. Chleba codziennego: światowy szczyt żywnościowy w Rzymie // *Polityka*. – 1996, nr 47, s. 18
55. PAŁKIEWICZ Jacek. Terroryzm 2000 roku // *Prawo i Życie*. – 1998, nr 30, s. 40–43
56. PASTUSIAK Longin, Żarnowski Janusz, Tazbir Janusz. Czy to już inny świat? / rozm. przepr. Anna Leszkowska // *Prz. Tech.* – 1995, nr 1, s. 6–8, 25
57. PINTADO Valentin Xavier. Ekonomia światowa u progu tysiąclecia // *Communio*. – 1997, nr 6, s. 3–15
58. RYNIEWICZ Iwona. Nie luksus, lecz konieczność // *Gaz. Bank.* – 1997, nr 26, s. 24
Raport o rozwoju świata 1997 pt. „Państwo w zmieniającym się świecie”.
59. SALIJ Jacek. Co się dzieje z naszą cywilizacją?: na marginesie encykliki „*Ewangelium vitae*” // *Znak*. – 1996, nr 1, s. 74–85
60. SALIJ Jacek. Europa – błogosławieństwo czy przekleństwo świata? // *Ethos*. – 1996, nr 1/2, s. 199–202
61. SCHAFF Adam. Co znaczy cywilizacja zajęć // *Prz. Tyg.* – 1995, nr 22, s. 20
62. SIEMIANOWSKI Andrzej. Zmierzch filozofii w zmięczeniu XX stulecia? // *Prz. Zach.* – 1994, nr 4, s. 23–29
63. SZCZEPAŃSKI Jan. Koniec mojego stulecia / rozm. przepr. Bronisław Tumiłowicz // *Prz. Tyg.* – 1997, nr 47, s. 5
64. SZCZYPIORSKI Andrzej. Być czy mieć / oprac. Barbara Seidler // *Prawo i Życie*. – 1997, nr 4, s. 6
Wizje świata pod koniec XX i na początku XXI wieku.
65. SZOSZKIEWICZ Andrzej. Megakapitalizm: jak powstaje gospodarka globalna // *Wprost*. – 1996, nr 46, s. 46, 48, 50, 52
66. SZOSZKIEWICZ Andrzej. Przepis na bombę // *Wprost*. – 1996, nr 32, s. 62–64
Międzynarodowy terroryzm.
67. W SZKOLNYM skrócie: znosząc siłę rynku // *Nowe Życie Gosp.* – 1998, nr 2, s. 47–49
Globalna integracja gospodarcza na świecie.
68. WRÓBLEWSKI Andrzej Krzysztof. Koniec zacisznej izolacji: [korespondencją z Davos] // *Polityka*. – 1997, nr 6, s. 18
Światowe Forum Gospodarcze.

69. WRÓBLEWSKI Andrzej Krzysztof. Na niewielkiej planecie // *Polityka*. – 1997, nr 13, s. 3, 6–8
Rola technologii informatycznych w gospodarce światowej.
70. WIELOWIEYSKI Andrzej. O duszę Europy: [ref.] // *Więź*. – 1995, nr 11, s. 21–28
Kryzys europejskiej cywilizacji.
71. WIELOWIEYSKI Andrzej. Zderzenie cywilizacji // *Rzeczpospolita*. – 1998, nr 74, s. 15–17
Światowa polityka u progu XXI wieku.
72. ZABIELSKI Józef. Wolność a prawa człowieka w postmodernistycznej kulturze końca XX wieku // *Życie i Myśl*. – 1997, nr 3, s. 25–34
73. ZANUSSI Krzysztof. Rekolekcje // *Prawo i Życie*. – 1996, nr 14, s. 1, 8
Rozważania na temat zagrożeń cywilizacyjnych w końcu XX wieku.
74. ZIELIŃSKI Michał. Kapitaliści wszystkich krajów, łączcie się // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 31, s. 5
Megafuzje.
75. ZIEMIECKI Jacek. Dokąd zmierzasz, rewolucjo? // *Prz. Tech.* – 1995, nr 47, s. 28
Rewolucja techniczna a gospodarka światowa.
76. ZYCHOWICZ Andrzej. Wyzwania naszych czasów // *Życie Gosp.* – 1995, nr 6, s. 10
Forum Gospodarcze w Davos.
77. ŻYWNÓŚĆ dla świata / Stanisław Berger [i in.]; oprac. Marcin Makowiecki, Anna Wieczorkowska // *Nowe Życie Gosp.* – 1996, nr 44, s. 32–36
Przed Światowym Szczytem Żywnościowym w Rzymie.

B. POLSKA

a. Pozycje zwarte

1. BOGUĆKA Teresa

Polak po komunizmie. – Kraków : „Znak”, 1997. – 218 s. – (Demokracja – Filozofia – Praktyka)

2. DOBROSIELSKI Marian

Rewolucja rozumu: sprawy świata i Polski. – Warszawa : „Pax”, 1988. – 201 s.

3. DYNAMIKA transformacji polskiej gospodarki: praca zbiorowa / red. Marek Belka, Witold Trzeciakowski. T. 1–2. – Warszawa : „Poltext”, 1997. – 2 t. (283; 336 s.)
4. ELEMENTY nowego ładu / red. Henryk Domański, Andrzej Rychard. – Warszawa : Wydaw. IFiS PAN [Instytutu Filozofii i Socjologii Polskiej Akademii Nauk], 1997. – 489 s.
Transformacja społeczno-gospodarcza Polski.
5. KULTURA i sztuka u progu XXI wieku / red. Sław Krzemień-Ojak, Alicja Kisielewska, Zbigniew Suszczyński. – Białystok: „Trans Humana”, 1997. – 315 s. – (Kultura i Przyszłość)
6. MARIĄSKI Janusz
Religia i Kościół w społeczeństwie pluralistycznym: Polska lat dziewięćdziesiątych. – Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1993. – 301 s.
7. PODGÓRECKI Adam
Społeczeństwo polskie. – Rzeszów : Wydaw. Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1995. – 307 s.
8. RACJA stanu w dobie transformacji ładu europejskiego: implikacje dla Polski / Janusz Stefanowicz, Iwona Grabowska-Lipińska. – Warszawa : ISP PAN, 1995. – 175 s.
9. ROZMOWY na koniec wieku / oprac. Katarzyna Janowska, Piotr Mucharski. T. 1–2. – Kraków : „Znak”, 1997–1998. – 2 t. (294; 268)
10. SKOTNICKA-ILLASIEWICZ Elżbieta
Powrót czy droga w nieznaną?: europejskie dylematy Polaków. – Warszawa : IK, 1997. – 141 s. – (Monografie i Studia)
11. UNIA Europejska: integracja Polski z Unią Europejską / red. Elżbieta Kawecka-Wyrzykowska; Ewa Synowiec; Adam A. Ambroziak [i in.]. – Warszawa : IKiCHZ, 1996. – 552 s.; 1 mapa
12. WIEŚ polska w procesach transformacji ustrojowej: praca zbiorowa / red. Krzysztof Gorlach, Zygmunt Seręga. – Kraków : UJ, 1993. – 207 s. – (Varia; t. 322)

b. Artykuły

1. BOROWICZ Ryszard. Polacy wobec wyzwań nowych czasów // *Kult. i Eduk.* – 1994, nr 1, s. 9–20
2. BOBEK Józef. Kiedy i jak do Unii: dyskusja nad Narodową Strategią Integracji // *Nowe Życie Gosp.* – 1997, nr 22, s. 24–25
3. GRACZYK Maria, Szoszkiewicz Andrzej. Przyjaciele Rzeczypospolitej // *Wprost.* – 1997, nr 1, s. 70–71
Politycy i intelektualiści z całego świata sprzyjający Polsce.

4. GIEDROYC Jerzy. III Rzeczpospolita oczami realisty / rozm. przepr. Krzysztof Burnetko // Tyg. Powsz. – 1998, nr 3, s. 1, 4
5. DOMAŃSKI Henryk. Stan przejścia // Społ. Otwarte. – 1996, nr 9, s. 9–15
Spółeczeństwo polskie lat 90-tych.
6. JAK sprzedawać Polskę / Radostaw Sikorski [i in.]; rozm. przepr. Alina Grabowska. – (Jak nas widzą, tak nas piszą) // Rzeczpospolita. – 1999, nr 73, s. 17
Wizerunki Polski i Polaków w świecie.
7. JANECKI Stanisław. Blokada reform / współpr. Ryszard Kamiński, Jacek Szczęsny // Wprost. – 1999, nr 23, s. 22–24
8. JANECKI Stanisław. Plan Buzka: jaka będzie Polska u progu XXI w.? // Wprost. – 1997, nr 48, s. 21–22
9. JÓZEFIAK Cezary. Cztery główne grzechy. – (Najważniejsze problemy polskiej gospodarki) // Gaz. Bank. – 1997, nr 13, s. 13
10. JÓŻWIAK Wojciech, Świetlik Jan. Sprostać konkurencji // Nowe Życie Gosp. – 1997, nr 22, s. 20–21
Polskie rolnictwo.
11. KOWALEWSKI Adam Tadeusz. Polska wobec wyzwań globalnych // Prz. Społ. – 1995, nr 29, s. 3–20
12. KUROWSKI Stefan. Teraz Polska // Tyg. Solid. – 1997, nr 22, s. 4, 6–7, 10–11
Pozycja Polski w świecie.
13. LEOPOLD Antoni. W drodze do Unii // Nowe Życie Gosp. – 1997, nr 22, s. 18–19
Restrukturyzacja polskiego rolnictwa.
14. NIE zostawiać wsi samej: konwersatorium „Polska XXI wieku” / oprac. Grażyna Smulska // Nowe Życie Gosp. – 1995, nr 23, s. 32–33
15. PEŃCZAK Mirosław. Sztuczny bas // Polityka. – 1997, nr 2, s. 48–49
Pokolenie polskich trzydziestolatków.
16. POLACY na progu trzeciego tysiąclecia: [referaty z konferencji] // Forum Ośw. – 1997, t. 1/2, s. 1–341
17. SZCZEPAŃSKI Jan. U schyłku wieku. Cz. 1–14 // Sycyna. – 1995, nr 18, 19; s. 7; nr 20, 22, s. 5; nr 23, 24, 25, s. 4; nr 26, s. 5. – 1996, nr 3, 4, s. 4; nr 5, s. 5; nr 6, s. 4; nr 11, s. 7; nr 12, s. 4
18. WOJNAR Irena. Kultura przyszłości – przyszłość kultury: konferencja Komitetu Prognoz „Polska w XXI wieku” przy Prezydium PAN: Jachranka, 20–23 listopada 1996 r. // Nauka. – 1997, nr 3, s. 209–219
19. ZIELIŃSKI Michał. Prawo trzeciego roku // Wprost. – 1999, nr 23, s. 26, 28

Urszula Bzdawka
Dział Instrukcyjno-Metodyczny

POLSKA – NIEMCY

DOBRE SĄSIEDZTWO W JEDNOCZĄCEJ SIĘ EUROPIE

Wielowiekowe sąsiedztwo polsko-niemieckie utrwaliło w świadomości Polaków szereg negatywnych doświadczeń. Ostatnim, bodaj najbardziej bolesnym, wydarzeniem była II wojna światowa. Powstały po jej zakończeniu układ polityczny, mimo swej niedoskonałości, pozwolił stopniowo normalizować stosunki polsko-niemieckie. Słynny już list biskupów polskich (1965), który w swoim czasie budził szereg kontrowersji był pierwszym sygnałem, że możliwe jest przebaczenie i porozumienie. Działania dyplomatyczne podejmowane po okresie „zimnej wojny” pozwalały poznawać wzajemne problemy. Istotne znaczenie miały zabiegi normalizacyjne Willy Brandta.

Decydujące dla ułożenia wzajemnych kontaktów jest ostatnie dziesięciolecie. Przemiany zapoczątkowane w Polsce szybko znalazły swój odzwiek w Niemczech. Zburzenie muru berlińskiego i połączenie Niemiec dały nowy impuls do wzajemnych, życzliwych kontaktów. Bezspornie duże zasługi przypisać należy pozytywnemu nastawieniu kanclerza Helmuta Kohla. Jego spotkanie z Tadeuszem Mazowieckim w Krzyżowej stanowiło wyraźny gest pojednania pomiędzy naszymi narodami. Dalsze kontakty przywódców i podpisane porozumienia dowodzą trwałej chęci współpracy. Poparcie Niemiec w sprawie przyjęcia Polski do NATO czy w obecnych staraniach o przyjęcie do Unii Europejskiej łagodzi spojrzenie Polaków na zachodniego sąsiada.

Mimo pojawiających się zadrażnień z powodu przesiedleńców, odszkodowań za pracę w Niemczech czy problemów mniejszości narodowych, należy uznać, że sąsiedztwo z Niemcami nigdy dotąd nie dawało tak dużego poczucia bezpieczeństwa. Perspektywa 60 lat od wybuchu II wojny światowej pozwala docenić wzajemne starania o stworzenie warunków do pokojowej współpracy.

Zestawienie bibliograficzne zawierające wybór pozycji zwartych i artykułów z ostatnich 10 lat, odzwierciedla przemiany zachodzące w stosunkach polsko-niemieckich w ostatnim okresie.

I. NIEMCY W EUROPIE I W ŚWIECIE

a. Pozycje zwarte

1. DROGA Niemców do ponownego zjednoczenia państwa: 1949–1990: praca zbiorowa / red. Antoni Czubiński. – Poznań : Wydaw. Nauk. UAM, 1991. – 376 s. – (Historia nr 171)
2. KONIECZKA Aleksander
Wybrane aspekty niemieckiej polityki bezpieczeństwa. – Warszawa : Wydaw. Adam Marszałek, 1997. – 35 s. – (Analizy – Syntezy – Fakty – Opinie)
3. KROCKOW Christian von
Niemcy: ostatnie sto lat. – Warszawa : Volumen, Krąg, 1997. – 361 s.
4. NIEMCY, Polska, Rosja: bezpieczeństwo europejskie i współpraca społeczeństw / pod red. Michała Dobroczyńskiego. – Warszawa : Centrum Badań Wschodnich Uniwersytetu, 1996. – 346 s.
5. NIEMCY w opinii własnej i świata / zebrał i oprac. Joachim Glensk. – Poznań : Instytut Zachodni, 1994. – 505 s.
6. POLITYKA zagraniczna zjednoczonych Niemiec / red. Teresa Pawlak-Lis. – Warszawa : PISM, 1994. – 116 s. – (Studia i Materiały: 75)
7. PODZIELONA jedność: raport o Niemczech lat dziewięćdziesiątych / współaut. Anna Wolff-Powęska. – Poznań : Instytut Zachodni, 1994. – 110 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego: nr 66)
8. WATSON Alan
Niemcy: kim są teraz? – Poznań : Zysk i Ska, 1998. – 444 s. tabl.: mapy, portr.

b. Artykuły

1. BERLIŃCZYK: Narodziny nowych Niemiec // *Kultura*. – 1990, nr 11, s. 85–89
2. BORCHARDT Ulrike. Niemiecka polityka zagraniczna i polityka bezpieczeństwa przed nowymi wyzwaniami: [fragm. ref.] // *Zeszyt Niemcozn.* – 1995, z. 1, s. 15–28
3. CZIOMER Erhard. Polityka zagraniczna zjednoczonych Niemiec oraz jej powyborcze prognozy // *Roczn. Pol.-Niem.* – 1995, z. 4, s. 55–73
4. DÖNHOFF Marian. Zmienili się Niemcy, zmienia się świat // *Tygodnik Powsz.* – 1995, nr 36, s. 5
5. DUDZIŃSKA Anna. Ekstremizm prawicowy w zjednoczonych Niemczech: przegląd niemieckich publikacji z lat dziewięćdziesiątych // *Przegląd Zach.* – 1997, nr 2, s. 197–205

6. FISCHER Joschka. Przymus historii: europejskie powołanie Niemiec // *Polityka*. – 1999, nr 3, s. 61–63
7. FISZER Józef. Zmiany w pojmowaniu racji stanu w RFN po zjednoczeniu Niemiec i ich implikacje dla Polski // *Rocz. Pol.-Niem.* – 1995, z. 4, s. 41–54
8. FOKS Robert. Nowe Niemcy w nowym świecie // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1995, nr 1, s. 117–118
Konferencja w Warszawie.
9. GROSS Feliks. Nowe Niemcy: nadzieja czy widmo futurizmu pangermańskiego / rozm. przepr. Andrzej Toczewski // *Odra*. – 1993, nr 1, s. 18–23
10. HACKE Christian. Rola Niemiec w Europie Środkowej i Wschodniej // *Zesz. Niemcozn.* – 1995, z. 1, s. 43–56
11. HOLZER Jerzy. Bliscy na dystans? // *Gaz. Wybor.* – 1997, nr 51, s. 12–13
O niemieckiej polityce wschodniej.
12. KOSZEL Bogdan. Hegemon czy partner?: zjednoczone Niemcy w nowej Europie // *Rocz. Pol.-Niem.* – 1993, nr 2, s. 95–108
13. KUCZYŃSKA Teresa. Nowi Niemcy: 50 lat po wojnie // *Tyg. Solid.* – 1995, nr 18, s. 8–9
14. MAZUR Zbigniew. RFN wobec problemów bezpieczeństwa europejskiego // *Prz. Zach.* – 1993, nr 4, s. 73–78
15. MAZUR Zbigniew. Rola nowych Niemiec na arenie międzynarodowej // *Prz. Zach.* – 1994, nr 3, s. 182–184
16. RFN [Republika Federalna Niemiec] wobec rozszerzenia Unii Europejskiej // *Spr. Międzyn.* – 1998, nr 2, s. 23–34
17. ROSNOWSKI Stanisław. Marianna, Germania, Polonia // *Polityka*. – 1996, nr 51, s. 40, 42
Przed spotkaniem ministrów spraw zagranicznych Francji, Niemiec i Polski w Warszawie.
18. ROYEN Christoph. Zjednoczone Niemcy i ich sąsiedzi w Europie Środkowej // *Spr. Międzynar.* – 1997, nr 1, s. 27–40
19. RULKOWSKI Jacek. Niemiecka polityka zagraniczna i polityka bezpieczeństwa // *Pol. w Europie*. – 1995, nr 17, s. 79–86
20. SAKSON Andrzej. Bezpieczeństwo europejskie i polsko-niemiecka współpraca wojskowa: konferencja w Strausbergu // *Życie i Myśl*. – 1998, nr 3, s. 85–87
21. SAUERLAND K. Niemcy po zjednoczeniu // *Więź*. – 1992, nr 9, s. 20–28
22. SCHWILK Heino. Duchowy fundament Europy: Niemcy w poszukiwaniu nowej tożsamości // *Rzeczpospolita*. – 1997, nr 244, s. 16

23. SEMINARIUM nt. Polityka wschodnia zjednoczonych Niemiec: [materiały] // *Zesz. Niemcozn.* – 1997, nr 1 s. 29–92
24. SCHRÖDER Gerhard. Niemcy Europy / rozm. przepr. Piotr Cywiński // *Wprost.* – 1998, nr 24, s. 90–91
25. SUŁOWSKI S. Problem niemiecki w polityce państw Układu Warszawskiego w latach osiemdziesiątych // *Stosun. Międzynar.* – 1991, nr 14, s. 49–59
26. SUŁEK Jerzy. Czas Kohla, czas Schrödera // *Prz. Tyg.* – 1998, nr 42, s. 10–11
27. VOIGT K.D. Niemiecka jedność a wolność i pokojowe współistnienie w Europie // *Więź.* – 1990, nr 9, s. 80–86
28. WALSUM Peter van. Niemcy i ich sąsiedzi: [ref.] // *Zesz. Niemcozn.* – 1998, z. 2, s. 61–72
29. WORONIECKI Aleksander Korybut. Niemiecka polityka zagraniczna w drugiej połowie lat dziewięćdziesiątych: cele i uwarunkowania // *Zesz. Niemcozn.* – 1998, nr 1, s. 99–108

II. POLSKA–NIEMCY DROGA DO NORMALIZACJI

a. Pozycje zwarte

1. GIERTYCH Jędrzej
Polska i Niemcy: granica polsko-niemiecka w świetle norm międzynarodowych. – Wrocław : Norton, 1996. – 195 s.
2. JANUSZEWSKI Ludwik
Niemcy w świadomości Polaków: rys socjologiczny. – Szczecin : Wydaw. Naukowe US, 1995. – 119 s.: mapy. – (Rozprawy i Studia)
3. KĄKOL Kazimierz
Sprawa niemiecka nadal otwarta...? – Warszawa : Krajowa Ag. Wydawnicza, 1988. – 135 s. tabl.: faks., fot.
4. KOĆWIN Lesław
Polityczne determinanty polsko-wschodniemieckich stosunków przygranicznych 1949–1990. – Wrocław : Wydaw. Uniw. Wrocławskiego, 1993. – 292 s.
5. KORBEL Jan
Polska – Górny Śląsk – Niemcy: polityczny bilans 50-lecia Poczdamu. – Opole : Wydaw. UD, 1995. – 107 s. – (Studia i Monografia: nr 228)

6. MADAJCZYK Piotr

Na drodze do pojednania: wokół orędzia biskupów polskich do biskupów niemieckich z 1965 roku. – Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 1994. – 197 s.

7. OD NIENAWIŚCI do przyjaźni: o problemach polsko-niemieckiego sąsiedztwa: praca zbiorowa / pod red. Friedbert Pflunger, Winfried Lipscher, Jerzego Holzera. – Warszawa : PAN. ISP, 1994. – 462 s.
8. POLACY i Niemcy: płaszczyzny i drogi normalizacji, duszpasterstwo i szkolnictwo / red. Michał Lis; współaut. Stefan Boldy. – Opole : „Wspólnota Polska”, 1993. – 142 s.
9. POLACY i Niemcy: płaszczyzny i drogi normalizacji / red. Michał Lis; współaut. Alicja Andruszkiewicz. – Opole : „Wspólnota Polska”, 1994. – 171 s.
10. POLACY i Niemcy: płaszczyzny i drogi normalizacji. – Opole : „Wspólnota Polska”, 1995. – 59 s.
11. POLACY – Niemcy: przeszłość, teraźniejszość, przyszłość / red. Zygmunt Zieliński. – Wyd. 2 zm. – Katowice : Unita, 1995. – 286 s.
12. POLACY i Niemcy po otwarciu granicy / red. Teresa Pawlak-Lis. – Warszawa : PISM, 1993. – 96 s. – (Studia i Materiały: 71)
13. POLACY i Niemcy pół wieku później: księga pamiątkowa dla Mieczysława Pszona / red. Wojciech Pęciak; wspomnienia Mieczysław Pszon. – Kraków : Znak, 1996. – 550 s., tabl., fot.
14. POLACY i Niemcy: 100 kluczowych pojęć / oprac. Ewa Kobylńska, Andreas Lawaty, Rudiger Stephan. – Warszawa : Biblioteka „Więzi”, 1996. – 491 s.
15. POLACY wobec Niemców: z dziejów kultury politycznej Polski 1945–1989 / red. Anna Wolff-Powęska. – Poznań : Instytut Zachodni, 1993. – 462 s. (Prace Instytutu Zachodniego: nr 59)
16. PRL–RFN: blaski i cienie procesu normalizacji wzajemnych stosunków (1972–1987) / red. Antoni Czubiński. – Poznań : Instytut Zachodni, 1988. – 282 s.: fot. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego; nr 52)
17. SZAROTA Tomasz
- Niemcy i Polacy: wzajemne postrzeganie i stereotypy. – Warszawa : Wydaw. Naukowe, 1996. – 241 s.: il.
18. TOMAŁA Mieczysław
- Polacy – Niemcy: wzajemne postrzeganie. – Warszawa : Polski Instytut Spraw Międzynarodowych, 1994. – 216 s.
19. TOMAŁA Mieczysław
- Warszawa – Bonn 1970–1990. – Warszawa : PISM, 1990. – 132 s.

20. TOMALA Mieczysław
Warszawa, Berlin, Bonn: (1944–1980). – Szczecin : „Glob”, 1987.
– 399 s.
21. WOKÓŁ traktatów Polska – Niemcy. – Poznań : Instytut Zachodni, 1992.
– 98 s. – (Biblioteka Przeglądu Zachodniego: z. 16)
22. WOYCICKI Kazimierz
Czy bać się Niemców? / przedm. Stanisław Stomma. – Warszawa :
„CDN”, 1990. – 98 s.
23. WOŹNIAK Robert B.
Obraz Niemiec i Niemców w świadomości polskiej młodzieży po-
granicza: poszukiwanie drogi ku integracji. – Szczecin : Wydaw. Nau-
kowe US, 1997. – 165 s.
24. WYBRANE problemy stosunków polsko-niemieckich (polityczne, woj-
skowe, współpracy przygranicznej) / red. Teresa Pawlak-Lis. – Warsza-
wa : PISM, 1993. – 93 s.: mapy. – (Studia i Materiały: 67)
25. Z BADAŃ nad dziejami stosunków polsko-niemieckich / red. Antoni
Czubiński, Ryszard Wryk. – Poznań : Wydaw. Nauk. Uniwersytetu im.
A. Mickiewicza, 1991. – 341 s. – (Historia: nr 166)

b. Artykuły

1. BACHMANN Klaus. Ziemia za spokój // *W p r o s t.* – 1998, nr 47, dod.
s. 18–19
Stosunki niemiecko-polskie w aspekcie integracji europejskiej.
2. BACHMANN Klaus. Więcej twórczego chaosu: kilka uwag o wynikach
niemieckich wyborów i polskich na nie reakcjach // *R z e c z p o s p o -*
l i t a. – 1998, nr 244, s. 6
3. BARCZ J. Traktat „dwa plus cztery” z 12 września 1990 r. a granica pol-
sko-niemiecka // *P a ń s t. i P r a w o.* – 1990, z. 12, s. 16–22
4. BARING Arnulf. Marzy mi się unia niemiecko-polska... / rozm. przepr.
Jeremi Sadowski // *E u r o p a.* – 1998, nr 2, s. 55–60
5. BARING Arnulf. Do czego potrzebna jest Polska // *P o l i t y k a.* – 1998,
nr 17, s. 20–21
Stosunek Niemców do Polski.
6. BARTOSZ Julian. Początek pięknej legendy // *D z i ś.* – 1997, nr 10,
s. 35–41
Układ polsko-niemiecki z dn. 14 XI 1990 r.
7. BAUCH Johannes. Sąsiedztwo dla Europy / rozm. przepr. Waldemar
Żyszkiewicz // *T y g. S o l i d.* – 1998, nr 31, s. 13–14

8. BINGER Dieter. Czy w Niemczech istnieje propolskie lobby? // Apokryf. – 1994, nr 5, s. 3
9. BRENCZ Andrzej. Badania sondażowe w Poznaniu // Prz. Zach. – 1993, nr 3, s. 11–16
Polacy – Niemcy, nowe spojrzenie na pogranicze.
10. BURZYŃSKA G. Granica bez kompleksów // Tyg. Solid. – 1992, nr 44, s. 7
Stosunki polsko-niemieckie.
11. CIELEMĘCKI M. Na Zachód // Prz. Tyg. – 1991, nr 16, s. 13
Zniesienie wiz dla Polaków.
12. COFTA W. Rozważania o zagrożeniu niemieckim // St. Nar. – 1990, nr 6, s. 37–38
13. CYWIŃSKI Piotr. Kampania niemiecka: [korespondencja z Bonn] // Wprost. – 1998, nr 34, s. 70–71
O stosunkach z Polską.
14. CZAJA Herbert. Uwaga o stosunkach niemiecko-polskich. Cz. 1–2 // Zbliż. Pol.-Niem. – 1993, nr 3, s. 68–76; 1994, nr 1, s. 39–51
15. CZAPLIŃSKI W. Regulacja pokojowa z Niemcami po II wojnie światowej // Państ. i Prawo. – 1991, nr 2, s. 35–46
16. CZARNECKI Ryszard. Polska – Niemcy: język interesów // Nowe Życie Gosp. – 1995, nr 27, s. 14
17. CZIOMER Erhard. Nowe uwarunkowania i problemy stosunków polsko-niemieckich w latach dziewięćdziesiątych // Roczn. Pol.-Niem. – 1993, nr 2, s. 185–206
18. CZUBIŃSKI Antoni. Budujemy pomosty, ale na trwałych fundamentach // Zbliż. Pol.-Niem. – 1994, nr 2, s. 164–168
19. CZUBIŃSKI Antoni. Zjednoczenie Niemiec w polskiej publicystyce politycznej i historycznej lat 1990–1994 // Stud. Hist. Slavogerm. – 1995, nr 20, s. 129–141
20. DARSKI Wojciech, Marek. Ostpolitik w stylu SPD // Tyg. Solid. – 1998, nr 26, s. 7
Spotkanie „Polacy i Niemcy w Europie i dla Europy” w Warszawie.
21. DYCZEWSKI Leon. O lepszą przyszłość dla gorzkiego sąsiedztwa czyli o stosunkach polsko-niemieckich z amerykańskiej perspektywy // Akcent. – 1997, nr 4, s. 181–185
Symposium w Stanach Zjednoczonych.
22. DZIEWANOWSKI Kazimierz. Dlaczego Niemcy nam sprzyjają (i czy możemy im ufać) // Prz. Powsz. – 1994, nr 6, s. 340–344
23. EDELMAN Marek. Nowy świat // Wprost. – 1994, nr 31, s. 23
Pojednanie polsko-niemieckie.

24. FISZER Józef. Rozwój stosunków polsko-niemieckich po roku 1989 i ich znaczenie dla integracji Europy // *Rocz. Pol.-Niem.* – 1996, nr 5, s. 155–172
25. FISZER Józef. Stosunki polsko-niemieckie po roku 1989 oraz ich znaczenie dla bezpieczeństwa Europy // *Stud. Polit.* – 1996, nr 5, s. 141–151
26. GORCZYCA Eugeniusz. Przede wszystkim współpraca // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 135–138
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej.
27. GRYGOLEC Władysław, Kamiński Antoni Z. Polacy i Niemcy w nowej Europie // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 50–52
28. GRZYBOWSKA Krystyna. Tak bliscy, tak dalecy: Niemcy i Polacy na wyboistej drodze pojednania: [korespondencja z Bonn] // *Rzeczpospolita.* – 1996, nr 274, s. 8
29. HAJNICZ Artur. Zrozumieć drugą stronę // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 50–52
Polsko-niemiecki traktat graniczny.
30. HENNELOWA Józefa. Wciąż jeszcze nad rachunkami: polsko-niemieckie spotkanie w Berlinie // *Tyg. Powsz.* – 1995, nr 25, s. 3
31. HERZOG Roman. Z czystym sercem / rozm. przepr. Adam Krzemiński, Jurgien Vietig // *Polityka.* – 1994, nr 31, s. 1, 10
32. HOLZER Jerzy. Świat podzielonych racji / rozm. przepr. Wojciech Duda, Dariusz Filar // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 17–28
33. JONCA K. Polska między Niemcami a Rosją: rozważania na tle traktatów niemiecko-polskich // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1992, nr 2, s. 16–34
34. JANECKI Stanisław. Po sąsiedzku // *Wprost.* – 1995, nr 28, s. 64
35. KINKEL Klaus. Dobre sąsiedztwo w zjednoczonej Europie: Niemcy – Polska // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 185, s. 5
36. KOĆWIN Lesław. Polacy i Niemcy w rok po ratyfikacji traktatu o dobrym sąsiedztwie // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1993, nr 2, s. 138–139
Sesja naukowa w Opolu.
37. KOSCHYK Hartmut. Niemcy i Polska w pierwszą rocznicę układu o dobrym sąsiedztwie – drogą ku partnerstwu // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1993, nr 2, s. 8–11
38. KOSIARSKI Jacek. Stosunki polsko-niemieckie w polskiej myśli niezależnej i opozycyjnej (1976–1989) // *Stosun. Międzynar.* – 1995, nr 17, s. 63–93
39. KOSTRZEWA-ZORBAS Grzegorz. Czy Niemcy nas wykupią / oprac. Piotr Lisiewicz – (Bitwa o polską politykę; cz. 4) // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 36, s. 7

40. KRANZ Jerzy. Polska i Niemcy w Europie // *Spr. Międzyn.* – 1998, nr 1, s. 5–28
41. KRZEMIŃSKI Adam. Cenne punkty: [korespondencja z Bonn] // *Polityka.* – 1996, nr 3, s. 36
Wizyta prezydenta A. Kwaśniewskiego w Niemczech.
42. KRZEMIŃSKI Adam. Kompleks Odry i Nysy // *Apokryf.* – 1994, nr 5, s. 9–10
43. KRZEMIŃSKI Adam. Koniec epoki gestów // *Polityka.* – 1995, nr 28, s. 10
Wizyta kanclerza Helmuta Kohla.
44. KRZEMIŃSKI Adam. Bajka o złych socjaldemokratkach // *Polityka.* – 1998, nr 41, s. 20–21
Perspektywy stosunków polsko-niemieckich po wyborach do Bundestagu.
45. KRZEMIŃSKI Adam. Czwarte podejście // *Polityka.* – 1998, nr 30, s. 20–22
46. KRZEMIŃSKI Adam. Wrogowie i rywale // *Polityka.* – 1995, nr 49, s. 36
47. KUCZYŃSKA Teresa. Historia i polityka // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 26, s. 8
Niemiecka polityka wobec Polski w związku z integracją europejską.
48. KULIK Andrzej, CYWIŃSKI Piotr. Pielgrzymi z Niemiec // *Wprost.* – 1998, nr 25, s. 32–33
Spotkanie kanclerza Kohla z premierem Buzkiem w Krzyżowej.
49. LEŚNIEWSKI Bartłomiej. Mój przyjaciel Niemiec // *Wprost.* – 1994, nr 38, s. 25–26
Współpraca gospodarcza polsko-niemiecka.
50. ŁAZAROWICZ Maria. Granica czy bariera? // *Życie Gosp.* – 1995, nr 17, s. 30
51. MADAJCZYK P. Polsko-niemiecka szansa na przełom // *Więź.* – 1992, nr 1, s. 60–68
52. MADAJCZYK P. Pojednanie [z Niemcami] // *Więź.* – 1991, nr 1, s. 46–48
53. MAJCHEREK Janusz A. Co Polacy są Niemcom winni // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 161, s. 6
Napięcia w stosunkach polsko-niemieckich.
54. MALINOWSKI Krzysztof. Aktualne problemy stosunków polsko-niemieckich // *Prz. Zach.* – 1996, nr 3, s. 179–180

55. MALINOWSKI Krzysztof. W cieniu zjednoczenia Niemiec: spór o potwierdzenie granicy polsko-niemieckiej // *Prz. Zach.* – 1997, nr 2, s. 39–68
56. MAŁACHOWSKI Witold. Wyzwania: polsko-niemiecka współpraca // *Nowe Życie Gosp.* – 1996, nr 31, s. 32
57. MARKIEWICZ Władysław. Stosunki polsko-niemieckie w dobie transformacji // *Dzieje Najnow.* – 1996, nr 1, s. 141–146
58. MARSCHALL Christoph von. Trudni sąsiedzi?: stosunki niemiecko-polskie w historii i teraźniejszości: [skrót ref.] // *Polis.* – 1995, nr 2, s. 9–10, 12–15
59. MATELSKI Dariusz. Polska – Niemcy – Rosja: interesy bezpieczeństwa w Europie // *Dzieje Najnow.* – 1997, nr 1, s. 216–222
Konferencja naukowa w Poznaniu.
60. MAJCHEREK Janusz. Interesy Dawida z Goliatem // *Apokryf.* – 1994, nr 5, s. 11
Współpraca gospodarcza między Polską a Niemcami.
61. MOŻEJKO E. Próbowanie dobrego sąsiedztwa // *Życie Gosp.* – 1991, nr 11, s. 9
Wizyta premiera Bieleckiego w Niemczech.
62. MOŻEJKO Eugeniusz. Sąsiedzkie odwiedziny // *Życie Gosp.* – 1995, nr 29, s. 6
Wizyta kanclerza Helmuta Kohla.
63. NOWAK K. Zjednoczenie Niemiec a stosunki polsko-niemieckie // *Spr. Międzynar.* – 1991, nr 1, s. 19–34
64. NOWAK-JEZIORAŃSKI Jan. Jak doszło do przelomu: Polska i Niemcy z perspektywy Waszyngtonu // *Rzeczpospolita.* – 1996, nr 194, s. 7
Rokowania w 1990 r. w sprawie ostatecznego uznania przez Niemcy granicy na Odrze i Nysie.
65. ORZECZOWSKI Marek. Z ręką na sercu: polsko-niemiecka idylla?: [korespondencja z Bonn] // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr 10, s. 6
66. OSĘKOWSKI Czesław. Polsko-Niemieckie Towarzystwo Wspierania Gospodarki (1994–1995) // *Prz. Zach.* – 1996, nr 4, s. 129–139
67. PIĘCIAK Wojciech. Niemiecki zwrot w lewo i polskie obawy // *Tyg. Powsz.* – 1998, nr. 41, s. 3
68. PIĘCIAK Wojciech. Wróg staje się sojusznikiem // *Apokryf.* – 1994, nr 5, s. 1, 10
69. PODGÓRZAŃSKA Renata. Kwestia stosunków polsko-niemieckich w dobie przelomu lat 1989–1991 // *Prz. Zach. - Pom.* – 1996, nr 3, s. 89–114

70. POPIŃSKI Roman. Polsko-niemieckie stosunki gospodarcze // *Wiad. Statyst.* – 1997, nr 3, s. 2–7
71. PSZON Mieczysław. Powrót do przeszłości // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 54–57, 59–60
Spotkanie H. Kohla z T. Mazowieckim w Krzyżowej.
72. RASAŁA J.W. Oczekiwanie // *Prz. Tyg.* – 1992, nr 11, s. 14
Polsko-niemiecki traktat o dobrym sąsiedztwie.
73. REITER Janusz. Dwie Europy // *Wprost.* – 1995, nr 41, s. 66–68
Stosunki polsko-niemieckie.
74. REITER Janusz. Ponad podziałami / rozm. przepr. Piotr Cywiński // *Wprost.* – 1995, nr 39, s. 78
Stosunki polsko-niemieckie.
75. REITER Janusz. Pozbyć się kompleksów / rozm. przepr. U. Usakowska-Wolf // *Konfrontacje.* – 1991, nr 11, s. 11
76. REITER Janusz. Refleksja na temat stosunków polsko-niemieckich // *Rocz. Pol. Polit. Zagr.* – 1997, s. 263–265
77. REITER Janusz. Status powikłany / rozm. przepr. A. Krzemiński // *Polityka.* – 1991, nr 7, s. 13
78. SARZYŃSKA Anna. Niemcy a sprawa Polska // *Gaz. Pol.* – 1998, nr 30, s. 4
79. SCHREDER C. Status prawny polskiej granicy zachodniej // *Prz. Zach.* – 1991, nr 3, s. 111–128
80. SCHMIDT Helmut. Kompromis niezbędny do życia / rozm. przepr. Adam Krzemiński // *Polityka.* – 1995, nr 17, s. 1, 10
81. SKUBISZEWSKI Krzysztof. Początek / rozm. przepr. Klaus Bachmann // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 48–50, 53
Współpraca polsko-niemiecka.
82. SMOLAR Aleksander. Jak spać ze słoniem: Niemcy i Polska // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 244, s. 16–19
83. STADTMÜLLER Elżbieta. Polskie nadzieje i obawy wobec Niemiec lat dziewięćdziesiątych // *Acta Univ. Wratisl. Niemcozn.* – 1996, nr 6, s. 155–186
84. SÜSSMUTH R. Niemcy i Polska – europejscy sąsiedzi // *Tyg. Powsz.* – 1991, nr 11, s. 3
85. ŚMIEŁOWSKI E. Zmierzch obsesji? // *Polityka.* – 1991, nr 21, s. 7
86. UMOWA między Rządem Republiki Federalnej Niemiec a Rządem Rzeczypospolitej Polskiej o Niemiecko-Polskiej Współpracy Młodzieży // *Zesz. Niemcozn.* – 1998, z. 1, s. 121–126
87. WERNER Andy. Polska – Niemcy – Europa ab ovo // *Prz. Zach.* – 1993, nr 4, s. 257–277

88. WĘC J.J. Polska wobec jedności niemieckiej i zjednoczenia Niemiec (1989–1990) // *Prz. Stosun. Międzynar.* – 1991, nr 1, 3, s. 65–81
89. WIECZOREK W. Studium „Niemcy” drugie podejście. Cz. 1. [Stosunki polsko-niemieckie] // *Więź.* – 1992, nr 9, s. 3–19
90. WOJTASZEK Andrzej. Kształtowanie polsko-niemieckich stosunków w dobie przelomu od lat 1989–1991 // *Prz. Zach.-Pom.* – 1996, nr 3, s. 79–88
91. WOLF-POWĘSKA Anna. Inna Polska, inne Niemcy / rozm. przepr. Z. Rola // *Polityka.* – 1991, nr 4, s. 12
92. WOLF-POWĘSKA Anna. Polacy 50 lat później: między traumatyczną spuścizną a pragmatyczną współczesnością // *Życie i Myśl.* – 1995, nr 2, s. 10–20
 Pojednanie polsko-niemieckie.
93. WOLF-POWĘSKA Anna. Trudne ojczyzny. Niemcy i Polacy w poszukiwaniu normalności // *Prz. Polit.* – 1994, nr 24, s. 104–111
94. WOLFF M. Rozbieranie murów: Niemcy – Polska // *Konfrontacje.* – 1991, nr 2, s. 20
95. Z PERSPEKTYWY landów / Erwin Tenfel [i in.], oprac. Krystyna Grzybowska // *Rzeczpospolita.* – 1996, nr 139, s. 8; nr 140, s. 8
 Niemiecki traktat o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z Polską.
96. ZAGRODZKA Danuta. Na górze róże, na dole... pokrzywy: [korespondencja z Bonn] // *Gaz. Wybor.* – 1997, nr 147, s. 16–17
 Stosunki polsko-niemieckie w sześć lat po podpisaniu traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy.
97. ZAPOMNIANY układ // *Prz. Tyg.* – 1995, nr 48, s. 14
 Układ o współpracy między Polską a RFN z 1970 r.
98. ŻYLIŃSKI L. Niemcy, Polska, Europa // *Więź.* – 1999, nr 9, s. 87–89

A. WSPÓŁPRACA PRZYGRANICZNA – EUROREGIONY

1. BERLIŃSKA Danuta. Polsko-niemiecka współpraca regionalna 1990–1996 // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1997, nr 3, s. 32–42
2. GRYCH Paulina. Zagadnienia polsko-niemieckiej współpracy na pograniczu // *Prz. Zach.-Pom.* – 1996, nr 3, s. 65–78
3. GRZĘDA Marian. Europa: stosunki polsko-niemieckie: pogranicze (euroregiony) // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1995, nr 2, s. 139–141
4. HENNING Ruth. Szanse i bariery polsko-niemieckiej współpracy przygranicznej // *Pogranicza.* – 1995, nr 2/3 s. s. 115–124

5. KALETOWA L. Pierwsze uderzenie Europy // *Prz. Tyg.* – 1992, nr 46, s. 1, 7
Zagospodarowanie pogranicza polsko-niemieckiego.
6. KAROLEWSKI Ireneusz Paweł. Polsko-niemieckie euroregiony i zbliżenie Polski do Unii Europejskiej // *Zesz. Niemcozn.* – 1998, nr 2, s. 41–60
7. KOĆWIN Lesław. Szanse i bariery polsko-niemieckiej współpracy przygranicznej // *Acta Univ. Wratisl., Niemcozn.* – 1995, nr 5, s. 123–146
8. KURCZ Zbigniew. Co się dzieje na pograniczu polsko-niemieckim? // *Odra.* – 1993, nr 5, s. 2–9
9. KURCZ Zbigniew. Pomysły na pogranicze polsko-niemieckie // *Odra.* – 1992, nr 11, s. 2–10
10. MAGDA Piotr Paweł. Polsko-niemiecka współpraca przygraniczna na przykładzie Euroregionu „Nysa” // *Polis.* – 1995, nr 2, s. 11
11. MAREK Edward. Pogranicze niemiecko-polskie jako problem polityki regionalnej // *Polit. Społ.* – 1993, nr 5/6, s. 37–38
12. (mer). Barwy nadgranicznego pejzażu // *Życie Gosp.* – 1994, nr 27, s. 22
Polsko-Niemiecka Komisja Międzynarodowa ds. Współpracy Regionalnej i Przygranicznej.
13. MOREŃ R. Rękodzieło kontra kapitał: plan Stolpego // *Spotkania.* – 1992, nr 14, s. 28–29
Niemieckie propozycje zagospodarowania Nadodrza.
14. OSEKOWSKI Czesław. Początki polsko-niemieckiej współpracy przygranicznej w zmienionych warunkach politycznych (1990–1991) // *Prz. Zach.-Pom.* – 1996, nr 4, s. 129–149
15. PATRZĄŁEK Wanda. Uwarunkowania współpracy gospodarczej polsko-niemieckich miast przygranicznych // *Acta Univ. Wratisl. Socjol.* – 1992, nr 6, s. 23–39
16. RYBICKI M. Czy Polska ma własną wersję „planu Stolpego”? / rozm. przepr. R. Moreń // *Spotkania.* – 1992, nr 14, s. 30–31
17. SUŁEK Jerzy. Szanse sąsiedztwa / rozm. przepr. Urszula Pomianowska // *Życie Gosp.* – 1994, nr 11, s. 31–32
18. URBANEK Mariusz. Fastryga // *Polityka.* – 1996, nr 9, s. 18–20
Współpraca miast przygranicznych Zgorzelca i Goerlitz.
19. WAHL Jürgen. Euroregiony – to nie takie proste... // *Tyg. Powsz.* – 1996, nr 18, s. 3
20. TOMALA M. Granica dobrobytu // *Prz. Tyg.* – 1992, nr 40, s. 6

21. WIELKOPOLSKA Anna. Pomorska współpraca // Rzeczpospolita. – 1996, nr 303, s. 5–14

B. MNIEJSZOŚCI NARODOWE W STOSUNKACH POLSKO-NIEMIECKICH

a. Pozycje zwarte

1. BIELAK Feliks
Niemiecka grupa narodowa w Polsce. – Warszawa : ANS, 1990. – 198 s. – (Siły Narodowe, Bariery i Zagrożenia Reform w Polsce)
2. JANISZEWSKI Ludwik
Mniejszość niemiecka a Polacy na Pomorzu Szczecińskim: szkic socjologiczny. – Szczecin : US, 1993. – 79 s.
3. KURCZ Zbigniew
Mniejszość niemiecka w Polsce. – Wrocław : Wydaw. Uniwersytetu Wrocławskiego, 1995. – 275 s.: mapa
4. ŁEMPIŃSKI Zdzisław
RFN wobec problemów ludnościowych w stosunkach z Polską: 1970–1985. – Katowice : Śląski Instytut Naukowy, 1987. – 326 s.
5. MĘCLEWSKI Edmund
Problem tzw. mniejszości niemieckiej w Polsce Ludowej. – Warszawa : Książka i Wiedza, 1987. – 39 s. – (Biblioteka Lektora i Wykładowcy)
6. POLSKA – Niemcy – mniejszość niemiecka w Wielkopolsce: przeszłość i teraźniejszość / red. Andrzej Sakson. – Poznań : Instytut Zachodni, 1994. – 280 s. – (Studium Niemcoznawcze Instytutu Zachodniego: nr 67)
7. URBAN Thomas
Niemcy w Polsce: historia mniejszości w XX wieku. – Opole : Instytut Śląski, 1994, 226 s.

b. Artykuły

1. CYWIŃSKI Piotr. Polskie piekło // W p r o s t . – 1995, nr 49, s. 48
Niemiecka polonia.
2. CZAPUTOWICZ J. Mniejszość narodowa w stosunkach polsko-niemieckich // W i ę ź . – 1992, nr 9, s. 63–65
3. DYCZEWSKI Leon. Czy łatwo być Polakiem w Niemczech i Niemcem w Polsce? // O d r a . – 1998, nr 2, s. 7–15
Normalizacja stosunków polsko-niemieckich.
4. DYCZEWSKI Leon. Z pogranicza dwóch narodów / rozm. przepr. Marek Majchrzak // P o l i t . S p o ł . – 1995, nr 3, s. 22–24
Polska emigracja w Niemczech.

5. KALCZYŃSKA Maria. Polska w Niemczech – Niemcy w Polsce: realizacja Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 17.06.1991 r. w programach konferencji naukowych: Opole 1992–1996 // *Prz. Pol.* – 1998, nr 1, s. 105–114
6. KUCZYŃSKA Teresa. Kłopoty Polonii w Niemczech // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 2, s. 19
7. LEWARTOWSKI Janusz. Aktualna sytuacja polskich organizacji w Bawarii (po 1989 r.) // *Prz. Pol.* – 1995, nr 3, s. 103–109
8. PŁUCHOWSKA Dorota. Prawno-polityczne aspekty regulacji „mniejszościowych” w Traktacie z 17 czerwca 1991 r. // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1997, nr 1, s. 52–61
9. STACH Andrzej. Całkiem duża mniejszość // *Polityka.* – 1995, nr 31, s. 19
Pozycja Polaków w Niemczech.
10. STACH Andrzej. Polonia berlińska 1995 // *Kultura.* – 1995, nr 9, s. 100–107
11. TRZCIELIŃSKA-POLUS Aleksandra. Polacy w Niemczech: nadal nie mniejszość? // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1996, nr 1, s. 148–151
Konferencja w Mülheim.

C. ROSZCZENIA PRZESIEDLONYCH

a. Pozycje zwarte

1. PRZESIEDLENIE ludności niemieckiej z Polski po II wojnie światowej w świetle dokumentów / wybór oprac. Piotr Lippoczy, Tadeusz Walichnowski. – Warszawa : Wydaw. Naukowe, 1982. – 347 s.
2. PODLASEK Maria
Wypędzenie Niemców z terenów na wschód od Odry i Nysy Łużyckiej: relacje świadków. – Warszawa : Wydaw. Polsko-Niemieckie, 1995. – 202 s.; fot. – (Historia Najnowsza)

b. Artykuły

1. BACHMANN Klaus. Rozwiązywanie otwartych kwestii dwustronnych // *Rzeczpospolita.* – 1998, nr 171, s. 6
Konflikty polsko-niemieckie na tle roszczeń majątkowych przesiedlonych.
2. BISMARCK Klaus von. Moja ziemia rodzinna należy dziś do Polski // *Tyg. Powsz.* – 1995, nr 45, s. 1, 7

3. CYWIŃSKI Piotr. Zawód „wypędzony” // *Wprost*. – 1998, nr 26, s. 70–71
Działalność polityczna ziomkostw.
4. GRZYBOWSKA Krystyna. Przywilej pochodzenia: Niemcy: kłopoty z przesiedleńcami: [korespondencja z Bonn] // *Rzeczpospolita*. – 1996, nr 60, s. 7
5. KURIOZALNY dokument / Anna Wolf-Powęska [i in.]; oprac. Aleksander Kaczorowski // *Gaz. Wybor.* – 1998, nr 220, s. 20–22
„Apel Berliński” Związku Wypędzonych skierowany do Czech i Polski.
6. LEBIODA Tadeusz. Powstanie i główne problemy związków wypędzonych na terenie byłej NRD // *Prz. Zach.* – 1997, nr 2, s. 69–99
7. OCIEPKA Beata. Stanowisko Związku Wypędzonych wobec zawarcia układu Polska – Republika Federalna Niemiec 1989–1991 // *Prz. Zach.* – 1993, nr 3, s. 103–124
8. STEINBACH Erika. Diabelski krąg pojednania / rozm. przepr. Marek Orzechowski // *Polityka*. – 1998, nr 36, s. 38–39
Niemiecki Związek Wypędzonych.
9. TOKARZ Krzysztof. Herbert Hupka a „kompleks wypędzenia” // *Zbliż. Pol.-Niem.* – 1998, nr 1, s. 35–39

D. ODSZKODOWANIA DLA POLSKICH OFIAR NAZIZMU

a. Pozycje zwarte

1. MĘCLEWSKI Edmund
33 miliony lat niewolniczej pracy: szkice do problematyki odszkodowań od RFN. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1987. – 62 s.
2. STASZYŃSKI Ludwik
Rachunek do zapłacenja: o odszkodowaniach wojennych od Niemiec. – Warszawa : Spółdz. Wydaw. Ludowe, 1990. – 31 s. – (Ściśle Jawne: niezależne forum publicystyczne: nr 2)

b. Artykuły

1. CYWIŃSKI Piotr. Dług honorowy: [korespondencja z Bonn] // *Wprost*. – 1999, nr 4, s. 32, 34
Sprawa odszkodowań dla polskich robotników przymusowych w III Rzeszy.
2. GARGAS Anita. Przez odszkodowania do pojednania // *Gaz. Pol.* – 1999, nr 5, s. 3

3. KĘCIEK Krzysztof. Pieniądze dla niewolników // *Prz. Tyg.* – 1999, nr 6, s. 11
Odszkodowania za prace przymusowe w III Rzeszy.
4. KOWALIK Helena. Rachunek za Hitlera // *Prawo i Życie.* – 1996, nr 17/18, s. 1, 8–9
Nieprawidłowości w rozdziale odszkodowań przez Fundację Polsko-Niemieckie Pojednanie.
5. KUCZYŃSKA Teresa. Wolne pole do roszczeń // *Tyg. Solid.* – 1998, nr 40, s. 15
Koncerny niemieckie o odszkodowaniach dla zatrudnionych w czasie wojny robotników.
6. KUCZYŃSKA Teresa. Aż przykro o tym pisać // *Tyg. Solid.* – 1999, nr 5, s. 8
Odszkodowania dla polskich robotników przymusowych w III Rzeszy.
7. WISSGOTT Dieter. Otwarte rachunki / rozm. przepr. Marek Orzechowski // *Tyg. Powsz.* – 1999, nr 8, s. 6
Odszkodowania dla polskich ofiar nazizmu.

Andrzej Dudziak

Dział Instrukcyjno-Metodyczny

FRYDERYK CHOPIN I JEGO MUZYKA MIĘDZYNARODOWY ROK CHOPINOWSKI

Międzynarodowy Rok Chopinowski zainaugurowany z okazji sto pięćdziesiątej rocznicy śmierci Fryderyka Chopina stał się inspiracją dla licznych koncertów, sympozjów, spotkań. Ogólnoświatowy zasięg obchodów wskazuje na znaczenie dzieł Chopina i ich żywotność wśród kolejnych pokoleń.

Mimo upływu czasu w różnych zakątkach ziemi wciąż rozbrzmiewają tak charakterystyczne dla Chopina dźwięki, pełne łatwego do rozpoznania niepowtarzalnego nastroju. Inspirowane między innymi polską muzyką ludową utwory nasycone są uniwersalnym pięknem, które przyciąga rzesze młodych wykonawców. Bogata harmonia muzyki stwarza olbrzymie możliwości interpretacyjne, co sprzyja pojawianiu się nowych, oryginalnych wykonań i transkrypcji, a także zwiększa krąg słuchaczy.

O popularności muzyki Chopina świadczą liczne towarzystwa muzyczne jego imienia rozsiane po całym świecie oraz konkursy pianistyczne, wśród któ-

rych wyróżnia się Międzynarodowy Konkurs im. Fryderyka Chopina odbywający się cyklicznie w Warszawie.

Z okazji Roku Chopinowskiego poprzez publikacje zwarte oraz artykuły (z lat 1994–1999) pragniemy przybliżyć sylwetkę muzyka. Prezentowane pozycje (wybór) omawiają życie i twórczość kompozytora. Część zestawienia ukazuje jego związki z Wielkopolską.

A. Pozycje zwarte

a. Opracowania biograficzne

1. BEŁZA Igor
Fryderyk F. Chopin. – Warszawa : Pax, 1969. – 470 s., 15 tabl.: il., portr., nuty
2. BRUDNICKI Jan Zdzisław
Fryderyk Chopin 1810–1849. – Wyd. 2 rozsz. – Warszawa : Biblioteka Narodowa. Instytut Bibliograficzny, 1965. – 43 s. – (Poradniki Bibliograficzne)
3. CHOMIŃSKI Józef Michał
Chopin. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1978. – 259 s., [16] k. tabl.: il., nuty, portr.
4. CHOPIN na Dolnym Śląsku. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1960. – 135 s.: il.
5. CHOPIN w kręgu przyjaciół / red. Irena Poniatowska. – Warszawa : Polska Akademia Chopinowska, 1995. – 47 s.
6. CZARTKOWSKI Adam, JEŻEWSKA Zofia
Fryderyk Chopin. – Wyd. 6. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1981. – 594 s. – (Ludzie Żywi)
7. DULEBA Władysław
Chopin. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1975. – 304 s.: il.
8. GOŁĄB Maciej
Chromatyka i tonalność w muzyce Chopina. – Warszawa : UW, 1990. – 303 s.
9. GORDON-SMITH Maria, MAREK George Richard
Chopin. – Warszawa : „Czytelnik”, 1990. – 349 s.: il.
10. GRUDZIŃSKI Antoni, GRUDZIŃSKI Albert
Kult Chopina w Polsce. – Poznań : Ars Nova, 1995. – 125 s.
11. JARACZEWSKA-MOCKAŁŁO Krystyna
Chopiniana w Bibliotece Głównej AMFC [Akademii Muzycznej im. Fryderyka Chopina] w Warszawie: (książki i czasopisma). – Warszawa : AMFC, 1993. – 43 s. – (Prace Biblioteki Głównej; 8)

12. JASIŃSKA Danuta
Styl brillant a muzyka Chopina. – Poznań : Wydaw. Nauk. UAM, 1995. – 163 s.: nuty. – (Muzykologia; nr 3)
13. JEZEWSKA Zofia
Fryderyk Chopin. – Wyd. 5. – Warszawa : Interpress, 1985. – 89 s.: il.
14. ŁOPALEWSKI Tadeusz
Fryderyk. – Wyd. 4. – Lublin : Wydaw. Lubelskie, 1986. – 215 s.
15. MAYZNER Tadeusz
Chopin. – [Wyd. 3]. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1987. – 72 s.: il.
16. MICHAŁOWSKI Kornel
Bibliografia chopinowska 1849–1969. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1970. – 267 s.: il.
17. MIĘDZYNARODOWE konkursy pianistyczne imienia Fryderyka Chopina w Warszawie 1927–1970 / oprac. Jan Prosnak. – Warszawa : Towarzystwo im. Fryderyka Chopina, 1970. – 112 s.: il.
18. MIĘDZYNARODOWE Sympozjum Muzykologiczne – Chopin i Romantyzm : Warszawa 17–23 października 1986 / red. Zofia Chechlińska; współaut. Bożena Adamczyk-Schmid. – Warszawa : Towarzystwo im. Fryderyka Chopina, 1987. – 359 s., [56] s. tabl. fot.: faks., nuty. – (Rocznik Chopinowski; 19)
19. OPALSKI Józef
Chopin i Szymanowski w literaturze dwudziestolecia międzywojennego. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1980. – 223 s.
20. OPIŃSKI Henryk
Chopin. – Warszawa : „Gutenberg-Print”, 1996. – 139 s.: il.
21. PADEREWSKI Ignacy
F. Chopin / red. Andrzej Piber. – Warszawa : [Stowarzyszenie Bibliotekarzy Polskich], 1991. – 48 s.: il.
22. PRZEMIANY stylu Chopina: studia / red. Maciej Gołab. – Kraków : „Musica Jagellonica, 1993. – 198 s.: nuty
23. PRZYBYLSKI Ryszard
Cień Jaskółki: esej o myślach Chopina. – Kraków : „Znak”, 1995. – 287 s.: il.
24. RATAJCZAK Józef
Romantyczni kochankowie: Zygmunt Krasiński, Fryderyk Chopin, Artur Grottger. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1989. – 310 s.

25. RUHLMANN Sophie
Chopin w kręgu przyjaciół / red. Irena Poniatowska. – Warszawa : Polska Akademia Chopinowska, 1995. – 148 s.: il.
26. SIWKOWSKA Janina
Nocturn czyli Rodzina Fryderyka Chopina i Warszawa w latach 1832–1881. – Warszawa : „Książka i Wiedza”, 1996. – 475 s., [184] s. tabl.: faks., fot., nuty
27. SMOLEŃSKA-ZIELIŃSKA Barbara
Fryderyk Chopin i jego muzyka. – Warszawa : Wydawnictwa Szk. i Pedagogiczne, 1995. – 275 s.: il.
28. SMOTER Jerzy Maria
Spór o „listy” Chopina do Delfiny Potockiej. – Wyd. 2 poszerz. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1976. – 283 s., [28] k. tabl.: il. portr.
29. STARZYŃSKI Juliusz
O romantycznej syntezie sztuki: Delacroix, Chopin, Baudelaire. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1965. – 258 s.: il.
30. TOMASZEWSKI Mieczysław
Chopin: człowiek, dzieło, rezonans. – Poznań : Wydawnictwo Pod-siedlik, Raniowski i Spółka, 1998.
31. TOMASZEWSKI Mieczysław
Fryderyk Chopin: życie twórcy: leksykon multimedialny. – Kraków : 1995
32. TOMASZEWSKI Mieczysław
Muzyka Chopina na nowo odczytana: studia i interpretacje. – Kra-ków : Akademia Muzyczna, 1996. – 175 s.: nuty, portr.
33. TOMASZEWSKI Mieczysław, WEBER Bożena
Fryderyk Chopin: diariusz par image. – Warszawa : „Arkady”, 1990. – 270 s.: il.
34. WALDORFF Jerzy
Wybór pism. – [Wyd. 3 uzup.]. – Warszawa : „Wiedza Powszech-na”, 1993. – 186 s.
35. WIERZYŃSKI Kazimierz
Życie Chopina. – [Wyd. 1 w tej ed.]. – Białystok : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 331 s., [20] s. tabl.: faks., fot., portr.
36. ZAMOYSKI Adam
Chopin. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1990. – 312 s., [40] s. tabl.: faks., fot., portr. – (Biografie Sławnych Ludzi)

37. ZIELIŃSKI Tadeusz Andrzej

Chopin: życie i droga twórcza. – [Wyd. 2]. – Kraków : Polskie Wydaw. Muzyczne, 1998. – 665 s., [16] s. tabl.: il., faks., nuty, portr.

b. Beletrystyka

1. BOJANOWSKI Gustaw

Tydzień w Antoninie: opowieść o Chopinie. – [Wyd. 3]. – Ostrów Wielkopolski : Muzeum Miasta, 1997. – 230 s.: il. – (Biblioteka Ostrowska; 16)

2. BRANDSTAETTER Roman

Pieśń o życiu i śmierci Chopina. – Poznań : W Drodze, 1987. – 94 s.: rys.

3. IWASZKIEWICZ Jarosław

Chopin. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1995. – 289 s.

4. WACHOWICZ Barbara

Małwy na Lewadach. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydaw. Radia i Telewizji, 1983. – 557 s., 64 s. tabl.: fot., portr.

5. WAWRZYKOWSKA-WIERCIOCHOWA Dionizja

Muza Słowackiego i Chopina: opowieść biograficzna o Marii Wodzińskiej. – Warszawa : Inst. Wydaw. Związków Zawodowych, 1986. – 358 s.: il. portr.

B. Artykuły

a. Biografia i muzyka

1. BARDYSZ Jarosław. Książę Radziwiłł i Chopin // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 41, s. 17

2. DROZDOWSKI Seweryn. 130 rocznica śmierci Fryderyka Franciszka Chopina // *Poradnik Bibliogr.-Metod.* – 1979, nr 4, s. 31–35
Bibliografia osobowa.

3. EKIERT Janusz. Śpiew bogów: jak grał swoje utwory sam Chopin // *Wiad. Kult.* – 1995, nr 42, s. 17

4. GORBATY Jan.. Z... o Chopinie w Ameryce / rozm. przepr. Małgorzata Komorowska // *Ruch Muzycz.* – 1994, nr 26, s. 1, 5

5. HEDLEY Arthur. Hedley o Chopinie: [przem.] / oprac. Adam Rieger // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 2, s. 32–33

6. JACKOWSKI Ryszard. Polonez As-dur // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 10, s. 10

Omówienie poloneza jako uczuciowo-muzycznej wizji potęgi Polski.

7. JASTRZĘBSKI Andrzej. Jański o Chopinie // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 11, s. 34–38
8. JASTRZĘBSKI Andrzej. Z czym się Jański „wygadał niepotrzebnie” Chopinowi? // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 21, s. 33–34
9. KAŃSKI Józef. Czy Chopin nie stworzył szkoły pianistycznej? // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 4, s. 14–15
10. KŁOSSOWSKA Anna. Chopin i homeopatia // *Tyg. Solid.* – 1999, nr 9 dod. TYSOL nr 2, s. 56–57
Chopin – leczenie, zdrowie.
11. LACHERT Piotr. O Chopinie pedagogu // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 10, s. 8–11
12. LECH Zofia. Ojciec Fryderyka // *Głos Naucz.* – 1998, nr 15, s. 12
13. ŁYJAK Wiktor Z. Dlaczego Fryderyk Chopin nie komponował na „królewski instrument”? // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 11, s. 34–35
14. NOWACZYK Henryk F. Antonińskie iluzje pana Mikołaja: czy Radziwiłłowie zapraszali Chopina do Berlina? // *Ruch Muzycz.* – 1994, nr 24, s. 1, 7
15. NOWACZYK Henryk F. Czy Chopin był kurierem Niemcewicza // *Wiad. Kult.* – 1994, nr 17, s. 10
16. NOWACZYK Henryk F. Czy Chopin grał w pałacu Kossowskich? // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 11, s. 29–33
17. NOWACZYK Henryk F. Dylizansem przez Marainville do Paryża // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 9, s. 32–35
18. NOWACZYK Henryk F. Faustowski lapsus Chopina // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 11, s. 33–37
19. NOWACZYK Henryk F. Głos do słów Chopina o zrazach z kapustą // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 2, s. 32–35
20. NOWACZYK Henryk F. Ja tu bezczynny... boleję na fortepianie // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 4, s. 11–13
Zapiski kompozytora o powstaniu listopadowym.
21. NOWACZYK Henryk F. Kiedy Chopin powrócił z Berlina? // *Ruch Muzycz.* – 1998, nr 14, s. 32–35
22. NOWACZYK Henryk F. Komu Chopin „dorobił muzykę” do wiersza dla Hanki? // *Ruch Muzycz.* – 1998, nr 10, s. 28–31
23. NOWACZYK Henryk F. Kto z talerza Chopina „okruszyny zmiatał” // *Ruch Muzycz.* – 1998, nr 5, s. 31–32
24. NOWACZYK Henryk F. Mazurek Chopina w powstańczą pieśń przemieniony // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 4, s. 31–35; nr 5, s. 28–31
25. NOWACZYK Henryk F. niespodzianka dla Chopina bawiącego w podróży // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 6, s. 22–24

26. NOWACZYK Henryk F. O portrecie Chopina „do Reichstala podobnym” // *Ruch Muzycz.* – 1998, nr 1, s. 31–34
27. NOWACZYK Henryk F. Podróż Chopina w „hrubieszowskie strony...” // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 4, s. 28–31
28. NOWACZYK Henryk F. Świadkowie biesiady muzycznej z Chopinem: rozważania o fenomenie mnemotechnicznym // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 8, s. 14–17
29. NOWACZYK Henryk F. Tajemnice „sztambucha” księżniczki Elizy // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 20, s. 28–30
30. NOWACZYK Henryk F. Zapomniany nekrolog Chopina // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 22, s. 16–17
31. NOWIK Wojciech. Chopin w La Scali – refleksje z podróży // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 4, s. 26–28
32. POCIEJ Bohdan. Chopin // *Tyg. Solid.* – 1999, nr 5 dod. TYSOL nr 1, s. 39
33. POCIEJ Bohdan. Bach i Chopin: próby utrwalenia // *Ruch Muzycz.* – 1994, nr 8, s. 3
34. REMBOWSKA Aleksandra. Chopin i opera // *Teatr.* – 1995, nr 10, s. 9–10
35. REMBOWSKA Aleksandra. Nic nie robię, tylko łączę na teatr // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 21, s. 16–18; nr 22, s. 12–15; nr 23, s. 33–36; nr 25, s. 32–34
36. RYSZKA-KOMARNICKA Anna. Zbadalem Chopina // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 22, s. 38–39
37. SIELUŻYCKI Czesław. Londyńskie adresy Chopina // *Ruch Muzycz.* – 1998, nr 9, s. 26–28
38. STEFAŃCZYK Tadeusz. Ostatni polonez w Paryżu // *Wiad. Kult.* – 1996, nr 1, s. 14
Polonez – fantazja Fryderyka Chopina – omówienie, wnioski, interpretacje.
39. WIERZBICKI Piotr. Wymowny niemowa czyli czego można się nauczyć od muzyki // *Gaz. Pol.* – 1997, nr 52, s. 14
Szkice Chopina do podręcznika gry na fortepianie.
40. WRÓBLEWSKA-STRAUS Hanna. Nieznany list Juliana Fontany: jeszcze o pobycie Chopina w Anglii w 1837 r. // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 24, s. 34–35
41. ZAORSKA Barbara. „Serce Twoje pozostanie zawsze z nami...” // *Med. Dydak. Wychow.* – 1995, nr 1/2, s. 68–84
Choroba Fryderyka Chopina.

42. ZIELIŃSKI Tadeusz Andrzej. Jak miał wyglądać III Koncert Chopina? // *Ruch Muzyczny*. – 1994, nr 25, s. 6
43. ZIELIŃSKI Tadeusz Andrzej. Spór o „biesiadę muzyczną” wciąż nie rozstrzygnięty // *Ruch Muzyczny*. – 1995, nr 14, s. 12–13
44. ZIELIŃSKI Tadeusz Andrzej. Wiara w autorytety czy zdrowy rozsądek? // *Ruch Muzyczny*. – 1994, nr 11, s. 7
45. ZIELIŃSKI Tadeusz Andrzej. Zagadka Nokturnu e-moll // *Ruch Muzyczny*. – 1998, nr 3, s. 5–8

b. Międzynarodowy Rok Chopinowski, towarzystwa muzyczne, konkursy

1. GRZYBOWSKI Maciej. Sztuka narodowa – tragedia Chopina // *Opcje*. – 1996, nr 1, s. 66–69
Konkursy Chopinowskie.
2. MICHALSKI Grzegorz. Długi Rok: rozmowa z Grzegorzem Michalskim, koordynatorem Międzynarodowego Roku Chopinowskiego / rozm. przepr. Antoni Beksiak // *Ruch Muzyczny*. – 1999, nr 2, s. 10–12
3. POCIEJ Bohdan. Chopin i Bach – parę uwag na początek Roku Chopinowskiego '99 // *Sycyna*. – 1998, nr 24, s. 5
4. PONIATOWSKA Irena. Towarzystwa Chopinowskie w świecie // *Ruch Muzyczny*. – 1995, nr 25, s. 18–19
IV Walne Zgromadzenie Międzynarodowej Federacji Towarzystw Chopinowskich.
5. SZWARCMAN Dorota. Jaki jest Chopin prawdziwy? Międzynarodowa Konferencja Naukowa // *Ruch Muzyczny*. – 1999, nr 7, s. 17–18
6. SZWARCMAN Dorota. Poloneza czas poznać: Rok Chopina // *Wprost*. – 1999, nr 9, s. 102–103
7. TOMASZEWSKI Mieczysław. O współczesnej chopinologii i projekcie kongresu / rozm. przepr. Leszek Polony // *Ruch Muzyczny*. – 1995, nr 22, s. 6–10
8. WIŚNIEWSKA Anna. Z potrzeby serca // *Ruch Muzyczny*. – 1995, nr 22, s. 10–11
Międzynarodowe Towarzystwo Chopinowskie.
9. ZAREMBA Janusz. Sto lat Żelazowej Woli [Pomnik Chopina] // *Ruch Muzyczny*. – 1994, nr 22, s. 1–2
10. WALDORFF Jerzy. Jubi, jubi, jubile...: okiem sępa // *Polityka*. – 1999, nr 6, s. 49
Otwarcie Roku Chopinowskiego.

c. Chopin i jego związki z Wielkopolską

1. MODRZEJEWSKI Józef. W wielkopolskim kręgu rodziny Fryderyka Chopina // *Kron. M. Pozn.* – 1992, nr 3/4, s. 190–210
2. NOWACZYK Henryk F. Chopin nie grał w Sulechowie. Cz. [1–2] // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 1, s. 31–33; nr 2, s. 30–31
3. NOWACZYK Henryk F. Chopin przejazdem w Poznaniu // *Ziem. Kalis.* – 1994, nr 100/101, s. 19
4. NOWACZYK Henryk F. Chopin w pałacu arcybiskupów w Poznaniu // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 19, s. 31–34
5. NOWACZYK Henryk F. Chopina partnerka do mazura // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 7, s. 31–34
Chopin w Kaliszu w 1829 r.
6. NOWACZYK Henryk F. Czy Chopin wychnął u Flammów w Kaliszu? // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 14, s. 31–33
7. NOWACZYK Henryk F. Dyliżansem z Kalisza do Poznania // *Ziem. Kalis.* – 1994, nr 27, s. 14
8. NOWACZYK Henryk F. Epizod z pobytu Chopina w Poznaniu // *Ruch Muzycz.* – 1999, nr 7, s. 32–35
9. NOWACZYK Henryk F. Jak Chopin „dyliżansował” do Kalisza // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 20, s. 35–37
10. NOWACZYK Henryk F. Koncert, którego nie było: przypisy do inskrypcji na siedzibie prezydenta Poznania // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 12, s. 9–13
Biografia Chopina – wypowiedź na temat domniemanego koncertu.
11. NOWACZYK Henryk F. Mazurki dla Wielkopolanina // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 15, s. 30–32; nr 16, s. 34–36
12. NOWACZYK Henryk F. Na czym weselu był Chopin w Żychlinie? // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 19, s. 36–39
13. NOWACZYK Henryk F. O czym księżniczka nie napisała // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 21, s. 34–37
Wizyta kompozytora w Antoninie w 1829 r.
14. NOWACZYK Henryk F. Ostatnia podróż Chopina między Wisłą a Prosną // *Ruch Muzycz.* – 1996, nr 16, s. 36–39
15. NOWACZYK Henryk F. Pasáže na blacie stołu: Ifigenia w Antoninie: tropami niewinnej mistyfikacji. Cz. 1–2 // *Ziem. Kalis.* – 1994 nr 19, s. 14; nr 21, s. 14
16. NOWACZYK Henryk F. Przyczynek do dziejów eksportacji zwłok // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 10, s. 28–31
Dot. wizyty Chopina w Poznaniu.

17. NOWACZYK Henryk F. Zmyślona relacja Ferdynanda Hoesicka. Cz. 1–2 // *Ruch Muzycz.* – 1997, nr 8, s. 33–35; nr 9, s. 34–35
18. ZIELIŃSKI Tadeusz Andrzej. Czy Chopin mógł grać w Poznaniu? // *Ruch Muzycz.* – 1995, nr 5, s. 16–17

Urszula Bzdawka

Dział Instrukcyjno-Methodyczny

PRZEWODNIKI TURYSTYCZNE PO ŚWIECIE

Potrzeba podróżowania, odkrywania nowych przestrzeni, osobliwości przyrody, krajów, miast, zabytków i innych atrakcji zawsze leżała w naturze człowieka. Jej zawdzięczamy stopniowe poznawanie świata, kontynentów czy szlaków turystycznych. To zainteresowanie trwa nadal, a ogromne tempo życia przy końcu XX wieku znajduje swoje odbicie także w turystyce. Rozbudowa bazy turystycznej, możliwość szybkiego przemieszczania się do dowolnych miejsc na kuli ziemskiej oraz zwiększająca się liczba firm oferujących podróże i wypoczynek wpływają na dynamiczny rozwój turystyki na całym świecie. Tę tendencję zauważa się też w Polsce, szczególnie w ostatnim dziesięcioleciu.

Zbliżający się okres letniego wypoczynku powoduje wzrost zainteresowania wspomnianymi zagadnieniami. Proponujemy wybór przewodników turystycznych ułatwiających podróżowanie i zwiedzanie. Różnorodność wydawnictw tego typu pozwala na wybranie informatora odpowiedniego dla każdego z nas. Będzie to albo szczegółowy i bogaty w informacje oraz ilustracje i mapy cykl „Przewodniki Wiedzy i Życia” lub krótki, zawierający podstawowe dane praktyczne i trasy cykl „Z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat”.

W obecnym numerze kwartalnika prezentujemy przewodniki po świecie wydane w Polsce w ostatnim dziesięcioleciu. Wykaz sporządzono w oparciu o dane z Przewodnika Bibliograficznego oraz własne katalogi i kartoteki. W następnym numerze ukaże się wykaz przewodników turystycznych po kraju.

EUROPA

1. EUROPA, Afryka Północna oraz Cypr, Izrael, Syria, Turcja / red. Marek Pisarski. – Łódź : „Holidays”, [1992]. – 111 s.: mapy. – (Informator Turystyczny Świata; cz. 1)

2. EUROPA 1: [część zachodnia]: Andora, Francja, Hiszpania, Irlandia, Monako, Portugalia, Wielka Brytania, Włochy / tłum. Tomasz Pachcioerek; współaut. Alexis Averbuck; red. Adam Pachter. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 443 s. – (Let’s Go)
3. EUROPA 2: [część centralna i północna]: Austria, Szwajcaria, Niemcy, Lichtenstein, Belgia, Holandia, Luksemburg, Dania, Norwegia, Szwecja, Finlandia, Islandia / tłum. Tomasz Pachcioerek; red. Adam Pachter; współaut. Justin Bernold. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 325 s. – (Let’s Go)
4. EUROPA 3: [część południowa i wschodnia] / red. Anna Dohlstein, Tina Tseng. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 284 s. – (Let’s Go)
5. NAJCIEKAWSZE zabytki Europy: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1990. – 342 s.: rys., pl.
6. PRZEWODNIK po Europie / tłum. Tomasz Bieroń, Dariusz Kosiński, Marek Koźurno; aut. wyb. Sarah Brooks-Alcorn. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1992. – 366 s. – (Let’s Go)
7. RUDZIŃSKI Cezary
Europa za 200 dolarów: [ABC polskiego turysty]. – Warszawa : „Presspol”, 1991. – 186 s.: rys.

AUSTRIA

1. AUSTRIA / tłum. Dorota Dziewońska; red. Justin Levitt; współaut. Edward J. Collins. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 368 s. – (Let’s Go)
(Praktyczny przewodnik)
2. BIEŃKO Roman
Austria: przewodnik turystyczny. – Warszawa : „Dino”, 1992. – 190 s.: mapy, pl.
3. ROGOZIŃSKA Alicja
Austria. – Warszawa : Sklep Podróżnika, 1994. – 219 s.: mapy
4. ZIEMSKI Mieczysław
Austria: mały przewodnik turystyczny. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydaw., 1998. – 117 s.: mapa, pl., rys. – (Przewodnik Turystyczny)

Wiedeń

1. DONAT Robert, KALBARCZYK Alina
Wiedeń i okolice. – Katowice : „Geo-Graf”, 1994. – 127 s.: pl., il., fot. kolor
2. GOSTYŃSKI Witold
Wiedeń: przewodnik. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1990. – 71 s.: mapy, pl., rys. – (Najciekawsze Miasta Świata)

3. GOSTYŃSKI Witold
Wiedeń: przewodnik. – [Wyd. 2 i 3 popr.]. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1993. – 217 s.: il., pl.
4. JAMES Louis
Wiedeń: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)
5. PILICH Przemysław
Wiedeń dla Ciebie'96: superinformator. – Warszawa : „Skorpion”, 1996. – 70 s.: fot.
6. TREFFER Gunter
Wiedeń: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)
7. WIEDEN / red. serii Amir Shichor. – Wrocław : Europa, 1998. – 238 s.: il., mapki, pl. – (Michael's: twój przewodnik)
8. WIEDEN. – Wyd. 2. – Bielsko-Biała : Pascal, 1998. – 383 s.: fot. kolor, pl., mapy. – (Przewodnik Pascala)
9. WIEDEN / pod red. Stephena Broocka. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1998. – 288 s.: fot. kolor, pl., mapy. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
10. ZŁOTA Księga Wiednia / tłum. Hubert Koryzna. – Firenze : „Bonechi”, 1992. – 125 s.: fot. kolor

Salzburg

1. GÓRALSKI Zbigniew
Salzburg. – Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1994. – 350 s.: tabl. kolor, faks., fot. – (Artystyczne Stoliczki Świata)

Alpy Austriackie

1. ROGOZIŃSKA Alicja
Alpy: przewodnik turystyczny i narciarski. – Warszawa : „Era”, 1994. – 358 s.: mapy
2. BABICZ Jan, TKACZYK Dariusz
Alpy i wybór tras turystycznych i wspinaczkowych. – Warszawa : „Sklep Podróżnika”, 1994. – 292 s.: mapy, pl., rys.

BELGIA

1. DUNFORD Martin, HOLLAND Jack, LEE Phil
Belgia i Luksemburg. – Wyd. 2. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1996. – 336 s.: fot., mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

UKRAINA

Lwów

1. CHANAS Ryszard, CZERWIŃSKI Janusz
Lwów: Przewodnik. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 224 s. tabl.: il., pl.
2. JANICKI Jerzy
Ni ma jak Lwów...: krótki przewodnik po Lwowie. – Warszawa : „Rój”, 1990. – 231 s.: faks., fot., pl.
3. MEDYŃSKI Aleksander
Lwów: ilustrowany przewodnik dla zwiedzających miasto. – Warszawa: „Tercja”, 1990. – 214 s.tabl.: fot., pl.
4. MEDYŃSKI Aleksander
Ilustrowany przewodnik po Cmentarzu Łyczakowskim. – Gdańsk : „Graf”, 1990. – 118 s.: pl., fot.
5. NOWAK Janusz T., SROKA Stanisław, TERLECKI Ryszard
Historyczny Lwów: przewodnik. – Kraków : „Stradom”, 1993. – 63 s.: fot.
6. ORŁOWICZ Mieczysław
Ilustrowany przewodnik po Lwowie. – Warszawa : Oddział Międzyuczelniany PTTK, 1990. – 273 s.: pl., fot., rys.

BUŁGARIA

1. KRUPSKI Bogdan
Bułgaria: informacja turystyczna i rozmówki polsko-bułgarskie: mini słownik. – Poznań : Atena, 1992. – 162 s. – (Nowa Seria „Ateny”)
2. MALESEVSKI Boris
Bułgarskie wybrzeże Morza Czarnego: przewodnik turystyczny. – Sofia : „Sofia-Press”, [1988]. – 124 s.: mapy, fot.

CHORWACJA

1. CHORWACJA: niezapomniane trasy, najpiękniejsze miejsca. – Bielsko-Biała : Pascal, 1999. – 321 s. – (Przewodnik dla zmotoryzowanych)
2. ISTRIA i wybrzeże chorwackie. – Katowice : „Edytor”, 1998. – 134.: fot. kolor, mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)

CZECHY

1. HUMPHREYS Rob
Czechy. – Wyd. 2 zaktual. – Bielsko-Biała : Pascal, 1996. – 336 s.:
mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
2. HUMPHREYS Rob
Czechy i Słowacja. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 399 s.: ma-
py, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
3. SILINIEWICZ Krystyna
Czechosłowacja: informacje krajoznawcze. – Warszawa : Biuro Tu-
rystyki Zagranicznej PTTK, [1989]. – 22 s.
4. ŻYWIOŁ Jan
W górach za Olzą: informacje i przyczynki krajoznawcze. – [Cie-
szyn : Cieszyńskie Koło Przewodników Besk.], 1992. – 52 s.: mapa, fot.

Praga

1. ERBENOVA Zdena, FEYFAR Zdenko, DVORAK Jiri
Praga: przewodnik. – Szklarska Poręba : „Libra”, 1993. – 31 s.:
fot., pl.
2. IVORY Michael
Praga: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : GeoCenter,
1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)
3. PRAGA / pod red. Vladimira Sankupa. – Warszawa : Wydawnictwo
Wiedzy i Życia, 1998. – 264 s.: fot. kolor, il., pl., mapy. – (Przewodniki
Wiedzy i Życia)
4. SKUPY Hans-Horst
Praga: złote miasto w sercu Europy. – Warszawa : GeoCenter In-
ternational, 1994. – 95 s.: fot. kolor. – (Poznawaj z Nami)
5. VOREL Lubor
Praga: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Pol-
skie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco
Polo)
6. WIECHEĆ Ryszard
Praga. – Piechowice : „Laumann–Polska”, 1994. – 224 s., tabl.: fot.
kolor, pl. – (Przewodniki Wydawnictwa Laumann)
7. WALKER John
Praga: [mapy, spacer, wycieczki, komplety wakacyjnych informa-
cji. – Warszawa : „Delta W–Z”, [1996]. – 127 s.: fot. kolor., mapy, pl. –
(Collins Przewodnik)

CYPR

1. BELLONI Stefania
Cypr: wyspa bogini Wenus. – [Katowice] : „Geo-Graf”, [1996]. – 96 s.:
il., fot. kolor
2. BOLMER Robert
Cypr. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie, 1997. – 192 s.:
fot. kolor, pl., mapy. – (Thomas Cook)
3. MROCZYŃSKI Wojciech
Cypr: przewodnik obieżyświata co? gdzie? jak? za ile? – Poznań :
„Sorus”, 1997. – 112 s.: fot., mapy, pl. – (Przewodniki obieżyświata)

DANIA

1. BROWN Jules, SINCLAIR Mick
Dania. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1991. – 144 s.: mapy, pl. –
(Praktyczny Przewodnik)
2. KAMPANN Eva
Dania: kraina baśni. – Katowice : Geo-Graf, 1995. – 90 s.: il., fot.
kolor., mapa
3. SINCLAIR Mick
Dania. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 148 s.: mapy, pl., rys. –
(Praktyczny Przewodnik)
4. DZIERŻANOWSKI Lech
Skandynawia: mały przewodnik turystyczny. – Warszawa : „Hals”,
1991. – 83 s.: mapy, pl.

FINLANDIA

1. BELLONI Stefania
Finlandia: kraj tysiąca jezior. – [Katowice] : „Geo-Graf”, [1996]. –
96 s.: il., fot. kolor., mapa
2. BROWN Jules, SINCLAIR Mick
Finlandia. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 168 s.: mapy, pl., rys.
– (Praktyczny Przewodnik)

FRANCJA

1. ALTMAN Jack
Francja: podróżujemy z Berlitzem w kieszeni. – Katowice : „Edy-
tor”, 1997. – 256 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)

2. BAILLIE Kate, SALMON Tim
Francja południowa. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1993]. – 620 s.:
mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
3. BAILLIE Kate, SALMON Tim
Francja północna. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1994]. – 569 s.: ma-
py, rys., pl. – (Praktyczny Przewodnik)
4. BAILLIE Kate, SALMON Tim
Południowa Francja. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 475 s.:
mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
5. BAILLIE Kate, SALMON Tim
Północna Francja. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 468 s.: mapy,
pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
6. CRENN Alain, WALISZEWSKA Ewa
Bretania: przewodnik. – Poznań : WBP, 1997. – 152 s., tabl.: il.
7. FRANCJA. – Warszawa : Wydawnictwa Wiedzy i Życie, 1996. – 669 s.:
fot. kolor., pl., mapy, rys. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
8. FRANCJA – przewodnik. – Katowice : Edytor, 1997. – 256 s.: il., mapy.
– (Berlitz – przewodnik)
9. JOSEPH Nadine
Francja: kieszonkowy przewodnik po kulturze, biznesie i zwyczajach
Francji. – Warszawa : „Mikom Multimedia”, 1997. – 96 s.: rys. –
(Paszport)
10. KNYSZ-RUDZKA Danuta, KNYSZ Marek
Francja: mały przewodnik turystyczny. – Wyd. 3. – Warszawa :
Krajowa Agencja Wydawnicza, 1991. – 137 s.: il., mapa, pl. – (Prze-
wodnik Turystyczny)
11. RUCK Adam
Francja. – Warszawa : GeoCenter, 1997. – 288 s.: fot. kolor., ma-
py, portr. – (Explorer)
12. VOGELE Ulla
Francja: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakład Narod. im.
Ossolińskich, 1992. – 75 s.: mapy, pl., rys.
13. WHITEHILL Karen, WHITEHILL Terry
Rowerem po Francji: 14 tras, dzięki którym odkryjesz Francję. –
Kraków : „Znak”, 1997. – 237 s.: fot., mapy. – (Bez Granic)

Carcassonne

1. DEVEZE Lily
Carcassonne. – Florencja : Bonechi, 1997. – 61 s.: il., mapy

Paryż

1. BACK Jack-Harry, REINHARD Heidrun
Paryż: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 72 s.: mapy, pl., rys.
2. CHYBICKI Jarek
Być w Paryżu: informator turystyczny. – Gdynia : „Atext”, [1992]. – 166 s.: rys.
3. DUNLOP Fiona
Paryż: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)
4. KORONA Ryszard
Paryż. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1990. – 388 s., tabl. kolor.: fot.
5. KRUSE Hans-Joachim
Paryż: przewodnik z informacjami o ciekawostkach. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw. – 1993. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)
6. MAGI Giovanna
Paryż. – Firenze; Wrocław : „Bonechi”; Zakład Narodowy im. Ossolińskich, 1994. – 125 s.: il., fot.
7. PARYŻ: przewodnik. – Sosnowiec : „Omnibus”, 1991. – 128 s.: fot., pl.
8. PINKWART Maciej
Paryż: przewodnik turystyczny. – Łódź : „Interfort”, 1997. – 380 s.: fot. kolor, tabl. złoż., pl.
9. SANTINI Loretta
Paryż: sztuka i historia. – Katowice : „Geo-Graf”, [1994]. – 127 s.: il., fot. kolor.
10. TILLER Alan
Paryż. – Warszawa : Wiedza i Życie, 1993. – 431 s.: il. kolor., pl. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)

Lazurowe Wybrzeże

1. PROWANSJA i Lazurowe Wybrzeże / pod red. Rogera Williama. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie, 1997. – 261 s.: fot. kolor., il., mapy. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
2. TREFFER Gunter
Lazurowe Wybrzeże: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)

Loara – zamki

1. KOZIARSKA Aleksandra
Zwiedzajmy zamki nad Loarą; przewodnik turystyczny. – Warszawa : „Dabor”, 1995. – 96 s.: fot. kolor., mapa, pl., rys.
2. ZAMKI nad Loarą / tłum. Marzena Łuczkiwicz; współaut. Simon D'Hurt; ilustr. Gianni Dagli Orti. – Firenze : „Bonechi”, 1994. – 126 s.: fot. kolor., pl. – (Złota Księga)
3. ZAMKI nad Loarą / współaut. Simone Huart; tłum. Marzena Łuczkiwicz; ilustr. Gianni Dagli Orti. – Wrocław : Ossolineum, 1992. – 126 s.: fot., mapa

GRECJA

1. GRECJA / współaut. Marek Ellingham. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1994]. – 475 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
2. KARPIŃSKA Hanna
Grecja: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 62 s.: mapy, pl., rys.
3. RUSIN Wiesława, SZASTYŃSKA-SIEMION Alicja
Grecja: niezapomniana trasa, najpiękniejsze miejsca. – Bielsko-Biała : Pascal, 1999. – 276 s. – (Przewodnik dla Zmotoryzowanych)
4. SCHULTZ Hans Joachim, MEYER Torben J.
Grecja: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 72 s.: mapy, pl., rys.
5. SZCZEPAŃSKI Jan Alfred
Grecja. – [Wyd. 3 uzup.]. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1989. – 410 s.: mapa, fot., portr. – (Biblioteka – Kraje – Ludzie – Obyczaje)

Ateny

1. ATENY i okolice: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat]. – Katowice : „Edytor”, 1996. – 128 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)
2. ATENY i Peloponez. – Wyd. 2. – Bielsko-Biała, 1997. – 455 s.: rys. kolor., fot., pl., mapy. – (Przewodnik Pascala)
3. BOTIG Klaus
Ateny: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)

4. BURIAN Franke
Ateny: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 66 s.: mapy, pl., rys.
5. LENGAVÉR Włodzimierz, PAŁĘCKA Janina, SOBAŃSKI Oskar
Ateny i okolice: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Krajowa Ag. Wydawnicza, 1991. – 165 s. tabl.: fot., mapy
6. SIDOROVA Natalja Aleksewna
Ateny. – [Wyd. 3]. – Warszawa : Wydaw. Artyst. i Filmowe, 1988. – 174 s. tabl.: fot. – (Artystyczne Stolice Świata)

Kreta

1. CATLING Christopher
Kreta. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1997. – 191 s.: fot. kolor, pl. – (Thomas Cook)
2. KRETA / tłum. Jacek Sikora; red. Barbara Kocowska. – Warszawa : „Delta W-Z”, [1998]. – 127 s.: fot. kolor., mapy. – (Collins Przewodnik)
3. SOMERVILLE Christopher
Kreta. – Warszawa : GeoCenter, 1997. – 288 s.: fot. kolor., mapy, portr. – (Explorer)

Saloniki

1. McLEOD Catherine
Saloniki i Grecja Północna: [z Berlitzem w kieszeni zwiędzamy świat]. – Katowice : „Edytor”, 1997. – 128 s. : fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)

HISZPANIA

1. CYMCYK Jan
Hiszpania: mały praktyczny przewodnik. – Olsztyn : Jan Cymcyk, 1992. – 134 s.: fot., mapy, pl.
2. EWERLOF Paul H., MEYER Torben J., KOEFOED Arne
Hiszpania: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 75 s.: mapy, pl., rys.
3. HISZPANIA: część wschodnia / współaut. Marek Ellingham; tłum. Dorota Dziewońska. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1994]. – 481 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
4. HISZPANIA: część zachodnia / współaut. Marek Ellingham; tłum. Dorota Dziewońska. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1994]. – (Praktyczny Przewodnik)

5. HISZPANIA. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1999. – 669 s. – fot. kolor., rys, pl., mapy. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
6. LAMAR Mercedes S., STANKIEWICZ Leszek
Hiszpania: informacja turystyczna: rozmówki polsko-hiszpańskie: mini słownik. – Poznań : Ateny, 1992. – 165 s. – (Nowa Seria „Ateny”)
7. LATO w Katalonii: przewodnik. – Kraków : Znak, 1997. – 165 s. tabl. kolor.: fot., pl., rys. – (Bez Granic)
8. NOVAS Himilce
Hiszpania: kieszonkowy przewodnik po kulturze, biznesie i zwyczajach Hiszpanii. – Warszawa : „Mikon Multimedia”, 1997. – 96 s.: rys. – (Paszport)
9. PAŁĘCKA Janina, SOBAŃSKI Oskar
Hiszpania: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1991. – 69 s.: pl., rys.
10. STANFORD Emma
Hiszpania: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat. Stanford; Katowice : „Edytor”, 1996]. – 192 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)
11. WŁOCHY, Hiszpania oraz inne kraje basenu Morza Śródziemnego / red. Marek Pisarski. – Łódź : „Holidays”, 1992. – 111 s.: mapy. – (Informator Turystyczny Świata)

Barcelona

1. JANKOWSKA Leokadia, WASILEWSKA Danuta
Barcelona, Costa Brava, Costa Dorada: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakład. Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 72 s.: mapy, pl., rys.
2. PAŁĘCKA Janina, SOBAŃSKI Oskar
Barcelona '92: miasto igrzysk XXV Olimpiady: przewodnik. – Warszawa : Sport i Turystyka, 1992. – 115 s.: mapa, rys.
3. LEWANDOWSKI Norbert
Costa Brava, Barcelona: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)
4. WELSH Ken
Costa Brava: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat. – Katowice : „Edytor”, 1997]. – 128 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)

Majorka

1. MAJORKA / tłum. Katarzyna Walkowska. – Warszawa : „Delta W-Z”, [1998]. – 126 s.: fot. kolor., mapy. – (Collins Przewodnik)

2. TISDALL Nigel

Majorka. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie, 1997. – 192 s.:
fot. kolor., mapy, pl. – (Thomas Cook)

Madryt

1. GUTH Elisabeth

Madryt: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa :
Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1995. – 95 s.: fot. kolor. – (Mar-
co Polo)

2. VOSS-GERLING Wilhelm, DIENER-OJEDA Pablo

Madryt: Środkowa Hiszpania: przewodnik turystyczny. – Wrocław :
Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 76 s.: mapy, pl., rys.

Sewilla

1. SEWILLA i Andaluzja. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie,
1997. – 269 s. – fot. kolor, rys., pl., mapy. – (Przewodniki Wiedzy i Ży-
cia)

Wyspy Kanaryjskie

1. EMMERICH Stefan

Gran Canaria: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warsza-
wa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 96 s.: fot. kolor. –
(Marco Polo)

2. FEDOROWICZ Irena, FEDOROWICZ Andrzej

Wyspy Kanaryjskie. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie,
1998. – 164 s.: fot. kolor.

3. LARECKA Małgorzata, LARECKI Jan

Wyspy Kanaryjskie: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wy-
daw. PTTK, 1993. – 92 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Najciekawsze Miasta
Świata)

4. PRZYBYŁA Anna

Wyspy Kanaryjskie – Teneryfa: przewodnik turystyczny. – [Gdynia]
: „Pak”, 1998. – 80 s. tabl. złoż.: mapa, pl., rys.

HOLANDIA

1. DUNFORD Martin, HOLLAND Jack, LEE Phil

Holandia. – [Wyd. 2]. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 312 s.:
mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

2. SZOSZKIEWICZ Andrzej, MERTENS Hilde
Północna Brabancja: przewodnik. – Poznań : Wydaw. WBP, 1994.
– 107 s.: fot. kolor., mapa, pl.
3. VRIJSTEIN Wilfred
Holandia: informacja turystyczna: rozmówki polsko-holenderskie:
mini słownik. – Poznań : Atena, 1992. – 195 s. – (Nowa Seria „Ateny”)

Amsterdam

1. BALICKA Janina, BALICKI Jan
Amsterdam i okolice: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Kra-
jowa Ag. Wydawnicza, 1989. – 149 s.: fot., il.
2. DUNFORD Martin, HOLLAND Jack
Amsterdam. – Bielsko-Biała : Pascal. – 1998. – 322 s. – fot., rys.,
pl., mapy. – (Praktyczny Przewodnik)
3. WEIDEMANN Siggie
Amsterdam: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa :
Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Mar-
co Polo)
4. ZŁOTA Księga – Amsterdam / tłum. Jacek Sikora. – Firenze : „Bonechi”,
1994. – 126 s.: fot.

Antwerpia

1. CHROŚCICKI Juliusz Antoni
Antwerpia. – Warszawa : Wydaw. Artyst. i Filmowe, 1988. – 182 s.
tabl.: faks., fot., pl. – (Artystyczne Stolice Świata)

IRLANDIA

1. IRLANDIA / pod red. Lisy Gerard-Sttarp, Tima Perry. – Warszawa : Wy-
dawnictwo „Wiedza i Życie”, 1997. – 381 s.: fot. kolor., pl., mapy, il. –
(Przewodniki Wiedzy i Życia)
2. WIELKA Brytania oraz Irlandia / tłum. Arkadiusz Belczyk, Jacek Pacio-
rek, Agnieszka Świątek; red. Tracy Eileen Tomlinson; współaut. Allen C.
Chen. – Bielsko-Biała : Pascal, 1994. – 668 s.: pl. kolor., mapy. –
(Przewodnik Praktyczny)

LITWA

1. KRAJEWSKI Józef
Litwa: przewodnik. – Olsztyn : „Mazury”, 1994. – 263 s. tabl. złoż.:
fot. kolor.

Wilno

1. JARZĘBOWSKI Jerzy
Wilno: krótka wycieczka szlakiem najważniejszych zabytków. – Kraków : „Cracovia”, 1991. – 74 s.: fot., pl.
2. KACZOROWSKI Bartłomiej
Zabytki starego Wilna. – Warszawa : Oficyna Wydawnicza „Interim”, 1991. – 199 s.: faks., fot., rys.
3. KŁOS Juliusz
Wilno: przewodnik krajoznwczy. – Białystok : „Almet”, 1990. – 261 s. tabl.: fot., pl.
4. KŁOS Juliusz
Wilno: przewodnik krajoznwczy Juliusza Kłosa. – [Gdańsk] : Gdańska Oficyna Wydawnicza, [1991]. – 323 s. tabl.: fot., pl.
5. MICUŁA Grzegorz
Wilno: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Wydaw. PTTK, 1991. – 65 s.: pl., rys.
6. MORELOWSKI Marian
Zarysy sztuki wileńskiej z przewodnikiem po zabytkach między Niemnem a Dźwiną. – [Gdańsk : b.w.]. – 1989. – 368 s. tabl.: fot., mapy, rys.
7. PLEBANKIEWICZ Krzysztof
Wilno: przewodnik turystyczny. – Warszawa : „Arkadia”, 1997. – 207 s.: fot. kolor., mapa, pl.

Druskienniki

1. SIEDLECKA Jadwiga
Druskienniki nad Niemnem: 1794–1994. – Warszawa : AgArt, 1995. – 108 s. tabl. kolor.: pl. złoż., fot.
2. SIEDLECKA Jadwiga
Druskienniki nad Niemnem: przewodnik turystyczny. – Wyd. 2. popr. i uzup. – Warszawa : „AgArt”, 1997. – 179 s. tabl. kolor.: il., faks.

Troki

1. SIEDLECKA Jadwiga
Troki i okolice: przewodnik turystyczny. – Warszawa : „AgArt”, 1997. – 96 s. tabl. kolor.: il., fot., portr. – (Poznajemy Litwę)

NIEMCY

1. BAJCAR Adam
Niemcy: przewodnik turystyczny. – Tarnowskie Góry : „Cobra-trans”, 1991. – 238 s.: mapa, pl.
2. BAJCAR Adam
Republika Federalna Niemiec: mały przewodnik turystyczny. – [Wyd. 2]. – Warszawa : Krajowa Ag. Wydawnicza, 1990. – 187 s.: mapy, pl., rys. – (Przewodnik Turystyczny)
3. FLAMINI Roland
Niemcy: kieszonkowy przewodnik po kulturze, biznesie i zwyczajach Niemiec. – Warszawa : „Mikom Multimedia”, 1997. – 95 s.: rys. – (Paszport)
4. McLACHLAN Gordon
Niemcy: część południowa: Bawaria, Badenia, Wirtembergia. – Bielsko-Biała : Pascal, 1998. – 436 s.: fot., rys., pl. – (Praktyczny Przewodnik)
5. McLACHLAN Gordon
Niemcy: część północna: Hesja, Nadrenia – Palatynat, Północna Nadrenia – Westfalia, Dolna Saksonia, Szlezwik–Holsztyn. – Bielsko-Biała : Pascal, 1998. – 550 s.: rys., pl. – (Praktyczny Przewodnik)
6. McLACHLAN Gordon, NORTON Natasha
Niemcy: część zachodnia. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1992]. – 684 s.: mapy, rys. – (Praktyczny Przewodnik)
7. NIEMCY / tłum. Krzysztof Koźurno, Marek Koźurno; współaut. Tanya Vivienne Bezreh. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 453 s. – (Let's Go)
8. PIOTROWSKA Danuta, KROSIK Agnes von
Niemcy: informacja turystyczna: rozmówki polsko-niemieckie: mini słownik. – Poznań : Atena, 1990. – 167 s. – (Nowa Seria „Ateny”)
9. SLAVINSKI Nadine
Rowerem po Niemczech: 14 tras, dzięki którym odkryjesz Niemcy. – Kraków : „Znak”, 1997. – 249 s.: fot., mapy. – (Bez Granic)

Berlin

1. BARAN Bogdan
Berlin: przewodnik dla turystów i przedsiębiorców. – Kraków : „Inter Esse”, 1992. – 140 s.: fot., mapa
2. BERLIN i Poczdam. – Warszawa : GeoCenter International, [b.r.]. – 256 s.: rys., pl. – (Nelles Guides)

3. HOLLAND Jack
Berlin. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1991. – 144 s.: pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
4. NAWROCKI Joachim
Berlin: przewodnik z informacjami o ciekawostkach. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1993. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)
5. RICE Christopher, RICE Melanie
Berlin: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)
6. RITZE Chris, RITZE Melanie
Berlin. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1997. – 192 s.: fot. kolor. – (Thomas Cook)
7. WALKER John
Berlin: [mapy, spacer, wycieczki, komplety wakacyjnych informacji]. – Warszawa : „Delta W-Z”, [1996]. – 127 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Collins Przewodnik)

Hamburg

1. ALBREHT Jorg
Hamburg: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1995. – 95 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)

Monachium

1. DRAGOSZ Danuta, MAZUR Tomasz
Monachium i okolice: przewodnik turystyczny. – Kraków : „Krokodyl”, 1992. – 100 s.: fot., pl.

Alpy

1. DURCZOK Elżbieta, DURCZOK Stanisław
Alpy Bawarskie: przewodnik turystyczny. – Cieszyn; Skoczów : „Dues”, 1997. – 246 s.: mapy. – Bibliografia

NORWEGIA

1. BROWN Jules, SINCLAIR Mick
Norwegia. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 228 s.: mapy, pl., rys. – (The Gough Guide: Praktyczny Przewodnik)

2. RINDAL Linn Elisabeth

Norwegia: dach Europy. – Katowice : „Geo-Graf”, [1996]. – 93 s.:
il., fot. kolor., mapa

PORTUGALIA

1. HISZPANIA i Portugalia 93/94 / red. Nell Eisenberg. – Bielsko-Biała :
Pascal, 1994. – 669 s. – (Praktyczny Przewodnik)
2. KĘSKA Edyta
Lizbona. – Warszawa : „Akces”, 1994. – 87 s.: fot. kolor.
3. LECHNER Kilian
Fatima: przewodnik pielgrzyma. – Warszawa : „Królowa Aposto-
łów”, 1995. – 79 s.
4. PLECIŃSKI Jacek
Portugalia: informacja turystyczna: rozmówki polsko-portugalskie:
mini słownik. – Poznań : Atena, 1992. – 161 s. – (Nowa Seria „Ateny”)

ROSJA

1. RICE Christopher, RICE Melanie
Moskwa: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : GeoCenter,
1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)
2. ROSJA: część pierwsza: Moskwa i europejskie południe / aut. John No-
ble [i in.]. – Bielsko-Biała : Pascal, 1996. – 445 s.: rys., pl., mapy. –
(Praktyczny Przewodnik)
3. SANKT Petersburg. – Bielsko-Biała : Pascal, 1996. – 324 s.: rys., pl.,
mapy. – (Przewodnik Pascala)

RUMUNIA

1. SZUCKI Piotr
Zabytki Moldawii: przewodnik. – Lublin : PTTK, 1988. – 108 s.:
mapa, pl., rys.

SŁOWACJA

1. CZECHY i Słowacja. – Bielsko-Biała : Pascal, 1994. – 399 s.: mapy, pl.,
rys. – (Praktyczny Przewodnik)
2. OSADOWSKI Tomasz
Słowacja – nie tylko dla narciarzy. – Łódź : „Holidays”, 1993. – 159 s.:
pl., rys. – (Regiony Turystyczne Świata)

3. SZCZERBA Tadeusz

Słowackie Tatry Wysokie: przewodnik dla turystów wysokogórskich. – Wyd. 2 popr. i rozszerz. – Gliwice : Wydaw. Ryszard M. Remiszewski, 1998. – 222 s.: mapy, rys.

SŁOWENIA

1. FALLON Steve

Słowenia. – Bielsko-Biała : Pascal, 1996. – 337 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

SZWAJCARIA

1. BABICZ Jan

Alpy Szwajcarskie: wybór tras turystycznych i wspinaczkowych. – Warszawa : Sklep Podróżnika, 1995. – 424 s.: mapy, rys.

2. HONNAN Mark

Szwajcaria: praktyczny przewodnik. – Bielsko-Biała : Pascal, 1994. – 423 s. – (Praktyczny Przewodnik)

SZWECJA

1. BROWN Jules, SINCLAIR Mick

Szwecja. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1996. – 230 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

2. FORTI Martina

Szwecja. – Katowice : Geo-Graf, 1995. – 92 s.: il., fot. kolor., mapa

3. NIEWIAROWSKA Ewa

Szwecja: informacja turystyczna: rozmówki polsko-szwedzkie: mini słownik. – Poznań : Atena, 1990. – 152 s. – (Nowa Seria „Ateny”)

UKRAINA

1. GUDOWSKI Janusz

Ukraińskie Beskidy Wschodnie. – Warszawa : „Dialog”, 1997. – 132 s.: fot., mapy. – (Podróże, Kraje, Ludzie)

TURCJA

1. BROSNAHAN Tom

Turcja: część zachodnia. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 644 s.: fot. kolor., mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

- CAMPBELL Nicholas, McLEOD Catherine
Turcja: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat]. – Katowice : „Edytor”, 1997. – 192 s.: fot., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)
- KOZIARSKA Bożenna, KUNICKI Kazimierz
Od Stambułu do Halikarnasu: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1988. – 127 s.: mapy, pl., rys.
- KUNICKI Kazimierz
Turcja: przewodnik. – Warszawa : Orbis, 1990. – 60 s.: mapy, pl., rys.
- PAJĄK Władysław
Turcja: informator. – Warszawa; Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, 1997. – 82 s.: il. kolor., mapy. – Bibliografia
- TURCJA. – Wrocław : Wydaw. EUROPA, 1998. – 308 s. fot. kolor. – (Twój Przewodnik: Michael's)

WĘGRY

- CZUERDELY Katarzyna
Węgry: informacja turystyczna: rozmówki polsko-węgierskie: mini słownik. – Poznań : Atena, 1991. – 166 s. – (Nowa Seria „Ateny”)
- GÓRNY Alfred, KULCZYCKI Zbigniew, MIDZIO Jerzy
Węgry. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1989. – 245 s.: fot., mapy, pl. – (Przewodnik Turystyczny)
- RICHARDSON Dan, HEBBERT Charles
Węgry. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 338 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

Budapeszt

- JAMES Louis
Budapeszt. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie, 1997. – 192 s. – (Thomas Cook)
- NEMES Janos
Budapeszt: przewodnik z informacjami o ciekawostkach. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1993. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)
- SZEKELY Andras
Budapeszt: metropolia z historią i przyszłością. – Warszawa : GeoCenter International, [1995]. – 95 s.: fot. kolor., pl. – (Poznaj z Nami)

WIELKA BRYTANIA

1. ANGLIA: część południowa Londyn, Półwysep Kornwalijski, Wschodnia Anglia, na południe i wschód od Severn / tłum. Arkadiusz Belczyk. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1996. – 523 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
2. ANGLIA: część północna – Centralna Anglia, Yorkshire, Północna Anglia / tłum. Arkadiusz Belczyk. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1996. – 415 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
3. CHYLIŃSKA Bożenna
Wielka Brytania: mały przewodnik turystyczny. – Warszawa : Krajowa Ag. Wydawnicza, 1989. – 157 s.: mapy, pl., rys. – (Przewodnik Turystyczny)
4. PZREWODNIK po Wielkiej Brytanii i Irlandii / tłum. Arkadiusz Belczyk; aut. wyb. Sarah Brooks-Alcorn. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1992. – 689 s. – (Let's Go)
5. SZKOCJA / aut. Dave Abram [i in.]. – Bielsko-Biała : Pascal, 1997. – 479 s.: mapy, pl. – (Praktyczny Przewodnik)
6. WIELKA Brytania / współaut. Tim Locke; tłum. Julia Dzienisiewicz. – Warszawa : GeoCenter, 1997. – 288 s.: fot. kolor., mapy, portr. – (Explorer)
7. JANKOWSKI Michał, NASTOGA Zbigniew, SAWALA Krzysztof
Wielka Brytania: informacja turystyczna: rozmówki polsko-angielskie: mini słownik. – Poznań : Atena, 1990. – 160 s. – (Nowa Seria „Ateny”)
8. WIELKA Brytania / pod red. Michaela Leapmana. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1996. – 671 s.: fot. kolor., pl., mapy. – (Przewodnik Wiedzy i Życia)
9. WIELKA Brytania oraz Irlandia / tłum. Arkadiusz Belczyk, Jacek Paciorek, Agnieszka Świątek; red. Tracy Eileen Tomlinson; współaut. Allen C. Chen. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 668 s.: pl. kolor., mapy. – (Let's Go)

Londyn

1. BONIECKI Zbigniew
Londyn. – [Wyd. 3 popr. i rozsz.]. – Warszawa : „Wiedza Powszechna”, 1994. – 410 s.: mapy, faks., fot. – (Biblioteka – Kraje, Ludzie, Obyczaje)
2. DABIC Milena
Londyn, w którym straszy. – Warszawa : „Alfa-Wero”, 1996. – 312 s.: fot., il., faks., portr.

3. DABIC Milena
Londyn prawie za darmo. – Warszawa : „Interlibro”, 1994. – 175 s.:
mapy, rys.
4. LAJTA Hans
Londyn: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakł. Narod. im.
Ossolińskich, 1992. – 71 s., mapa, pl., rys.
5. LONDYN / pod red. Michaela Leapmana. – Warszawa : Wydawnictwo
„Wiedza i Życie”, 1998. – 431 s. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
6. MURPHY Paul
Londyn: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat. – Wyd. 3 popr.
uzup.]. – Katowice : „Edytor”, 1996. – 144 s.: fot. kolor., mapy, pl. –
(Berlitz Przewodnik)
7. NICHOLSON Louis
Londyn: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : GeoCenter,
1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)
8. SCHOPP-O'DWYER Annegret
Londyn: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa :
Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1994. – 96 s.: fot. kolor. – (Mar-
co Polo)

WŁOCHY

1. ALTMAN Jack
Włochy: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat. – Katowice :
„Edytor”, 1996]. – 256 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)
2. FLIEGER Hanna
Włochy: informacja turystyczna: rozmówki polsko-włoskie: mini
słownik. – Poznań : Atena, 1991. – 163 s. – (Nowa Seria „Ateny”)
3. JEPSON Tim
Włochy. – Warszawa : GeoCenter, 1997. – 288 s.: fot. kolor., ma-
py, portr. – (Explorer)
4. POŁUDNIOWE Włochy / współaut. Ros Bedford; tłum. Tomasz Bieroń,
Władysław Chłopicki. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1993. – 401 s.: mapy,
pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
5. PÓŁNOCNE Włochy / tłum. Tomasz Bieroń, Władysław Chłopicki. –
Bielsko-Biała : „Pascal”. 1993. – 641 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny
Przewodnik)
6. STACHLEWSKI Wiesław
Włochy: mały przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1990.
– 188 s.: mapy, pl., rys.

7. STACHLEWSKI Wiesław
Włochy: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1991. – 61 s.:
mapa, pl., rys.
8. SZĄŁAS Roman
Italia: przewodnik. – Warszawa : „Sport i Turystyka”, 1992. – 541 s.:
mapa, pl., rys.
9. SZĄŁAS Roman
Włochy: mały przewodnik turystyczny. – [Wyd. 3]. – Warszawa :
Krajowa Agencja Wydawnicza, 1988. – 149 s.: pl., rys.
10. TKACZYK Dariusz
Dolomity: przewodnik dla turystów. – Warszawa : „Sklep Podróżnika”, 1997. – 359 s.: fot. kolor., mapy, pl., rys.
11. WŁOCHY. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1999. – 669 s.:
fot. kolor., pl., mapy. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
12. WŁOCHY. – Bielsko-Biała : Pascal, 1998. – 568 s.: fot. kolor., pl., mapy.
– (Przewodnik Pascala)
13. WŁOCHY / współaut. Ros Belford; tłum. Władysław Chłopicki, Tomasz
Bieroń. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1992]. – 650 s.: mapy, pl. – (Prak-
tyczny Przewodnik)
14. WŁOCHY, Hiszpania oraz inne kraje basenu Morza Śródziemnego / red.
Marek Pisarski. – Łódź : „Holidays”, 1992. – 111 s.: mapy. – (Informator
Turystyczny Świata)

Asyż

1. CIANCHETTA Romeo
Asyż: sztuka i historia przez wieki. – Katowice : „Geo-Graf”, [1993].
– 126 s.: il., fot. kolor., pl.
2. CIANCHETTA Romeo
Asyż: sztuka i historia przez wieki. – Ząbki k/ Warszawy : „Pallottinum”, 1991. – 126 s.: il., fot., mapa
3. MAIARELLI Stanisław
Asyż – miasto św. Franciszka: (przewodnik). – [Wyd. 2]. – Asyż :
Franciszkanie, 1989. – 64 s.: il., faks., fot.

Florencja

1. FLORENCJA i Toskania / pod red. Christophera Catlinga. – Warszawa :
Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1996. – 309 s.: fot. kolor., pl., mapy. –
(Przewodniki Wiedzy i Życia)

2. FLORENCJA i Toskania: miasta – wycieczki – historia. – Poznań : Pod-siedlik–Raniowski i Spółka, 1988. – 141 s.: fot. kolor, pl., mapy. – (To trzeba zobaczyć)
3. SANTINI Loretta, DONATI Germano
 Florencja: sztuka i historia. – Katowice : „Geo-Graf”, 1994. – 127 s.:
 il., fot. kolor., pl.
4. ŻŁOTA Księga Florencji: muzea, galerie, kościoły, palace, zabytki / tłum.
 Stanisław Rościcki. – Firenze : „Bonechi”, 1991. – 127 s.: k. mapa kol-
 lor.: fot. kolor

Rzym

1. DUŻYK Józef
 W świątyniach Rzymu: przewodnik. – Poznań : Księgarnia św.
 Wojciecha, 1996. – 246 s.: tabl., il., fot., portr.
2. KWIATOSIŃSKI Stanisław Zdzisław
 Rzym znany i nieznan: przewodnik. – Gorzów Wlkp. : „Silva Re-
 rum”, 1991. – 247 s.: fot., rys.
3. RZYM / tł. Jacek Gałązka, red. Krystyna Grembicka, Beata Mizerska. –
 Warszawa : Wiedza i Życie, 1994. – 431 s.: pl., il. kolor. – (Przewodniki
 „Wiedzy i Życia”)
4. RZYM. – Wrocław : Europa, 1995. – 238 s.: mapy, pl. – (Michael's –
 twój przewodnik)
5. SANTINI Loretta
 Rzym i Watykan z lotu ptaka. – Katowice : „Geo-Graf”, 1993. – 175 s.:
 il., fot. kolor., pl.
6. SMOCZYŃSKI Wincenty
 Rzym – jego kościoły i pomniki: upominek pielgrzymom polskim. –
 Warszawa : Wydawnictwa Artystyczne i Filmowe, 1989. – 526 s.
7. STRIEDER Swantje
 Rzym: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Pol-
 skie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1994. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco
 Polo)
8. SZAŁAS Roman
 Rzym: przewodnik. – Wyd. 2 popr. i uzup. – Warszawa : „Sport
 i Turystyka”, 1992. – 252 s.: mapy, pl., rys.
9. THOMA Wolfgang
 Rzym: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Osso-
 lińskich, 1992. – 70 s.: mapy, pl., rys.

10. VALIGI Cinzia
Watykan: Bazylika św. Piotra – Kaplica Sykstyńska – Muzea Watykańskie. – Żąbki k. Warszawy : Pallottinum II, 1991. – 125 s.: il., fot., pl.
11. VALIGI Cinzia
Watykan: Bazylika św. Piotra, Kaplica Sykstyńska, Muzea Watykańskie. – Katowice : „Geo-Graf”, 1994. – 125 s.: il., fot. kolor., pl.
12. VALIGI Cinzia
Rzym i Watykan: [Kaplica Sykstyńska – Tivoli – Castel Gandolfo]. – Katowice : „Geo-Graf”, [1994]. – 127 s.: il., fot. kolor., pl.
13. VALIGI Cinzia
Rzym i Watykan: [Kaplica Sykstyńska – Tivoli – Castel Gandolfo]. – Żąbki k. Warszawy : Pallottinum II, 1990. – 127 s.: il., fot., pl.
14. ZŁOTA Księga Rzymu: Rzym starożytny, Watykan, odrestaurowana Kaplica Sykstyńska, kościoły, muzea, pomniki / współaut. Fabio Boldrini; tłum. Agnieszka Flasińska. – Firenze : „Bonechi”, 1991. – 123 s.: fot., pl.

Wenecja

1. SANTINI Loretta
Wenecja. – Katowice : „Geo-Graf”, 1994. – 127 s.: pl., il., fot. kolor.
2. STILLER Rainer
Wenecja: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1995. – 95 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)
3. WENECJA i Venetto / pod red. Susie Boulton i Christophera Catlinga. – Warszawa : Wydawnictwo „Wiedza i Życie”, 1996. – 308 s.: fot. kolor., il., pl., mapy. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
4. WENECJA. – Wyd. 2. – Bielsko-Biała : Pascal, 1998. – 464 s.: fot. kolor., pl., mapy. – (Przewodnik Pascala)
5. WENECJA / red. serii Amir Sichor. – Wrocław : Europa, 1998. – 190 s.: il., mapki, pl. – (Michael's: twój przewodnik)
6. WENECJA: przewodnik. – Sosnowiec : „Omnibus”, 1992. – 104 s.: mapy, rys.
7. ZŁOTA Księga – Wenecja: [miasto i jego arcydzieła] / tłum. Stanisław Rościcki. – Firenze : „Bonechi”, 1994. – 126 s.: fot. kolor.

Inne miasta i regiony turystyczne

1. DONATI Roberto
Piza: sztuka i historia. – Katowice : „GeoGraf”, 1995. – 127 s.: il., fot. kolor., pl.

2. SANTINI Loretta
Neapol, Capri, Sorrento, Ischia. – Katowice : „Geo-Graf”, 1994. – 125 s.: pl., il., fot. kolor
3. SANTINI Loretta
Pompeje, Wezuwiusz, Herkulanum. – Katowice : „GeoGraf”, [1994]. – 95 s.: il., fot. kolor., pl.
4. SANTINI Loretta
Sardynia: cudowna wyspa. – [Katowice] : „Geo-Graf”, [1996]. – 127 s.: il., fot. kolor., mapa
5. TKACZYK Dariusz
Dolomity: przewodnik dla turystów. T. 2: Zachód. – Warszawa : „Sklep Podróżnika”, 1997. – 359 s. fot. kolor.: mapy, pl., rys.
6. VANTAGGI Rosella
Siena – miasto sztuki: zamki regionu Chianti, plan miasta, 220 barwnych zdjęć, mapa drogowa regionu Chianti. – Katowice : „Geo-Graf”, 1995. – 127 s.: il., fot. kolor., pl.

AFRYKA

EGIPT

1. ALTMAN Jacek
Egipt: [z Berlitzem w kieszeni zwiedzamy świat]. – [Wyd. 2]. – Katowice : „Edytor”, 1996. – 144 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)
2. AMBROS Eva
Egipt: aktualny przewodnik zawierający 145 ilustracji oraz 21 map. – Wyd. 3 zaktualiz. – Warszawa : GeoCenter International, 1997. – 254 s. – (Odkrywaj Świat – Nelles Guide)
3. HAAG Michael
Egipt. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie, 1997. – 192 s.: fot. kolor., pl., mapy. – (Thomas Cook)
4. SZALEŃCOWA Anna
Przewodnik po Egipcie. – Kraków : „Nomos”, 1994. – 279 s. tabl.: fot. kolor., mapy

KENIA

1. GRASSE Helmut
Kenia: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw, 1997. – 96 s.: fot. kolor. – (Marco Polo)

MAROKO

1. EL MAUTAWASSIT Moha
Maroko: kraina kontrastów. – [Katowice] : „Geo-Graf”, 1996. – 124 s.: fot. kolor., mapa
2. KEEBLE James
Maroko. – Warszawa : Wydawnictwo Wiedza i Życie, 1997. – 192 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Thomas Cook)
3. MAROKO / tłum. Katarzyna Duran, Joanna Staniewicz. – Warszawa : GeoCenter International, 1995. – 256 s.: fot. kolor., mapy. – (Nelles Guides: ...z nimi ruszaj w świat)
4. WILLETT Dawid, CROWTHER Geoff, FINLAY Hugh
Maroko. – Bielsko-Biała : „Pascal”, [1993]. – 495 s.: mapy, pl., rys. – (Lonley Planet = Praktyczny Przewodnik)

TUNEZJA

1. MULLER Traute
Tunezja: przewodnik z naszymi rekomendacjami. – Warszawa : Polskie Przedsiębiorstwo Wydawnictw. 1997. – 96 s.: fot. kolor., – (Marco Polo)
2. WILLETT David, CROWTHER Geoff, FINLAY Hugh
Tunezja. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 261 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)
3. WILSON Neil
Tunezja: [z Berlitzem w keiszeni zwiedzamy świat]. – Katowice : „Edytor”, 1996]. – 136 s.: fot. kolor., mapy, pl. – (Berlitz Przewodnik)
4. TUNEZJA. – Bielsko-Biała: Pascal, 1999. – 368 s.: fot. kolor., rys. kolor., pl., mapy. – (Przewodniki Pascala)

AMERYKA

1. ADAMCZAK Sławomir
Ameryka Środkowa: przewodnik obieżyświata co? gdzie? jak? za ile? – Poznań : „Sorus”, 1998. – 102 s. tabl. kolor., il., faks., fot., mapy, pl., rys. – (Przewodniki Obieżyświata)

KANADA

1. KANADA: Ontario, Quebec, prowincje nadatlantyckie / tłum. Dorota Gościńska; współaut. Eva Ambros. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 254 s.: fot. kolor. – (Nelles Guide – Odkrywaj Świat)

2. SŁA B C ZYŃSKI Tadeusz

Kanada: mały przewodnik turystyczny. – Warszawa : Krajowa Agencja Wydawnicza, 1990. – 224 s.: il., mapy, pl. – (Przewodnik Turystyczny)

MEKSYK

1. MEKSYK / tłum. Barbara Gadomska, Ewa Zaleska. – Warszawa : Geo-Center International, 1995. – 256 s.: fot. kolor., mapy, portr. – (Nelles Guide: ...z nimi ruszaj w świat)

STANY ZJEDNOCZONE AMERYKI PÓŁNOCNEJ

1. JACUNSKI Krzysztof

USA, Kanada: vademecum dla podróżujących w interesach lub prywatnie. – Warszawa : Wydaw. Wiedza i Życie, 1996. – 320 s.

2. JANKOWSKI Michał, NASTOGA Zbigniew, SAWALA Krzysztof

USA: informacja turystyczna: rozmówki polsko-amerykańskie: mini słownik. – Poznań : Atena, 1992. – 212 s. – (Nowa Seria „Ateny”)

3. STANY Zjednoczone: część wschodnia / tłum. Barbara Gadomska; współaut. Jurgen Scheunemann. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 255 s.: fot. kolor. – (Nelles Guide – Odkrywaj Świat)

4. STANY Zjednoczone: część zachodnia / tłum. Dorota Gostyńska; współaut. Jurgen Scheunemann. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 255 s. : fot. kolor. – (Nelles Guide – Odkrywaj Świat)

5. USA – wschód / tłum. Deborah Bosley. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 623 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

6. USA – zachód / tłum. Deborah Bosley. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 623 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

Chicago

1. CHICAGO: przewodnik turystyczny. – Warszawa : Andrzej Frukacz „Exlibris” – Galeria Polskiej Książki, 1997/1998. – 195 s. tabl.: il., faks., fot., mapy, pl.

2. PRAŻANOWSKI Bolesław, MOMOT Barbara

Chicago: przewodnik turystyczny. – Kraków : „Ostoja”, 1995. – 168 s.: pl. rys.

Nowy Jork

1. FILIPIAK Izabela, SPYCHAŁSKI Mirosław

Zwiedzamy Nowy Jork: przewodnik. – Gdańsk : „Exter”, 1994. – 127 s.: fot., pl.

2. FREMANTLE Richard
Nowy Jork. – Firenze : „Bonechi”, 1994. – 62 s.: fot. kolor., pl.
3. NOWY Jork / red. Eleonor Berman. – Warszawa : Wiedza i Życie, 1994. – 431 s.: il., pl. – (Przewodniki Wiedzy i Życia)
4. NOWY Jork. – Bielsko-Biała, 1997. – 443 s.: fot. kolor., pl., mapy. – (Przewodnik Pascala)
5. PIETROŃ Joanna, PSOTA Zofia
Nowy Jork: przewodnik. – Warszawa : Wydawn. PTTK, 1991. – 86 s.: pl., rys.
6. SEKULES Kate
Nowy Jork: [przewodnik plus plan miasta]. – Warszawa : Geo-Center, 1996. – 96 s.: fot. kolor. – (Jeden Plus Jeden)

AZJA

1. CYMCYK Jan
Azja Południowo-Wschodnia: mały praktyczny przewodnik. – Olsztyn : Firma Wydawnicza Jan Cymcyk, 1992. – 99 s.: fot., mapy, pl.

CHINY

1. CHINY / tłum. Piotr Cieśla. – Warszawa : GeoCenter International, 1995. – 256 s.: fot. kolor., mapy, portr. – (Nelles Guide: ...z nimi ruszaj w świat)

Pekin

1. KUNSTLER Mieczysław Jerzy
Pekin. – Warszawa : Wydaw. Artystyczne i Filmowe, 1991. – 253 s. tabl.: fot., pl., rys. – (Artystyczne Stolicy Świata)

INDIE

1. INDIE: część północna / aut. Hugh Finlay [i in.]. – Bielsko-Biała : Pascal, 1997. – 597 s.: mapy, pl., rys.

INDONEZJA

1. MIELCAREK Remigiusz
Dżakarta: przewodnik obieżyświata: co? gdzie? jak? za ile? – Poznań : „Sorus”, 1998. – 89 s.: fot., pl., rys. – (Przewodniki Obieżyświata)

IZRAEL

1. SAILER Gerhard, BLOSS Hans A.
Izrael: przewodnik turystyczny. – Wrocław : Zakład Narod. im. Ossolińskich, 1992. – 75 s.: mapy, pl., rys.
2. SEMSEK Hans-Gunter, PFAFFENBACH Carmella
Izrael i wycieczki do Jordanii. – Warszawa : GeoCenter, 1996. – 256 s.: fot. kolor. – (Nelles Guide – Odkrywaj Świat)
3. TILBURY Neil
Izrael. – Bielsko-Biała : „Pascal”, 1994. – 542 s.: mapy, pl., rys. – (Praktyczny Przewodnik)

Jerozolima

1. BALDI Donato
W ojczyźnie Chrystusa: przewodnik po Ziemi Świętej / tłum., współaut. Aleksander Kowalski. – Wznowienie. – Asyż : Franciszkanie, 1993. – 371 s.: fot. kolor., pl., rys. – (Biblioteka Franciszkańska)
2. MAGI Giovanna
Jerozolima. – Firenze : „Bonechi”, 1991. – 63 s.: fot., pl.
3. MIELCAREK Remigiusz
Jerozolima – Święte Miasto: przewodnik obieżyświata co? gdzie? jak? za ile? – Poznań : „Sorus”, 1997. – 109 s.: fot., mapa, pl., rys. – (Przewodnik Obieżyświata)
4. MURPHY-O'CONNOR Jerome
Przewodnik po Ziemi Świętej. – Warszawa : „Vocatio”, 1996. – 429 s.: mapy, pl., rys.

SINGAPUR

1. MIELCAREK Remigiusz, GOSTOWSKI Kajetan
Singapur: przewodnik. – Poznań : „Sorus”, 1996. – 92 s. mapa złoż.: fot.

TAJLANDIA

1. MIELCAREK Remigiusz
Bangkok: przewodnik obieżyświata co? gdzie? jak? za ile? – Poznań : „Sorus”, 1997. – 100 s.: fot., pl. – (Przewodnik Obieżyświata)

BIBLIOGRAFIE OSOBOWE

Witold Gombrowicz 30 rocznica śmierci

Witold Gombrowicz – ur. 4.08.1904 r. – zm. 25.07.1969 r. – powieściopisarz, dramaturg i eseista. Urodził się w Małoszycach (koło Opatowa) w rodzinie ziemiańskiej o patriotycznych tradycjach. W Warszawie ukończył gimnazjum oraz studia prawnicze na UW (1927). Później wyjechał do Paryża, gdzie studiował (1927–1929) ekonomię i filozofię. Po powrocie do kraju i krótkiej pracy w warszawskich sądach zajął się wyłącznie literaturą. Wybuch wojny zastał go w Argentynie. Tam, po kilku latach dorywczego zarobkowania zatrudnił się (1947–1953) w Banku Polskim w Buenos Aires. W 1953 roku nawiązał współpracę z „Kulturą” (paryską) i Instytutem Literackim. Dzięki rozgłosowi swoich książek uzyskał stypendium Fundacji Forda i udał się do Berlina (1963), skąd po rocznym pobycie przeniósł się do Francji. Ostatecznie osiadł w Vence (koło Nicei), gdzie zmarł.

Utwory Gombrowicza tłumaczone na kilkanaście języków są oryginalne pod względem treści oraz pisarskiego warsztatu. Skupiają się na problematyce dojrzałości i niedojrzałości człowieka, stosunku do kultury narodowej i stereotypach patriotyzmu, relacji między człowiekiem a światem zewnętrznym, wyobcowania jednostki w konfrontacji z kulturą.

Na dorobek pisarza składają się m.in.: powieści „Ferdydurke” (1938), „Trans-Atlantyk” (1953), „Pornografia” (1960), „Kosmos” (1965), opowiadania: „Pamiętnik z okresu dojrzewania” (1933), „Bakakaj” (1957), dramaty: „Ślub” (1953), „Iwona, księżniczka Burgunda” (1958), „Operetka” (1966) oraz „Dziennik”.

Pozycje zwarte

1. BŁOŃSKI Jan

Forma, śmiech i rzeczy ostateczne: studia o Gombrowiczu. – Kraków : „Znak”, 1994. – 281 s.

2. GŁOWIŃSKI Michał

„Ferdydurke” Witolda Gombrowicza. – Wyd. 2. – Warszawa : Wydaw. Szk. i Pedagogiczne, 1995. – 119 s. – (Biblioteka Analiz Literackich; 71)

3. GOMBROWICZ Rita

Gombrowicz w Argentynie: świadectwa i dokumenty 1939–1963. – Wrocław : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1991. – 255 s.: il.

4. GOMBROWICZ Rita
Gombrowicz w Europie: świadectwa i dokumenty 1963–1969. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1993. – 423 s.: il.
5. GOMBROWICZ Witold, ROUX Dominique de
Testament: rozmowy z Dominique de Roux. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1996. – 173 s.
6. GRACZYK Ewa
O Gombrowiczu, Kunderze, Grassie i innych ważnych sprawach: eseje. – Gdańsk : Marabut, 1994. – 199 s.
7. JARZĘBSKI Jerzy
Gra w Gombrowicza. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1982. – 515 s.
8. KASZYŃSKI Stanisław
Nieznany szlakiem Gombrowicza: wizyty u Zdziechowskich. – Kraków : Prowincjonalna Oficyna Wydawnicza, 1991. – 85 s. – (Biblioteka Stowarzyszenia Autorów Polskich; seria nr 1)
9. KĘPIŃSKI Tadeusz
Witold Gombrowicz. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1988. – 412 s.
10. KĘPIŃSKI Tadeusz
Witold Gombrowicz: studium portretowe. – [Wyd. 2 zm. i popr.]. – Warszawa : „Alfa”, 1994. – 302 s.
11. KĘPIŃSKI Tadeusz
Witold Gombrowicz i świat jego młodości. – [Wyd. 3]. – Kraków : Wydaw. Liter., 1987. – 405 s.
12. KOWALSKA Aniela
Conrad i Gombrowicz w walce o swoją wybitność. – Kraków : Państw. Instytut Wydawniczy : Wydaw. Literackie, 1974. – 429 s.
13. ŁAPIŃSKI Zdzisław
Ja, Ferdurke. – Kraków : Wydaw. Literackie, 1997. – 162 s. – (Syntezy, Analizy, Zbiory)
14. ŁAPIŃSKI Zdzisław
Ja, Ferdurke: Gombrowicza świat interakcji. – Lublin : Redakcja Wydawnictw KUL, 1985. – 108 s.
15. ŁĘCKI Krzysztof
Św[ięty] Gombrowicz: zinstytucjonalizowane formy komunikowania o literaturze: socjologiczna analiza zjawiska. – Katowice : „Śląsk”, 1997. – 215 s.
16. PISARZE awangardy dwudziestolecia międzywojennego: autokomentarze: Leśmian, Witkacy, Schulz, Gombrowicz / wybór, wprowadzenie Tomasz Wójcik. – Warszawa : Semper, 1995. – 191 s.

17. SIEDLECKA Joanna
Jaśnie panicz. – [Wyd. 3 poszerz. i uzup.]. – Warszawa : „Alfa-Wero”, 1997. – 333 s.
Wspomnienia o Gombrowiczu – w formie reportażu.
18. WYSKIEL Wojciech
Witold Gombrowicz: twórczość literacka. – Warszawa; Kraków : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1975. – 37 s. – (Nauka dla Wszystkich; nr 247)

Artykuły

1. ABOS Alvaro. Kwartet z Buenos Aires // *O d r a*. – 1995, nr 2, s. 35–43
M.in. Gombrowicz w Argentynie w 1942 roku.
2. BOLECKI Włodzimierz. Witkacy, Schulz, Gombrowicz: [ref.] // *D i a ł o g*. – 1995, nr 10, s. 88–99
3. BORTNOWSKI Stanisław. O biografii zewnętrznej i wewnętrznej (na przykładzie Gombrowicza) // *P o ł o n i s t y k a*. – 1994, nr 42, s. 77–81
4. CHWIN Stefan. Wyobrażenia i ból pod koniec wieku // *T y g . P o w s z .* – 1998, nr 16, s. 8–9
M.in. o Gombrowiczu.
5. CYWIŃSKI Bohdan. Kultura, która wiąże i wyzwala // *T y g . S o l i d*. – 1996, nr 20, s. 17
6. EÖRSI Istvan. Mój czas z Gombrowiczem // *D i a ł o g*. – 1995, nr 10, s. 106–114
7. FELS Zuzanna. Koc i lornetka: Gombrowicz w Berlinie // *P r z e k r ó j*. – 1993, nr 43, s. 10
8. FIUT Aleksander. Gombrowicza płas ze śmiercią // *T e a t r*. – 1997, nr 10, s. 18–25
9. GAŚSIOROWSKI Krzysztof. Czy Witold Gombrowicz nadal nie żyje? // *W i a d . K u l t*. – 1994, nr 25, s. 9
10. HORUBAŁA Andrzej. Gombrowicz i duch peerelu // *T y g . P o w s z .* – 1997, nr 44, s. 16
11. HORUBAŁA Andrzej. Sztafeta szyderców, czyli lustrowanie Gombrowicza. Cz. 1–2 // *T e a t r*. – 1997, nr 7/8, s. 96–99; nr 9, s. 19–23.
12. JARZĘBSKI Jerzy. Bóg ateistów: Schulz, Gombrowicz, Lem // *Z n a k*. – 1997, nr 2, s. 17–33
13. JARZĘBSKI Jerzy. Czas opowieści – czas historii: [ref.] // *T e a t r*. – 1995, nr 9, s. 13–15
14. JARZĘBSKI Jerzy. Gombrowicz w Wilnie // *T y g . P o w s z .* – 1994, nr 24, s. 12

15. JARZĘBSKI Jerzy. „Operetka” jako garderoba duszy // *Odra*. – 1996, nr 9, s. 58–66
16. JELEŃSKI Konstanty A. O Gombrowiczu // *Res Publica*. – 1989, nr 9-12, s. 40–54
17. j.s. Wykolejencie // *Tyg. Solid*. – 1989, nr 13, s. 8
18. KAJDAŃSKI Jarosław. Cień Gombrowicza // *Tyg. Solid*. – 1994, nr 30, s. 15
19. KALICKI Rajmund. Po Gombrowiczu // *Twórczość*. – 1996, nr 9, s. 121–122
20. KAZIMIERCZYK Barbara. Ferdynurke. – (Arcydzieła kultury polskiej) // *Wiad. Kult.* – 1997, nr 21, s. 14
21. KIROWSKA-ŁYSIAK Małgorzata. Gombrowicz kultowy // *Znak*. – 1994, nr 11, s. 79–84
22. KISS Casba G. Autoportret z Gombrowiczem // *Rzeczpospolita*. – 1997, nr 179, s. 15
23. KORNATOWSKA Maria, Kołodyński Andrzej. Trop Gombrowiczowski // *Kino*. – 1998, nr 2, s. 16–17
24. KOWALCZYK Dariusz. Uwielbiany i wyklęty Gombrowicz // *Kultura*. – 1989, nr 33, s. 3
25. KUCHARSKI Allen. Gombrowicz i Faust // *Dialog*. – 1995, nr 10, s. 100–105
26. KUCHARSKI Allen. Witolda Gombrowicza tragedia wyłączenia // *Teatr*. – 1997, nr 11, s. 38–41
27. KULIK Tadeusz. Był neurastenikiem: Gombrowicz w Berlinie // *Przekrój*. – 1993, nr 43, s. 9
28. KWIECIEN Irena. Osobowość Gombrowicza w świetle „Dziennika” // *Polonistyka*. – 1989, nr 7, s. 502–511
29. MAJCHEREK Janusz. Gombrowicz tragiczny // *Teatr*. – 1997, nr 10, s. 15–17
30. MAJCHROWSKI Zbigniew. Gombrowicz Błońskiego: ruch szachowego konika // *Dialog*. – 1995, nr 4, s. 109–116
31. MAJCHROWSKI Zbigniew. „U stóp nieznanego ołtarza”: Gombrowicz i Młoda Polska // *Teatr*. – 1997, nr 9, s. 15–18
32. MATUSZEWSKA Ewa. Długa podróż Witolda i Rity // *Tyg. Solid*. – 1991, nr 28, s. 14
33. MENTZEL Zbigniew. Muł // *Tyg. Powsz.* – 1997, nr 42, s. 16
34. MENTZEL Zbigniew. Muł (na bis): [polem.] // *Tyg. Powsz.* – 1997, nr 44, s. 16
35. MORAWIEC Elżbieta. O dramaturgii Witolda Gombrowicza // *Teatr*. – 1990, nr 1, s. 8–11

36. PILCH Jerzy. Świat według Gombrowicza // *Tyg. Powsz.* – 1994, nr 7–8, s. 14
37. RADZYMIŃSKA Józefa. Nikt poza mną // *Wiad. Kult.* – 1994, nr 8, s. 9
38. RUSSOVICH Alejandro. Druga młodość Gombrowicza // *Czas. Kult.* – 1998, nr 3, s. 77–81
39. RUSSOVICH Alejandro. Gombrowiczowska wizja kosmosu // *Teatr.* – 1997, nr 9, s. 11–14
40. RUSSOVICH Alejandro. Russovich o Gombrowiczu: [wyw.] / oprac. Dorota Kolano, Tomasz Mościcki // *Teatr.* – 1995, nr 9, s. 10–12
41. RYCHLEWSKI Marcin. Gombrowicz na łamach londyńskich „Wiadomości” // *Polonistyka.* – 1998, nr 6, s. 338–345
42. SADOWSKA-GUILLON Irène. Witold Gombrowicz na francuskich scenach // *Teatr.* – 1990, nr 1, s. 12–14
43. STALA Krzysztof. Gombrowicza „eksperyment niemal groźny”. Cz. 1–2 // *Teatr.* – 1996, nr 11, s. 14–17; nr 12, s. 39–43
44. STOLPE Jan. Humorysta, akrobata, prowokator // *Teatr.* – 1997, nr 11, s. 42
45. [WITOLD Gombrowicz] // *Teatr.* – 1993, nr 9
Numer poświęcony Witoldowi Gombrowiczowi.

Maria Kuncewiczowa
10 rocznica śmierci

Maria Kuncewiczowa – ur. 30.10.1897 – zm. 15.07.1989 – prozaik, esejistka, tłumaczka literatury anglosaskiej, francuskiej, skandynawskiej. Urodziła się w Samarze (ZSRR). Studiowała romanistykę na uniwersytecie w Nancy, filologię polską na UJ, następnie na UW oraz śpiew w konserwatorium w Warszawie i w Paryżu. Debiutowała w 1918 roku jako prozaik. W 1924 r. zatrudniła się w PEN-Clubie. Po wybuchu wojny przedostała się do Paryża, potem do Londynu, gdzie prowadziła polski PEN-Club (1940–1955). Wyjechała do USA (1956). Tam w latach 1963–1971 wykładała literaturę polską na uniwersytecie w Chicago. Zmarła w kraju, w Kazimierzu Dolnym, gdzie zatrzymywała się podczas częstych pobytów w Polsce.

Pisarka uważana za wybitną przedstawicielkę nurtu obyczajowo-psychologicznego w prozie narracyjnej wykazywała szczególny kunszt w kreśleniu przeżyć psychicznych bohaterów, ich charakterów, wspaniale operowała ironią czy liryzmem. Obok powieści pisała także opowiadania, sztuki sceniczne, reportaże z podróży, eseje literackie, powieść radiową.

W skład jej dorobku wchodzi m.in. powieści: „Twarz mężczyzny” (1927), „Cudzoziemka” (1936), „Zmowa nieobecnych” (1946), „Leśnik” (1952), „Gaj oliwny” (1961), „Tristan” (1946), „Fantasia alla polacca” (1979); opowiadania: „Przymierze z dzieckiem” (1927), „Dwa księżycy” (1937); dramat: „Miłość panińska” (1932); „Don Kichot i niańki, szkice z podróży do Hiszpanii” (1965); wspomnienia: „Natura” (1975).

Pozycje zwarte

1. KAZIMIERCZYK Barbara
Dyliżans księżycowy: opowieść o twórczości Marii Kuncewiczowej.
– Warszawa : Inst. Wydaw. Pax, 1997. – 206 s.
2. PALCZAK Anna
Maria Kuncewiczowa: [bibliografia]. – Opole : WBP, 1989. – 33 s.
3. ROZMOWY z Marią Kuncewiczową / wybór, oprac. postłowie Helena Zaworska. – Warszawa : Czytelnik, 1983. – 276 s.
4. SZAŁAGAN Alicja
Maria Kuncewiczowa: monografia dokumentacyjna 1895–1989. – Warszawa : Wydaw. IBL, 1995. – 479 s.
5. W STRONĘ Kuncewiczowej...: studia i szkice / red. Włodzimierz Wójcik. – Katowice : UŚ, 1998. – 128 s. – (Prace Naukowe Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; nr 905)
6. ZAWORSKA Helena
Spotkania. – Warszawa : Czytelnik, 1973. – S. 43–71
7. ŻAK Stanisław
Maria Kuncewiczowa. – Kraków : Zakł. Narod. im. Ossolińskich, 1971. – 31 s. – (Nauka dla Wszystkich; nr 138)
8. ŻAK Stanisław
Maria Kuncewiczowa. – Warszawa : Państw. Inst. Wydawniczy, 1973. – 197 s. – (Portrety Współczesnych Pisarzy Polskich)

Artykuły

1. BIENKOWSKI Zbigniew. Luksus: poezja i niepoezja // Tyg. Kult. – 1989, nr 32, s. 12
2. FARON Bolesław. Monografia Kuncewiczowej // Nowe Książ. – 1996, nr 8, s. 40–41
3. KALUTA Izabella. Róża i Barbara // Teksty Drugie. – 1995, nr 3/4, s. 158–173

4. KAMIŃSKA Maria. „Uśmiech niezbędnym do życia”: o „Cudzoziemce” Marii Kuncewiczowej // *Polonistyka*. – 1995, nr 7, s. 476–481
5. KAZIMIERCZYK Barbara. Strata // *Kierunki*. – 1989, nr 32, s. 11
6. KOCHAŃCZYK Alina. Kazimierz Marii Kuncewiczowej // *Akcent*. – 1997, nr 4, s. 23–30
7. KOPROWSKI Jan. Pamięci Marii Kuncewiczowej // *Kultura*. – 1989, nr 32, s. 4
8. KRASKOWSKA Ewa. Od fizjologii do filozofii macierzyństwa // *Kresy*. – 1996, nr 4, s. 90–97
9. MAMÓŃ Bronisław. Maria Kuncewiczowa nie żyje // *Tyg. Powsz.* – 1989, nr 3, s. 6
10. MAZUREK Alicja. Dlaczego warto jechać do Kazimierza? // *Warszt. Polonist.* – 1996, nr 4, s. 90–92
Muzeum Marii i Witolda Kuncewiczów – „Kuncewiczówka”.
11. NARUTOWICZ K. Chwila przy „Leśniku” // *Kierunki*. – 1990, nr 3, s. 10
12. NASIŁOWSKA Anna. Natura jako źródło cierpień // *Teksty Drugie*. – 1993, nr 4/6, s. 189–194
13. NATANSON Wojciech. Niezliczone style pisarki // *Życie Lit.* – 1989, nr 37, s. 10
14. SADKOWSKI Wacław. Życie przemysłane // *Polityka*. – 1989, nr 31, s. 8
15. SAWICKA Elżbieta. Tak się życiem nasycić i zmęczyć... // *Tyg. Pol.* – 1989, nr 31, s. 12
16. STAŃCZAKOWA Jadwiga. Wizyty u państwa Kuncewiczów // *Kresy*. – 1992, nr 9/10, s. 124–128
17. TOMKOWSKI Jan. Nieobecność Marii Kuncewiczowej // *Prz. Katol.* – 1989, nr 33/34, s. 10
18. ŻÓŁCIŃSKI Tadeusz Jerzy. Marii Kuncewiczowej – odejście w tło // *Współcz. Tyg. Arg.* – 1989, nr 32, s. 9

III. MATERIAŁY METODYCZNE

Iwona Belter

Powiatowa i Miejska Biblioteka Publiczna w Pile

V DZIELNICA ZWIĄZKU POLAKÓW W NIEMCZECH

(konspekt lekcji bibliotecznej dla klas gimnazjalnych)

CELE:

poznawcze:

- przybliżenie wiadomości dotyczących V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech oraz Kongresu Polaków w Niemczech, który odbył się w Berlinie 6.03.1938 r.
- zapoznanie z publikacjami dotyczącymi tematu lekcji

kształcące:

- kształcenie umiejętności samodzielnego korzystania ze źródeł informacyjnych dotyczących danego tematu oraz sporządzania notatki

wychowawcze:

- budzenie szacunku dla patriotycznych postaw Polaków
- pogłębienie przywiązania uczniów do regionu, jego tradycji historycznych

CZAS TRWANIA lekcji bibliotecznej – 1 godzina

METODY PRACY

- samodzielna praca uczniów w grupach

POMOCE DYDAKTYCZNE

- kartki z poleceniami dla uczniów,
- kartoteka tekstowa (teczki wycinków prasowych),
- kartoteka regionalna,
- księgozbiór podręczny czytelnicy (słowniki, encyklopedie do objaśniania nieznanych pojęć),

– literatura:

- = Atlas historyczny Polski. Odbudowa państwa polskiego w latach 1918–1982
- = Dworecki Z.: Działalność narodowa Polaków w rejencji w latach 1920–1932. Poznań–Słupsk 1969
- = Kłoskowski J. – Bank Ludowy Złotów 1902–1992. Złotów 1992
- = Ludzie spod znaku Rodła. Piła 1983
- = Wróblewski J.: Bibliotekarze spod znaku Rodła. Olsztyn 1989
- = Osmańczyk E.J., Wisła i Kraków to Rodło. Warszawa 1985
- = Wrzesiński W. Polski ruch narodowy w Niemczech w latach 1902–1939.

Dla upogodwienia lekcji niezbędne jest wykorzystywanie dostępnych materiałów ikonograficznych.

PLAN LEKCJI:

I. Wprowadzenie

1. Podanie tematu lekcji.
2. Przypomnienie historii powstania V Dzielnicę Związku Polaków w Niemczech oraz 60 rocznicy Kongresu Polaków w Niemczech, który odbył się w Berlinie 6.03.1938 r.
3. Nawiązanie do odpowiedniego okresu historycznego: Kształtowanie się granicy polsko-niemieckiej po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r.: rola powstania wielkopolskiego; decyzje traktatu wersalskiego w tej kwestii (wykorzystujemy mapki z atlasu historycznego).
4. Omówienie przebiegu lekcji. Bibliotekarz informuje, że na lekcji uczniowie będą robili notatki z wydawnictw informacyjnych na zagadnienia dotyczące tematu lekcji.

Przypomnienie wiadomości o notatce:

- Notatka, krótki tekst napisany w celu zapamiętania lub podania czegoś do wiadomości. Notatki możemy sporządzać w czasie uczenia się, czytania lektury, z dyskusji, z obejrzanych filmów, programów telewizyjnych, przedstawień teatralnych, wycieczek, itp.
- Notatki mogą być sporządzone w formie planu, streszczenia, cytatu, tabeli, wykresu, skróconego zapisu informacji, notatki biograficznej, opisu bibliograficznego.
- Cechą dobrej notatki jest jej przejrzystość, zwięzłość i komunikatywność.
- Notatki prowadzi się w zeszytach (np.. do nauki poszczególnych przedmiotów w szkole). Można także prowadzić notatki na luźnych kartkach jednakowego formatu, pisząc tylko po jednej stronie z mar-

ginesem. U góry notatki po lewej stronie wpisujemy zagadnienie i przechowujemy w kopertach, teczkach. W każdej chwili łatwo możemy przejrzeć wszystko, co na dany temat zanotowaliśmy i dołączyć nowe kartki.

II. Działalność organizacyjna

- a) podział uczniów na grupy i wybranie przedstawiciela grupy,
- b) wylosowanie przez przedstawicieli grup tematów zagadnień, które będą opracowywane w grupach,
- c) omówienie poszczególnych zadań; wyjaśnienie ewentualnych wątpliwości.

III. Samodzielna praca w grupach (ciche czytanie, wyszukiwanie wiadomości, sporządzanie notatek z podziałem źródeł informacji). Bibliotekarz oraz nauczyciel – opiekun klasy służą pomocą tej części zajęć.

IV. Głośne odczytanie sporządzonych notatek przez przedstawicieli grup bądź rozmowa bibliotekarza z uczniami na temat powstania i działalności Związku Polaków w Niemczech oraz Kongresu Polaków w Niemczech z 6.03.1938 r. Uczniowie wykorzystują wówczas wiadomości uzyskane w czasie lekcji. Bibliotekarz aktywizuje młodzież przez stawianie pytań problemowych, odwołuje się do wiadomości i przeżyć uczniów. Powinno się także inspirować do wypowiedzi na tematy związane z naszym regionem a dotyczących tematu lekcji lecz nie –ujętych w poleceniach.

V. Podsumowanie lekcji

- Zachęcanie do pogłębienia wiedzy na temat V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech między innymi przez zwrócenie uwagi na publikacje dotyczące tego tematu.
- Ukazanie roli, jaką spełniał Związek Polaków w Niemczech na obszarach pogranicznych (utrzymanie świadomości narodowej i polskiego stanu posiadania).

ZAGADNIENIA DLA GRUP

1. *Związek Polaków w Niemczech – powstanie i zadania.*

Utworzenie V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech – data, obszar działania, siedziba kierownicy

literatura:

Wrzesiński W. – Polski ruch narodowy w Niemczech w latach 1922–1939, Wrocław : „Ossolineum” 1939 s. 60–67

Ludzie spod znaku Rodła. Piła Muzeum Okręgowe 1983 s. 6–8

II. Polskie szkolnictwo w V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech.

literatura:

- Ludzie spod znaku Rodła. Piła Muzeum Okręgowe 1983 s. 8–11
Czerwiński K. Fortece polskości (Tow. Szkolne): 40 rocznica powstania Związku Polaków w Niemczech. Ziemia Nadnotecka 1962 nr 6 s. 4

III. Kultura polska w V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech: polskie stowarzyszenie młodzieżowe i sportowe, ruch muzyczny,

literatura:

- Dworecki Zb. Działalność narodowa Polaków w rejencji pińskiej w latach 1920–1932. Poznań Wyd. Poznańskie 1969.
Woltmann B. 100 lat polskiego sportu (i jego rola na byłym Pograniczu) Ziemia Nadnotecka 1967 nr 6 s. 5; nr 7 s. 5; nr 8 s. 5; nr 9 s. 5

IV. Czytelnictwo polskiej książki i prasy w V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech. Biblioteki.

literatura:

- Wróblewski J. Bibliotekarze spod znaku Rodła. Olsztyn: Wojewódzka Biblioteka Publiczna 1989 s. 49–58
Rozmus J.: Prasa w V Dzielnicy. Gaz. Poznańska 1997 nr 63 s. 9
Dworecki Zb. Działalność narodowa Polaków w rejencji pińskiej w latach 1920–1932. Poznań Wyd. Poznańskie 1969 s. 165–170

V. Działalność gospodarcza Polaków V Dzielnicy Związku Polaków w Niemczech.

literatura:

- Czechowicz A.; Jaroszyk H.: W walce o przetrwanie i powrót do Polski. Roczn. Koszaliński 1975 nr 1 s. 7–10
Kłoskowski J. Bank Ludowy Złotów 1902–1992. Złotów (br. wyd.) 1992 s. 17–25

VI. Kongres Polaków w Niemczech – Berlin 6.03.1938 – geneza, przebieg, uchwały

literatura:

- Osmańczyk E.J.: Wisła i Kraków to Rodło. Warszawa : „Nasza Księgarnia” 1985
Czerwiński K.: Kongres Polaków w Niemczech. Ziemia Nadnotecka 1962 nr 9 s. 5

IV. MATERIAŁY REGIONALNE

A. PRZEGLĄD NOWOŚCI REGIONALNYCH

BAIER Jan

Pamięci bohaterów: 200 lat Mazurka Dąbrowskiego. – Manieczki; Poznań : P.W. „Interfund” Sp. z o.o., 1999. – 57 s.: fot.

Publikacja dotyczy głównie Manieczek, położonych w okolicach Śremu i należących do Józefa Wybickiego. Poza historią wsi przedstawił autor przebieg obchodów 200-lecia Mazurka Dąbrowskiego w Manieczkach w 1996 r. i 150 rocznicy Wiosny Ludów w Książu Wlkp. w 1998 r. Ponadto omówienie działalności Stowarzyszenia Miłośników Tradycji Mazurka Dąbrowskiego i artykuł Alicji Karłowskiej-Kamzowej dot. Muzeum Józefa Wybickiego w Manieczkach.

BAJON Filip

Szczun: z Filipem Bajonem o Poznaniu, o jego wielkopolskiej trylogii filmowej rozmowy prawie o wszystkim / rozm. Włodzimierz Braniecki. – Poznań : „W Drodze”, 1998. – 162 s.: fot.

Reżyser filmowy, poznaniak z pochodzenia wspomina swoje dzieciństwo, związki rodzinne, szkołę i studia w Poznaniu. Kolejne rozmowy dotyczą pracy reżyserskiej i tematyki wielkopolskiej w filmach Filipa Bajona. Publikację uzupełniają liczne czarno-białe fotografie.

CHŁAPOWSKI Dezydery

Chłapowscy: kronika rodzinna / uzup. i przygot. do druku Krzysztof Chłapowski. – Warszawa : Wydaw. DiG, 1998. – 243 s.: fot., portr.

Dzieje wielkopolskiego rodu Chłapowskich od XIV wieku do czasów współczesnych. W kilkunastu rozdziałach autorzy prezentują sylwetki przedstawicieli rodu lub wzmianki o nich w dokumentach, materiałach archiwalnych i publikacjach. Ponadto charakterystyka siedzib rodowych oraz obszerne tablice genealogiczne.

DRAJEWSKI Stefan

Na pielgrzymkowym szlaku: miejsca kultu religijnego w Wielkopolsce. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 79 s., [16] k. tabl.: fot. – (Biblioteka „Kroniki Wielkopolski” / Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu)

„W tej książeczce przedstawiono 38 najważniejszych sanktuariów i miejsc kultu z terenu całego regionu. Ich opisy mają przede wszystkim wymiar religij-

ny, ale także dokumentują część kultury i tradycji wytworzonej w ciągu wieku przez Wielkopolan.”

(Fragment tekstu na okładce)

Na 70 kolorowych fotografiach zabytkowe i współczesne kościoły i sanktuaria a także obrazy i figury w miejscach kultu.

DZIEJE Chodzieży / pod red. Stefana Chmielewskiego. – Chodzież: Urząd Miejski w Chodzieży, 1998. – 414 s.: fot., portr., tab.

Bibliografia s. 399–406

Monografia miasta położonego w pradolinie Noteci. Autorzy przedstawiają historię Chodzieży w sześciu rozdziałach od najstarszego osadnictwa do 1945 r. Liczne materiały ilustracyjne oraz obszerna bibliografia uzupełniają treść książki.

JAKIMOWICZ Teresa

Pałac Górków w Poznaniu. – Wyd. 2. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1998. – 149 s.: fot., pl. – (Biblioteka Kroniki Miasta Poznania. Zabytki Poznania)

Wznowienie (1 wyd. 1971 r.) monografii pałacu Górków – siedziby Muzeum Archeologicznego w Poznaniu. Praca składa się z trzech części. Dwie pierwsze to historia rezydencji do czasów współczesnych. Część trzecia (dodana do drugiego wydania) to omówienie działalności Muzeum Archeologicznego w opracowaniu Lecha Krzyżaniaka. Liczne fotografie i szkice uzupełniają treść publikacji.

KALENDARZ imprez kulturalnych województwa wielkopolskiego 1999 / Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Poznaniu. – Poznań : WBP, 1999. – 107 s.: mapa

Kalendarz zawiera wykaz imprez kulturalnych planowanych w woj. wielkopolskim w 1999 roku w układzie chronologicznym. Na początku znajdziemy program obchodów 150 rocznicy śmierci F. Chopina w Wielkopolsce a w zakończeniu zestawienie imprez cyklicznych.

KALISKIE: kultura – turystyka – biznes / Wydział Kultury, Sportu i Turystyki Urzędu Wojewódzkiego w Kaliszu; fot. Stanisław Kulawiak. – Bydgoszcz: Agencja Reklamowo-Wydaw. Promocja s.c., 1998. – [2 cz.]: teka

[Cz. 1]: „Wieczne to wszystko – nie przemija”: Kaliskie: kultura – turystyka / tekst Andrzej Zmyślony; współpraca red. Adam Borowiak. – 52 s.: fot., il.

[Cz. 2]: Kaliskie: biznes. – 56 s.: fot., il.

Wydawnictwo promocyjne poświęcone byłemu województwu kaliskiemu. W części pierwszej zamieszczono kolorowe fotografie atrakcyjnych pod wzglę-

dem turystycznym miejscowości i zabytków. W towarzyszącym tekście fragmenty rozmaitych publikacji nt. woj. kaliskiego. Część druga to wizytówki reklamowe firm ziemi kaliskiej.

KALISZ wczesnośredniowieczny: materiały sesji, Kalisz 15 czerwca 1998 / pod red. Tadeusza Baranowskiego. – [Warszawa]: Instytut Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk; Kalisz : Rada Miejska Kalisza, 1998. – 136 s.: fot., pl., rys.

Bibliografia s. 130–136

Materiały sesji popularnonaukowej poświęconej dziejom wczesnośredniowiecznego grodu w Kaliszu zawierają dziewięć artykułów z zakresu historii i archeologii oraz jeden prezentujący Archeologiczny Rezerwat Muzealny Kalisz–Zawodzie.

KATALOG zabytków sztuki: miasto Poznań / pod red. Zofii Kurzawy i Andrzeja Kuschelskiego. Część II śródmieście. Kościoły i klasztory, 1. – Warszawa : Instytut Sztuki Polskiej Akademii Nauk, 1998. – 149 s.: tabl., pl. – (Katalog Zabytków Sztuki w Polsce. Seria Nowa)

Bibliografia s. 123–131

Pierwsza część Katalogu zabytków sztuki miasta Poznania ukazała się w 1983 r. Część druga obejmująca zabytki śródmieścia została podzielona na kilka tomów, pierwszy z nich dotyczy kościołów i klasztorów, w kolejnym autorzy zaprezentują pozostałe budowle sakralne. W części tekstowej katalogu znajdziemy omówienie układu przestrzennego śródmieścia oraz charakterystykę pięciu obiektów zabytkowych. Część ilustracyjna zawiera czarno-białe fotografie omawianych budynków, fragmentów architektury i wyposażenia wnętrz.

KSIĘGA pamięci Wielkopolskich Inwalidów Wojennych 1919–1999 / Marian Białecki, Włodzimierz Karwatka; oprac. red. Jan Likowski. – Poznań : Zarząd Okręgowy Związku Inwalidów Wojennych R.P. w Poznaniu, 1998. – 211 s.: fot., portr.

Publikacja jubileuszowa wydana z okazji 80-lecia Związku Inwalidów Wojennych w Poznaniu i Wielkopolsce. Historia i charakterystyka współczesnej działalności związku przeplatane są biogramami członków i wybitnych działaczy z różnych okresów. W części końcowej przedstawiono zarys działalności 34 oddziałów terenowych Zarządu Okręgowego w Poznaniu.

LASKOWSKI Leszek

Roman Abraham: losy dowódcy. – Warszawa; Poznań : Wydaw. Naukowe PWN, 1998. – 197 s.: fot., portr.

Bibliografia s. 181-190

Biografia generała Romana Abrahama, dowódcy Wielkopolskiej Brygady Kawalerii. W czterech rozdziałach autor przedstawia sylwetkę i losy generała począwszy od dzieciństwa i młodości we Lwowie, karierę wojskową w latach międzywojennych i w okresie II wojny światowej oraz działalność powojenną o charakterze kombatanckim i publicystycznym. Liczne fotografie oraz obszerna bibliografia uzupełniają treść książki.

ŁUKASZEWICZ Józef

Obraz historyczno-statystyczny miasta Poznania w dawniejszych czasach. – T. 1-2. – [Wyd. 2 popr. i uzup.] / red. Jacek Wiesiołowski. – Poznań : Wydaw. Miejskie, 1998. – 2 t. XVII, 333; 388 s. – (Wznowienia)

Uzupełnione wydanie publikacji, której pierwodruk ukazał się w 1838 r. Książka składa się z czternastu rozdziałów zawierających zgromadzone w oparciu o ówczesne źródła, informacje nt. dziejów Poznania do 1793 r. Jeden z końcowych fragmentów obejmuje biogramy wybitnych i sławnych poznaniaków. W drugiej edycji uwzględniono w szerszym zakresie materiały ikonograficzne i zweryfikowano niektóre informacje.

MIASTO Koło w 200. rocznicę urodzin Adama Mickiewicza / red. Józef Stanisław Mujta. – Koło : Kolskie Towarzystwo Kulturalne, Miejski Dom Kultury w Kole, Muzeum Technik Ceramicznych; Konin : Wydaw. „Apeks” s.c., 1998. – 56 s.: fot., portr.

Publikacja okolicznościowa zawiera materiały sympozjum i wystawy poświęconej Mickiewiczowi oraz kalendarz imprez roku mickiewiczowskiego w Kole.

MOLIK Witold

Życie codzienne ziemiaństwa w Wielkopolsce w XIX i na początku XX wieku: kultura materialna.– Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1999. – 350 s.: fot., portr.

Publikacja poświęcona historii ziemiaństwa wielkopolskiego w okresie zaborów na terenie Wielkiego Księstwa Poznańskiego. W sześciu rozdziałach autor prezentuje kulturę materialną, życie rodzinne, obyczaje, obszary pracy, wypoczynku, wierzeń i mentalności poddając analizie zachodzące w nich zmiany. Liczne czarno-białe fotografie oraz indeksy nazwisk i miejscowości uzupełniają treść książki.

MORAWSKI Kajetan

Wspólna droga z Rogerem Raczyńskim: wspomnienia / wstęp Janusz Pajewski; przedm. Marcin Libicki; przygot. do druku Przemysław Matusik. – Poznań : Wydaw. Poznańskie, 1998. – 309 s.: portr.

Autor wspomnień, Kajetan Dzierżykraj-Morawski to wielkopolski ziemianin z Jurkowa, dyplomata i urzędnik państwowy w okresie międzywojennym. Bohater jego opowieści, Roger Raczyński to przedstawiciel rodu Raczyńskich z Rogalina, wojewoda poznański i dyplomata. Książka stanowi ciekawe połączenie osobistego pamiętnika z biografią przyjaciela, jest także barwną opowieścią o czasach i ludziach od pierwszych lat naszego stulecia do końca drugiej wojny światowej.

MUJTA Józef Stanisław

Z dziejów Polskiej Organizacji Wojskowej i Związku Peowiaków na ziemi kolskiej. – Konin; Kolo : Muzeum Techniki Ceramicznych, 1999. – 98 s.: tabl., portr.

Bibliografia s. 96–98

Autor przedstawia dzieje walk o niepodległość na ziemi kolskiej a zwłaszcza Polskiej Organizacji Wojskowej i Związku Peowiaków w okresie międzywojennym. W aneksach spisy członków rejestrowanych w lokalnych kolumnach – placówkach powiatu kolskiego oraz noty biograficzne. Liczne fotografie i reprodukcje dokumentów.

MUJTA Józef Stanisław

Z dziejów powstania styczniowego 1863–1864 na ziemi kolskiej. – Konin : Wydaw. „Apeks” s.c., 1998. – 50 s.: fot., portr.

Opracowanie popularnonaukowe przypomina epizody powstania styczniowego na terenie ziemi kolskiej a zwłaszcza bitwy pod Brdowem i Ignacem. Wykazy poległych powstańców i czarno-białe fotografie uzupełniają treść publikacji.

NOWY Tomyśl (rysunki ołówkiem): zabytki, architektura, okolice / rys. Jacek Stelmaszyk [i in.]; red. Jacek Stelmaszyk, Ryszard Tratwał, Lucyna Kończal. – Nowy Tomyśl : Zespół Szkół Ogólnokształcących im. M. Kopernika, 1999. – [78] k.: rys.

Tekst także w jęz. angielskim, niemieckim i francuskim.

Album zawiera czarno-białe reprodukcje rysunków wykonanych przez Jacka Stelmaszyka oraz słuchaczy Policealnego Studium Zawodowego w Nowym Tomyślu. Rysunki przedstawiają ciekawe obiekty i zakątki Nowego Tomyśla oraz okolicznych miejscowości.

OSTRÓW Wielkopolski w dawnej pocztówce (1897–1939): ze zbiorów Muzeum Miasta Ostrowa Wielkopolskiego, Ryszarda Mikołajczyka, Czesława Sikory / koncepcja albumu i teksty Witold Banach. – Ostrow Wlkp., 1998. – 225 s.: fot.

Album zawiera reprodukcje pocztówek dawnego Ostrowa Wlkp. ze zbiorów muzeum miejskiego i dwóch ostrowskich kolekcjonerów. Pocztówki uporządkowano według miejsc, których dotyczą (ulic, parków, kościołów, terenów podmiejskich) poprzedzając każdy fragment odpowiednim opisem. We wstępie ogólna charakterystyka kolekcji.

PAPIEŻ Pielgrzym u grobu św. Wojciecha / red. Beata Czechańska; fot. Józef Wronka [i in.]. – Gniezno : „Gaudentinum”, 1998. – 59 s.: fot., portr.

Kronika pielgrzymek Jana Pawła II do Gniezna w 1979 i 1997 roku. Obok tekstów przemówień papieskich zawiera ponad sto fotografii ilustrujących przebieg wydarzeń.

POWIAT pleszewski / Paweł Anders, Andrzej Gulczyński, Jacek Jackowski. – Poznań : Wydaw. WBP, 1999. – 113 s., [8] tabl. – (Wielkopolska Biblioteka Krajoznawcza; nr 24)

Kolejny tomik Wielkopolskiej Biblioteki Krajoznawczej składa się z czterech części. W pierwszej, ogólnej, autorzy omawiają walory przyrodnicze, krajoznawcze i gospodarcze powiatu pleszewskiego. Części druga i trzecia to charakterystyka Pleszewa i okolicznych miejscowości. W części czwartej omówiono sześć znakowanych szlaków pieszych na ziemi pleszewskiej, z których trzy prowadzą do Gołuchowa.

POWIAT turecki / red. i oprac. Andrzej Piasecki. – Turek, 1999. – 107 s.: fot., pl., portr.

Szkic monograficzny zawiera sześć rozdziałów. Trzy pierwsze to ogólne wiadomości o powiecie, jego historii i współczesności. Kolejne rozdziały to charakterystyka gmin powiatu tureckiego, biogramy osób działających w różnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego oraz wizytówki ważniejszych firm i instytucji. Na czwartej stronie okładki wizerunki herbów siedmiu z dziesięciu gmin tworzących powiat.

[SIEDEMDZIESIĄT pięć] 75 lat Ochotniczej Straży Pożarnej Brodziszewo: z kart historii 1923–1998 / red. Józef Mozio. – Poznań : P.W. [Przedsiębiorstwo Wielobranżowe] „Interfund” Sp. z o.o., 1998. – 91 s.: fot., portr. – (Biblioteka Strażacka; nr 1)

Głównym tematem publikacji jest historia Ochotniczej Straży Pożarnej w Brodziszewie, pow. Szamotuły, przedstawiona w postaci kalendarium ilustrowanego fotografiami z różnych okresów jej działalności. Ponadto „To i owo z dziejów Brodziszewa” oraz dwa krótkie opracowania dotyczące historii wsi i jej mieszkańców.

SKARBY Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu / tekst i wybór Alina Domańska; fot. Janusz Tadajewski. – Poznań : BR, 1999. – [12] k., teka

W związku z jubileuszem 170-lecia Biblioteka Raczyńskich wydała 12 kart pocztowych prezentujących najciekawsze pozycje swoich zbiorów specjalnych. Na kolorowych fotografiach możemy zobaczyć fragmenty rękopisów, starych druków, map i atlasów. Tekst zamieszczony na obwolucie przedstawia historię dokumentów.

SPLITT Jerzy Aleksander

„...Perłą jest park jego...”: widoki dawnego parku kaliskiego. – Kalisz : Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, 1998. – 116 s.: fot.

Publikacja wydana z okazji 200-lecia parku kaliskiego, jednego z najstarszych w Polsce. W części tekstowej historia parku, w części albumowej ponad 70 fotografii prezentujących jego najciekawsze zakątki na przestrzeni dziejów.

SPLITT Krystyna, SPLITT Jerzy Aleksander

Kościół i klasztor oo. franciszkanów w Kaliszu. – Kalisz : Muzeum Okręgowe Ziemi Kaliskiej, Klasztor oo. Franciszkanów w Kaliszu, 1998. – 40 s., [4] tabl.: fot., rys.

Dzieje kościoła i klasztoru ojców franciszkanów w Kaliszu od XIII wieku do czasów współczesnych. Autorzy prezentują architekturę i zabytkowe wnętrza budowli na tle działalności zakonu w różnych okresach historii.

STĘPIEŃ Jerzy

Kleczewskie procesy o czary. – Poznań : Prodruck, 1998. – 154 s.

Bibliografia s. 131–138

Książka poświęcona procesom o czary prowadzonym przed sądem miejskim (wójtowskim) w Kleczewie w XVII i XVIII wieku. Autor przedstawia fakty zapisane w „Księdze sądowej wójtowskiej” na tle procesów o herezję w Europie i Polsce oraz charakterystyki czarownic kleczewskich.

SUŁKOWSCY: życie i dzieło: katalog wystawy, wrzesień–grudzień 1998 / red. Anna Kulińska przy współpracy Grażyny Michalak. – Leszno : Muzeum Okręgowe w Lesznie, 1998. – 98 s. : fot., portr.

Z okazji 260 rocznicy objęcia we władanie Leszna, Rydzyny i okolicznych miejscowości przez Aleksandra Józefa Sułkowskiego, Muzeum Okręgowe w Lesznie przygotowało wystawę i sesję naukową poświęconą przedstawicielom tego zasłużonego rodu. Książka zawiera szkic historyczny Zdzisława Mołińskiego nt. Sułkowskich herbu Sulima i artykuł Anny Kulińskiej nt. portretów Sułkowskich w zbiorach Muzeum Okręgowego w Lesznie. W części katalogowej opis eksponatów wystawy: malarstwa i grafiki, rzemiosła artystycznego oraz archiwaliów i starodruków.

SZYMANOWSKI Zbigniew, TOMCZYSZYN Marta

Poznań: praktyczny przewodnik. – Wyd. 2. – Bielsko-Biała : Wydaw. Pascal, 1999. – 194 s.: pl., rys. – (Dookoła Polski)

Uaktualnione wznowienie popularnego przewodnika (1 wyd. 1997)

Z DZIAŁALNOŚCI Biblioteki Raczyńskich w Poznaniu w latach 1979–1999 / red. Wojciech Spaleniak. – Poznań : BR, 1999. – 106 s.: tab.

Bibliografia s. 100–106

Praca zbiorowa wydana z okazji 170-lecia Biblioteki Raczyńskich obejmuje ostatnich 20 lat jej działalności. W ośmiu rozdziałach autorzy omawiają historię, organizację, zbiory, czytelnictwo oraz działalność kulturalno-oświatową, naukową i wydawniczą. Oddzielne fragmenty poświęcono komputeryzacji i pracownikom biblioteki oraz muzeom – pracownikom literackim działającym w jej strukturze. W zakończeniu wybór piśmiennictwa.

ZIEMIA konińska w czasie powstania styczniowego 1863–1864. T. 5 Losy i wspomnienia popowstaniowe / oprac. Jerzy Stępień. – Konin : Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Koninie, 1998. – 333 s.

Bibliografia s. 283–301

Piąty tom obszernego opracowania na temat dziejów powstania styczniowego na ziemi konińskiej składa się z trzech części. Pierwsza „Losy popowstaniowe” to relacje „Dziennika Poznańskiego” i „Kuriera Poznańskiego” nt. życia powstańców na tle sytuacji politycznej w okresie zaborów i w dwudziestolecie międzywojennym. Część druga „Wspomnienia” zawiera wypowiedzi uczestników i świadków wydarzeń. W części trzeciej opublikowano cztery pamflety powstańców z 1863 r. Obszerna bibliografia.

ZUBER Stanisław

Przyczyny wybuchu powstania poznańskiego w czerwcu 1956 roku. – Wyd. 2. – Poznań : Chrześcijański Związek Kombatantów Powstania Poznańskiego Czerwca 1956 r. Zarząd Główny w Poznaniu, 1998. – 307 s.: fot., portr.

Bibliografia s. 306–307

Wznowienie książki omawiającej wydarzenia Poznańskiego Czerwca 1956 r. na szerokim tle historycznym. W Postscriptum aktualny komentarz polityczny.

GAZETA Kościańska: tygodnik regionalny / red. nacz. Marek Szymański. – 1999, R. 1, nr 1 – . – Kościan : Petit sp. z o.o., 1999

Nowy tygodnik regionalny adresowany do mieszkańców ziemi kościańskiej. W planach redakcji obok informacji i doniesień bieżących reportaże i publicystyka na różne tematy. Numer pierwszy przynosi dwa ciekawe fotoreportaże, omówienie reakcji mieszkańców Kościana po obejrzeniu filmów „Ogniem i mieczem”, wiadomości sportowe.

ROCZNIK Statystyczny Województwa Poznańskiego / przew. kom. red. Kazimierz Kruska. – 1998, R. 23. – Poznań : Urząd Statystyczny w Poznaniu, 1998. – 431 s.: tab.

Ostatnia edycja rocznika obejmującego obszar województwa poznańskiego zachowuje ubiegłoroczny układ materiałów. W części pierwszej znajdziemy wielotematyczne tablice przeglądowe dot. Poznańskiego w latach 1993–1997. W części drugiej działu informujące o poszczególnych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego.

B. BIBLIOTEKI PUBLICZNE WOJ. WIELKOPOLSKIEGO

Zestawienie opracowano w oparciu o materiały WBP oraz nadesłane przez biblioteki publiczne województwa wielkopolskiego.

Białośliwie

BIAŁOŚLIWIE: spotkanie autorskie z Jolantą Wnuk-Węklarową // Tyg. Nowy. – 1999, nr 14, s. 10

Borek Wilkp.

JANOWSKA Urszula. Spotkanie z książką // *Gaz. Gostyńska*. – 1999, nr 10, s. 12

Dot. BPMiG Borek Wilkp. – spotkanie z pisarzem Bronisławem Dostatnim.

Buk

MIK. W kręgu wieszczki: bukowska biblioteka żyje Słowackim // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 109, dod. Miasto s. 5

Działalność biblioteki w Buku.

Chodzież

KĘDZiERSKI Damian. Twórczość Słowackiego: wystawa w Bibliotece Publicznej // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 64, s. 5

Wystawy w bibliotece w Chodzieży.

DEK. W hołdzie Siejakowi: powstał Klub Literacki // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 67, s. 3

Założenie Klubu Literackiego im. Tadeusza Siejaka w Chodzieskim Domu Kultury. M.in. wzmianka o bibliotekach w Pile i w Chodzieży.

POLAREK Krzysztof. Siejak patronem Klubu Literackiego: pamięci wybitnego pisarza z Chodzieży: rozmowa z założycielem Chodzieskiego Klubu Literackiego im. Tadeusza Siejaka... / rozm. przepr. Damian Kędziński // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 78, dod. Powiaty s. 4

M.in. o inicjatywie przygotowania sesji popularyzacyjnej na temat twórczości Siejaka zgłoszonej przez Dorotę Grewling, dyr. Miejskiej Biblioteki Publicznej w Chodzieży.

WIEDZA nie tylko z książek: prelekcja w MBP Chodzież na temat chorób cywilizacyjnych // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 62, s. 9, il.

OLEJNICZAK Dariusz. Przydałby się komputer // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 65, s. 10, il.

O komputeryzacji w MBP Chodzież.

PORANNE różgi // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 78, s. 9

Spotkanie w czytelni MBP z etnografem Romanem Skibą ze skansenu w Osieku.

WIELKANOCNE spotkanie: w chodzieskiej bibliotece publicznej // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 79, s. 4, 9

W CHODZIESKIEJ bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 119, s. 4, fot.

INŻYNIER – pisarz i kresy zachodnie // *Tyg. Piłski.* – 1999, nr 23, s. 50

O sesji popularnonaukowej w Chodzieskim Domu Kultury nt. Tadeusza Siejaka.

CHODZIEŻ: o Siejaku // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 132, s. 4

CHODZIEŻANIN XX wieku // *Chodzieżanin.* – 1999, nr 9, s. 6, fot.
Plebiscyt.

BARANKI w bibliotece // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 79, s. 9, il.
Spotkanie w MBP Chodzież z etnografem z Osieka.

Damasławek

WAK. Cięcia w kulturze: napięty budżet Damasławka // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 78, dod. Powiaty s. 6

M.in. redukcja etatów w bibliotece w Damasławku.

NADOLSKI Piotr. Chmury nad biblioteką // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 16, s. 19

Cięcia kadrowe w bibliotece w Damasławku.

ZIELIŃSKA Janina. Grozi nam zubożenie // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 18, s. 21

Kolejny głos w obronie biblioteki w Damasławku.

MATYSIAK Jacek. Przystanek biblioteka // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 19, s. 13

Sprawa obsady etatowej biblioteki w Damasławku.

(wan). Kultura w gminie // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 115, s. 9

Biblioteka w Damasławku.

(en). Zaproszenie do biblioteki // *Express Wągrowiecki.* – 1999, nr 22, s. 8

Biblioteka w Damasławku zaprasza do zwiedzania wystaw.

KAISER Waldemar. Ostre cięcia w kulturze // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 103, dod. Powiaty s. 4

M.in. sprawa etatów w bibliotece w Damasławku.

Dolsk

(iza). Wirtualny informator // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 77, s. 9, fot.
Komputeryzacja biblioteki w Dolsku.

Dominowo

(mb). Ubogo lecz starannie // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 73, s. 9
Dot. biblioteki publicznej gminy Dominowo.

SYDOR Sylwia W. Podwójne święto: jubileusz ośrodka kultury i biblioteki
w Dominowie // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 123, dod. Powiaty s. 7
Jubileusz 50-lecia biblioteki w Dominowie. M.in. wzmianka o przedstawi-
cielach WBP Poznań.

Gizałki

(iga). Wspomnienie: Gizałki // *Gaz. Plesz.* – 1999, nr 11, s. 4
Wspomnienie w rocznicę śmierci M.C. Abramowicza. Wzmianka o biblio-
tece w Gizałkach.

Gołuchów

M.S. Pokochaj książkę // *Gaz. Plesz.* – 1999, nr 17, s. 5, fot.
O bibliotece w Gołuchowie.

Gostyń

ES. Bibliotekarze świętowali // *ABC Gostyńskie.* – 1999, nr 40, s. 3
Dot. bibliotek w Pogorzeli i Gostyniu.

BANASZAK Ewa. Stań w szranki // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 10, s. 5
Dot. konkursów historycznych, organizowanych w ramach „Dni Gostynia”
m.in. przez BPMiG w Gostyniu.

(apr). Po nagrody do biblioteki // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 111, s. 10
Dot. konkursów historycznych współorganizowanych przez BPMiG w Go-
styniu.

ES. Przeszłość i terażniejszość // *ABC Gostyńskie.* – 1999, nr 38, s. 3
Dot. konkursów pt. „Przeszłość i terażniejszość Ziemi Gostyńskiej”.

(M.S.). Słowacki w bibliotece // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 10, s. 5
Dot. spotkania z aktorem w BPMiG w Gostyniu.

(apr). Legendy w publikacji: wypromowali książkę // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 115, s. 10; nr 118, s. 10

Dot. promocji książki „Legendy ziemi gostyńskiej” w BPMiG Gostyń.

RATAJCZYK Regina. Powrót do źródeł: kolejna publikacja w Gostyniu // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 119, dod. Powiaty s. 3

Dot. promocji książki o ziemi gostyńskiej w BPMiG Gostyń.

BANASZAK Ewa. Dwa dni z panią Joanną // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 11, s. 5

Dot. spotkania z Joanną Papuzińską w BPMiG Gostyń.

(apr). Spotkanie z pisarką // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 124, s. 9

Dot. spotkania z Joanną Papuzińską w BPMiG w Gostyniu.

ES. Spotkanie z Joanną Papuzińską // *ABC Gostyńskie.* – 1999, nr 44, s. 3

Dot. spotkania w BPMiG w Gostyniu.

BANASZAK Ewa. Podsumowanie wakacyjnych konkursów // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 5, s. 33

Dot. konkursów organizowanych przez Oddział Dziecięcy BPMiG Gostyń.

(apr). Specjalna wystawa // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 96, s. 9

Dot. wystawy w Gostyniu.

ES. Spotkanie z lotnikiem // *ABC Gostyńskie.* – 1999, nr 33 b, s. 1

Spotkanie z Bronisławem Dostatnim w BPMiG w Gostyniu.

MACHOWIAK Stanisław. Wiosenne spotkanie z poezją // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 7, s. 34

Biesiada poetycka z udziałem Heleny Gordziej i Mirosławy Prywer w BPMiG w Gostyniu.

ES. Rocznicowa wystawa // *ABC Gostyńskie.* – 1999, nr 35 b, s. 3

Dot. wystawy w BPMiG w Gostyniu.

ROBAKOWSKA Mirosława. Słowacki w bibliotece // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 8, s. 34

Dot. wystawy o J. Słowackim w BPMiG w Gostyniu.

BANASZAK Ewa. Randka z obywatelami // *Gaz. Gostyńska.* – 1999, nr 8, s. 34

Spotkania z Bronisławem Dostatnim w bibliotekach powiatu gostyńskiego.

Grabów n. Prosną

BRODOWICZ Małgorzata. „Na zielonej trawie” // *Czas Ostrzeszowski*. – 1999, nr 19, s. 10, fot.

Konkurs plastyczny dla dzieci w bibliotece w Grabowie.

Grodzisk Wlkp.

KF. Biblioteczna statystyka: książka nie przegrywa z wideo // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 120, dod. Powiaty s. 3

Działalność biblioteki w Grodzisku.

KAT. Biblioteczna amnestia: zapominalscy grodziszczanie unikną kary // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 91, dod. Powiaty s. 1

Jarocin

(Is). Stowarzyszenia w Witaszycach // *Gaz. Jaroc.* – 1999, nr 9, dod. Magazyn itp. s. IV

Dot. spotkania Witaszyckiego Klubu Dyskusyjnego w czytelni filii bibliotecznej w Witaszycach.

KOŁODZIEJ Grzegorz. Znasz li tę wieś // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 51, s. 10, fot.

Dot. działalności witaszyckiego historyka i kolekcjonera Aleksiego Grabiasa. M.in. spotkania i wystawy organizowane w czytelni filii w Witaszycach.

(alg). Biblioteka miasta czy powiatu // *Gaz. Jaroc.* – 1999, nr 15, s. 10

Debata nad utworzeniem biblioteki powiatowej w Jarocinie.

SOKOWICZ Lidia. Legendy i podania witaszyckie // *Gaz. Jaroc.* – 1999, nr 18, dod. Magazyn itp. s. III

Dot. spotkania Witaszyckiego Klubu Dyskusyjnego w czytelni filii bibliotecznej w Witaszycach.

WYSTAWA w czytelni // *Gaz. Jaroc.* – 1999, nr 19, dod. Magazyn itp. s. IV

Wystawa prac artystycznych dzieci ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Jarocinie w czytelni „Pod Ratuszem”.

KOPRAS-FIOŁEK Anna. Czytelnia ma pięć lat // *Gaz. Jaroc.* – 1999, nr 20, dod. Magazyn itp. s. IV, fot.

Działalność filii bibliotecznej „Pod Ratuszem”.

(Is). Szkolne dzieje // G a z . J a r o c . – 1999, nr 22, s. 14

Spotkanie Witaszyckiego Klubu Dyskusyjnego w czytelni filii bibliotecznej w Witaszycach.

(akf). Nagrody za herby // G a z . J a r o c . – 1999, nr 23, dod. Magazyn itp. s. V

Podsumowanie konkursu na herb Jarocina w czytelni „Pod Ratuszem”.

Jutrosin

(jrs). Biblioteczne lekcje // G ł o s W i e ł k o p . – 1999, nr 104, s. 9

O lekcjach bibliotecznych dla najmłodszych w bibliotece w Jutrosinie.

M.K. Fascynujące dzieje // A B C . – 1999, nr 34, s. 2

Informacja o wydaniu monografii miasta Jutrosina – do nabycia w bibliotece.

Kaczory

MOJA pisanka: wystawka pokonkursowa // C h o d z i e z a n i n . – 1999, nr 9, s. 5

Kalisz

(kord). Klótnia o bibliotekę // Ż y c i e K a l i s z a . – 1999, nr 19, s. 4

Problem lokalizacji i finansowania powiatowej biblioteki publicznej.

(kord). Wielobarwna terapia // Ż y c i e K a l i s z a . – 1999, nr 18, s. 8

Wystawa prac plastycznych podopiecznych kaliskiego Domu Pomocy Społecznej eksponowana w Bibliotece Głównej MBP w Kaliszu.

KROKOS Tadeusz. Mało pieniędzy na książki // G ł o s W i e ł k o p . – 1999, nr 89, s. 10

Sytuacja finansowa biblioteki w Kaliszu.

KROKOS Tadeusz. Mój ciepły dom // G ł o s W i e ł k o p . – 1999, nr 121, s. 9, fot.

Podsumowanie konkursu plastycznego „Mój dom” zorganizowanego dla osób niepełnosprawnych przy współdziałaniu biblioteki w Kaliszu.

QBA. Warsztatowe prace: konkurs „Mój dom” rozstrzygnięty // G a z . P o z n . – 1999, nr 121, dod. Powiaty s. 4, fot.

MIK. Co wiesz o Kaliszu? // Ż y c i e K a l i s z a . – 1999, nr 18, s. 5

Konkurs Wiedzy o Kaliszu i Regionie Kaliskim organizowany przez bibliotekę w Kaliszu.

(mp). Okolice poetów // *Z i e m . K a l i s .* – 1999, nr 36, s. 15

III Ogólnopolski Konkurs Poetycki zorganizowany przez bibliotekę w Ostrzeszowie przy współpracy MBP w Kaliszu.

Kępno

(boj). Nastroje Anny // *Z i e m . K a l i s .* – 1999, nr 22, s. 14

Wystawa prac plastycznych Anny Zamojskiej zorganizowana przez bibliotekę w Kępnie.

(MAW). Tłumy w galerii: wystawa prac Anny Zamojskiej // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 64, s. 5

BIENIAK Sylwia. Młoda malarka w bibliotece // *T y g . K ę p i ń s k i .* – 1999, nr 11, s. 5

(klim). Książka samorządowa // *G ł o s W i e l k o p .* – 1999, nr 71, s. 9
Stan i uzupełnianie księgozbioru w bibliotece w Kępnie.

(boj). Wspólna biblioteka // *Z i e m . K a l i s .* – 1999, nr 26/27, s. 18
Sytuacja i potrzeby biblioteki w Kępnie.

(QBA). Miłosz i inni: konkurs recytatorski w Mikorzynie // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 92, s. 2

Konkurs zorganizowany przez Filie Samorządowej Biblioteki Publicznej w Kępnie i Szkolną Bibliotekę Szkoły Podstawowej w Mikorzynie.

GRZESIAK Grażyna. Wszystko jest poezją // *T y g . K ę p i ń s k i .* – 1999, nr 16, s. 4

Przebieg i wyniki konkursu recytatorskiego zorganizowanego w Mikorzynie.

(bok). Młodzi o historii regionu // *Z i e m . K a l i s .* – 1999, nr 38, s. 16
Konkurs zorganizowany przy współudziale biblioteki w Kępnie.

(bok). Poetycko i patriotycznie // *Z i e m . K a l i s .* – 1999, nr 38, s. 16
Informacja o konkursie recytatorskim „Strofy o Ojczyźnie”, którego współorganizatorem jest biblioteka w Kępnie.

MAW. Recytatorski konkurs w Kępnie: „Strofy o Ojczyźnie” // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 119, s. 2

Wyniki i relacja z konkursu zorganizowanego przez bibliotekę w Kępnie i Komendę Hufca ZHP.

(bok). Poezja o ojczyźnie // *Z i e m . K a l i s .* – 1999, nr 42, s. 16

Relacja z konkursu recytatorskiego zorganizowanego przez bibliotekę w Kępnie i Komendę Hufca ZHP.

O OJCZYŹNIE w Kępnie // *T y g . K ę p i ń s k i .* – 1999, nr 21, s. 5

Wyniki konkursu recytatorskiego zorganizowanego m.in. przez bibliotekę w Kępnie.

MAW. Sienkiewicz w nagrodę: finał konkursu historycznego w Kępnie // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 128, s. 9

Wyniki konkursu „Dzieje Ziemi Kępińskiej” zorganizowanego m.in. przez bibliotekę w Kępnie.

Koło

KOLASIŃSKA Izabela. Młodzieżowy „Głos Biblioteki” // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 93, dod. Powiaty s. 3

Gazetka redagowana przez czytelników w Filii dla Dzieci Miejskiej Biblioteki Publicznej w Kole.

KOLASIŃSKA Izabela. Rekordowe piątki: Biblioteka Miejska w Kole ma coraz więcej czytelników // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 92, dod. Powiaty s. 3

KOLASIŃSKA Izabela. Słowacki znany i nieznan // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 92, dod. Powiaty s. 3

Spotkanie Koła Przyjaciół Biblioteki poświęcone Juliuszowi Słowackiemu.

KOLASIŃSKA Izabela. Przed Dniami Koła: konkursy biblioteczne // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 112, dod. Powiaty s. 3

Konkursy organizowane przez bibliotekę w Kole w ramach obchodów Dni Koła.

KURDEK Hanna. Tłok w bibliotece // *P r z . K o ł s k i .* – 1999, nr 21, s. 6

Konkurs czytelniczy poświęcony Juliuszowi Słowackiemu oraz Dzień Bibliotekarza zorganizowany dla bibliotekarzy powiatu kołskiego.

KOZAJDA Mariusz. Lubimy Słowackiego // *G ł o s K o ł a .* – 1999, nr 10, s. 12

Konkurs poświęcony Juliuszowi Słowackiemu.

KOZAJDA Mariusz. Spotkanie bibliotekarzy // *G ł o s K o ł a .* – 1999, nr 10, s. 6

Dzień Bibliotekarza.

(kir). Jak świętują Kolanie // Głos Wielkop. – 1999, nr 131, s. 9
Obchody Dni Koła, m.in. konkurs plastyczny dla dzieci zorganizowany w bibliotece w Kole.

(kir). UFO nad miastem // Głos Wielkop. – 1999, nr 133, s. 9
Omówienie konkursu plastycznego dla dzieci „Moje miasto w XXI w.”

Konin

HEJMAN Lech. Biblioteka bez pieniędzy // Wielkop. Zagl. – 1999, nr 18, s. 4

Trudna sytuacja finansowa w bylej WBP w Koninie po reformie administracyjnej.

(ika). Między czytałem a książką // Głos Wielkop. – 1999, nr 112, s. 10, fot.
Spotkanie bibliotekarzy z powiatu konińskiego w Grąblinie – z okazji Dnia Bibliotekarza.

J.W. Przetwać ten rok: rozm. z Lechem Hejmanem, dyrektorem Miejskiej Biblioteki Publicznej w Koninie // Gaz. Pozn. – 1999, nr 105, s. 2

Kłopoty biblioteki po reformie administracyjnej kraju.

(jas). Jubileusz z filatelistyką // Nowy Tyg. Koniń. – 1999, nr 19, s. 16
Wystawa znaków pocztowych Czerwonego Krzyża z okazji 80-lecia PCK w Bibliotece Publicznej w Koninie.

(mk). „Powiedziane szeptem” // Nowy Tyg. Koniń. – 1999, nr 17, s. 12
Konkurs recytatorski poezji Kazimierza Wierzyńskiego zorganizowany przez Bibliotekę Publiczną w Koninie.

Kościan

(AL). Stary rybak i rybka // Gaz. Kościańska. – 1999, nr 11, s. 10
Rozstrzygnięcie konkursu z wiedzy o życiu i twórczości Ewy Szelburg-Zarembiny.

DO KOŃCA maja // Gaz. Kościańska. – 1999, nr 11, s. 2
Informacja o prelekcji w Oddziale dla Dzieci: „Zarys dziejów książki od pisma węzełkowego do Jana Gutenberga”.

(Gorc). Odczyt w bibliotece // Gaz. Kościańska. – 1999, nr 11, s. 3
Informacja o wykładach w bibliotece.

JADER Tadeusz. Pamiętajmy o Ludwiku // *Wiad. Kościańskie.* – 1999, nr 5, s. 35

Otwarcie wystawy poświęconej L. Beby – regionalisty, nauczyciela i bibliotekarza.

J.R. W oczach czytelników // *A B C.* – 1999, nr 28, s. 3

Konkurs plastyczny „Biblioteka w oczach czytelników”

MIF. Wystawa przyjaciół // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 103, s. 5

Informacja o wystawie.

ab. Bibliograficzny konkurs // *A B C.* – 1999, nr 36, s. 3

Konkurs na opracowanie bibliografii związanej z regionem kościańskim.

(rb). Witkacy i Chopin // *Wiad. Kościańskie.* – 1999, nr 5, s. 4

Informacja o wystawie.

MIF. Spotkanie z poetką // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 57, s. 2

Relacja ze spotkania z Hanną Szelağ.

(szy). Być może także powiatowa // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 115, s. 9

Rozmowa z dyr. Jadwigą Czarną na temat działalności biblioteki.

(szy). Dwa konkursy o bibliotece // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 81, s. 10

Konkursy organizowane przez Oddział dla Dzieci: „Biblioteka dla dzieci w oczach czytelników” (konkurs plastyczny), „Moje podwórko” (konkurs literacki).

(tj). Na cześć Beby // *Wiad. Kościańskie.* – 1999, nr 5, s. 5

Inauguracja obchodów Roku Ludwika Beby.

(szy). Magister z regionalizmu // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 101, s. 9

Spotkanie Towarzystwa Miłośników Ziemi Kościańskiej w Miejskiej Bibliotece Publicznej.

(jz). Wystawa pamiątek // *Pan. Region.* – 1999, nr 19, s. 5

Wystawa o życiu i dorobku Ludwika Beby w bibliotece w Kościanie.

Kotlin

KAŹMIERCZAK Robert. Przyjęli sprawozdania // *Gaz. Jaroc.* – 1999, nr 18, s. 8

M.in. sprawozdanie za rok 1998 z działalności biblioteki w Kotlinie.

Krajenka

POCZAJOWIEC Witold. W cieniu domu kultury: skutki reformy // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 72, s. 2

Działalność biblioteki w Krajenke (w ramach Krajeńskiego Ośrodka Kultury).

Krotoszyn

BĘDĄ wybierać Miss // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 108 dod. Powiaty s. 3

Program imprez organizowanych przez bibliotekę z okazji Dni Krotoszyna.

SZCZĘŚLIWY traf // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 129 dod. Powiaty s. 1

Wybory Małej Miss Ziemi Krotoszyńskiej organizowane przez bibliotekę.

NIGDY na zlecenie // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 130 dod. Powiaty s. 3

Rozmowa z Niną Musielińską – malarką, której prace wystawione są w krotoszyńskiej bibliotece.

ZAPROSILI nas // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 130, s. 9

Informacja o sesji z okazji 10-lecia współpracy Krotoszyn–Grummen – uroczystość i wystawa w bibliotece.

JACKOWSKA Aneta. Minęło jak jeden dzień // *Informacje Regionalne.* – 1999, nr 14, s. 10

O uroczystej sesji w krotoszyńskiej bibliotece.

(zn). Dni Krotoszyna z Biblioteką // *Informacje Regionalne.* – 1999, nr 16, s. 11

Informacja o konkursach organizowanych przez bibliotekę.

KAMIŃSKA Małgorzata. W budynku przy Benickiej // *Informacje Regionalne.* – 1999, nr 20, s. 10

Artykuł o bibliotece w Krotoszynie.

JACKOWSKA Aneta. Ach, cóż to były za dni! // *Informacje Regionalne.* – 1999, nr 21, s. 10

Informacja o wystawie komputerów w krotoszyńskiej bibliotece.

WYSTAWY, konkursy // *Rzecz Krotoszyńska.* – 1999, nr 20, s. 7

Wystawy i konkursy w bibliotece.

DO BIBLIOTEKI po... kwiaty // Ziemia Kalis. – 1999, nr 42 dod. Ziemia Krotoszyńska s. 16

Kiermasz w krotoszyńskiej bibliotece.

Krzemieniewo

NIEDAWNO biblioteka gminna w Drobninie: Krzemieniewo // P a n .
L e s z c z . – 1999, nr 11, s. 4

50 lat biblioteki w Drobninie.

ab. Wróci na stare śmieci // A B C . – 1999, nr 17, s. 3

Gminna Biblioteka Publiczna w Krzemieniewie z siedzibą w Drobninie.

Krzywiń

J.R. Nowe zakupy // A B C . – 1999, nr 28, s. 3

Nowości w księgozbiornie biblioteki.

KAROLEWSKA Irma. W trzech wymiarach // G a z . P o z n . – 1999, nr 100, s. 5

Zajęcia plastyczne dla dzieci z terenu gminy.

Leszno

W KAWIARENCE // A B C . – 1999, nr 31, s. 2

Spotkanie w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Lesznie ze Stanisławem Srokowskim.

Z OKAZJI Dnia Bibliotekarza i Bibliotek // P a n . L e s z c z . – 1999, nr 20, s. 2

Spotkanie towarzyskie bibliotekarzy w leśniczówce koło Zaborówca.

(ar). Debiut // A B C . – 1999, nr 16, s. 1

Spotkanie literackie z Ryszardem Biberstajnem w bibliotece w Lesznie.

(jrs). Dziecięce ilustracje: Leszno // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 82, s. 10

Wystawa prac dziecięcych do wierszy Ewy Szelburg-Zarembiny w bibliotece w Lesznie.

(jrs). Poetycki dyżur: Leszno // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 92, s. 9

Spotkanie w bibliotece leszczyńskiej ze Stanisławem Srokowskim.

(jrs). Wiersze w kawiarence: Leszno // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 69, s. 10

Spotkanie z Aleksandrem Szklarczykiem w Kawiarence Literackiej MBP w Lesznie.

- (Im). Świąteczna książka: Leszno // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 94, s. 9
Świątowy Dzień Książki zorganizowany przez bibliotekę w Lesznie.
- AR. Leszno: bibliotekarski rok // G a z . P o z n . – 1999, nr 58, s. 2
Spotkanie Zarządu Okręgu SBP w bibliotece w Lesznie.
- m. Piękna polszczyzna // A B C . – 1999, nr 21, s. 2
Konkurs Polszczyzny Pięknej, Bogatej i Skutecznej zorganizowany przez
Zarząd Okręgu SBP w Lesznie.
- M.H. Świątowy Dzień Książki // A B C . – 1999, nr 32, s. 2
Obchody przygotowane przez bibliotekę w Lesznie.
- MW. Dziecięce prace: wystawa w leszczyńskiej bibliotece // G a z . P o z n . –
1999, nr 82, dod. Powiaty s. 1
Ilustracje do utworów Ewy Szelburg-Zarembiny.
- MW. Leszno: spotkanie bibliotekarzy // G a z . P o z n . – 1999, nr 66, s. 2
Spotkanie bibliotekarzy leszczyńskiego powiatu ziemskiego.
- MW. Mroczne mity: leszczyńskie spotkanie z poetą // G a z . P o z n . – 1999,
nr 95, dod. Powiaty s. 1
Spotkanie ze Stanisławem Srokowskim w bibliotece w Lesznie.
- MW. Myślę, więc czytam: Dzień Książki w Lesznie // G a z . P o z n . – 1999,
nr 96, dod. Powiaty s. 1
Świątowy Dzień Książki i Praw Autorskich zorganizowany przez bibliotekę
w Lesznie.
- MW. Spotkanie na wystawie: Leszno // G a z . P o z n . – 1999, nr 69, s. 2
Spotkanie w bibliotece z poetą, Aleksandrem Szklarczykiem.
- MW. Spotkanie w Bibliotece: Leszno // G a z . P o z n . – 1999, nr 71, s. 2
Spotkanie na wystawie z Wandą Korniejenko.
- MW. Spotkanie w bibliotece // G a z . P o z n . – 1999, nr 93, dod. Powiaty s. 2
Spotkanie ze Stanisławem Srokowskim.
- ROZWENS Agnieszka. Piękna i skuteczna: o Gęsie Pióro Mikołaja Reja: Leszno
// G a z . P o z n . – 1999, nr 58, s. 3
Konkurs literacki w bibliotece.
- (and). W ramach Leszczyńskich Dni Literatury... // P a n . R e g i o n . – 1999,
nr 18, s. 9
Kiermasz książek Domu Wydawniczego „Rebis” w bibliotece w Lesznie.

Lipno

MIF. Wilkowice: działa od prawie 40 lat // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 73, s. 2
Filia biblioteki w Lipnie.

Luboń

(el). Poczta czy biblioteka? // *Dzien. Pozn.* – 1999, nr 79, s. 7
Dot. likwidacji jednej z filii biblioteki publicznej w Luboniu.

BOM. Biblioteka musi żyć: co piąty lubonianin wypożycza książki // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 89, dod. Miasto s. 7
Działalność biblioteki w Luboniu.

BOM. Luboń: tłumy w bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 130, dod. Miasto s. 5
Działalność biblioteki w Luboniu.

WRZESIŃSKI Robert. Kabaret L-4 w Bibliotece // *Więści Lubońskie.* – 1999, nr 3. s. 13
Występ aktorów Teatru Nowego w Poznaniu w MBP w Luboniu.

H.T.S. Doktor Ewa w Luboniu // *Więści Lubońskie.* – 1999, nr 4, s. 14
Spotkanie z Ewą Wiśniewską w Bibliotece Miejskiej w Luboniu.

A.M. Gdzieś, kiedyś – klimaty... // *Więści Lubońskie.* – 1999, nr 4, s. 14
Wystawa prac Anny Przybylskiej w Bibliotece Miejskiej w Luboniu.

Łobżenica

BIBLIOTEKA w Centrum: Kwadrat // *Tyg. Nowy.* – 1999, nr 13, s. 10

Margonin

NOWE opracowania: o historii i przyrodzie Margonina // *Tyg. Nowy.* – 1999, nr 10, s. 11
Kolejny zeszyt „Kronik Margonińskich”.

STARE fotografie: Margonin // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 67, s. 10

Miejska Górka

KAR. Jakże barwne i pomysłowe: podsumowanie konkursu w Miejskiej Górce // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 80, RSR s. 4
O konkursie plastycznym na pisanek zorganizowanym przez Ośrodek Kultury w Miejskiej Górce

Mieścisko

WIEŚCICKI Włodzimierz. Gminna ostoja kultury // Głos Wągrowiecki. – 1999, nr 11, s. 17

Biblioteka w Mieścisku.

(wan). Pośród książek i rzeczywistości // Głos Wielkop. – 1999, nr 85, s. 9
Biblioteka w Mieścisku.

(wan). Ślady sprzed naszej ery // Głos Wielkop. – 1999, nr 88, s. 10
Wzmianka o bibliotece w Mieścisku.

(wan). Biblioteka ze sklepikiem // Głos Wielkop. – 1999, nr 108, s. 9
Wzmianka o sklepiku z materiałami biurowymi w bibliotece w Mieścisku.

(wan). Ulica z biblioteką // Głos Wielkop. – 1999, nr 90, s. 10, fot.

LEMAŃSKA Danuta. Życzenia od wójta // Głos Wągrowiecki. – 1999, nr 21, s. 17

Spotkanie władz Mieściska z pracownikami bibliotek z okazji Dnia Bibliotekarza.

Oborniki

MIELEWCZYK Krzysztof. Dużo czytają: bibliotekę w Popówku lubią dzieci // Gaz. Pozn. – 1999, nr 90, dod. Powiaty s. 2

Biblioteka w Popówku (filia biblioteki w Obornikach).

Okonek

MIKIETYŃSKI Ryszard. Słowniki, albumy, poradniki // Aktualności Lokalne. – 1999, nr 13, s. 14

Obszerna informacja o pracy Miejsko-Gminnej Biblioteki Publicznej w Okonku (pow. Złotów).

Opatówek

(ac). Bezценne śmieci // Życie Kalisz. – 1999, nr 21, s. 9
Jubileusz 50-lecia biblioteki w Opatówku i wystawa dokumentów po braciach Gillerach – patronach biblioteki.

(kr). Jubileusz gminnej księżnicy // Głos Wielkop. – 1999, nr 54, s. 9
50-lecie biblioteki w Opatówku.

(mak). W kręgu braci Gillerów: jubileusz w Opatówku // *Ziemia Kalis.* – 1999, nr 42, s. 8

Uroczystość 50-lecia biblioteki w Opatówku i nadania jej imienia Braci Gillerów.

(maz). Pamięć o braciach Gillerach // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 110, s. 9
Obchody 50-lecia biblioteki w Opatówku.

PIERZCHLEWSKI Krzysztof. Uczcili ziomków // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 115, s. 9, fot.

Nadanie imienia Braci Gillerów bibliotece w Opatówku i zorganizowanie z tej okazji wystawy w Muzeum Historii Przemysłu.

DOLAT Jarosław. Odnaleziona mapa // *Spotk. z Zabyt.* – 1999, nr 3, s. 36–37

„Mapa guberni kaliskiej” odnaleziona przez pracowników Gminnej Biblioteki Publicznej w Opatówku, pow. Kalisz.

KOŁODZIEJ Grzegorz. Z głębi sowieckiej Rosji // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 70, s. 9, fot.

Przekazanie biblioteczki w Opatówku zbioru listów adresowanych do żołnierzy sowieckich walczących na ziemiach polskich w latach 1944/45.

Ostrów Wielkopolski

Ek. Będzie biblioteka powiatowa // *Gaz. Ostrowska.* – 1999, nr 17, s. 7
Sytuacja MBP w Ostrowie Wlkp. i plany powołania biblioteki powiatowej.

Ek. Ostrów w oczach dzieci // *Gaz. Ostrowska.* – 1999, nr 20, s. 8
Podsumowanie konkursu plastycznego pt. „Moje miasto w moich oczach” zorganizowanego przez MBP w Ostrowie.

(klim). Będzie powiatowa galeria // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 121, s. 9
M.in. o dofinansowaniu galerii BWA kosztem biblioteki powiatowej.

KWD. Czekać na umowę – konferencja bibliotekarzy w Ostrowie Wielkopolskim // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 106, s. 8

Spotkanie dotyczące powołania biblioteki powiatowej.

Ostrzeszów

KOS. Poetyckie urodziny: setna rocznica urodzin Stanisława Czernika: Ostrzeszów // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 17, s. 10, fot.

Spotkanie ostrzeszowskich poetów w miejscowej bibliotece z okazji 100-lecia urodzin jej patrona.

(mp). Pamiętają o Czerniku // *Ziemia Kalis.* – 1999, nr 6, s. 8
Redaktorzy poznańskiej „Okolicy poetów” w czytelni Biblioteki Publicznej w Ostrzeszowie.

JUSZCZAK Krzysztof. Czernik trochę zapomniany // *Czas Ostrzeszowski.* – 1999, nr 3, s. 8, fot.

Symposium z okazji 100-lecia urodzin Stanisława Czernika, patrona Biblioteki Publicznej.

AGATOWSKI Tomasz. Okolice kolebki: 100 rocznica urodzin Stanisława Czernika // *Okolica Poetów.* – 1999, nr 3, s. 15–17, fot.

Spotkanie redaktorów „Okolicy poetów” w Bibliotece Publicznej w Ostrzeszowie.

(mp). Razem, ale osobno: reorganizacja OCK // *Ziemia Kalis.* – 1999, nr 32, s. 8

Podział Ostrzeszowskiego Centrum Kultury na: Muzeum Regionalne, Bibliotekę Publiczną i Dom Kultury.

(mp). Dzieci – poetom // *Ziemia Kalis.* – 1999, nr 38, s. 6

Konkurs recytatorski dla dzieci klas I–IV w Bibliotece Publicznej w Ostrzeszowie.

JUSZCZAK Włodzimierz. Poezja i dzieci // *Czas Ostrzeszowski.* – 1999, nr 20, s. 4, fot.

Konkurs recytatorski dla dzieci w Bibliotece Publicznej w Ostrzeszowie.

(mp). Okolica poetów // *Ziemia Kalis.* – 1999, nr 36, s. 15

III Ogólnopolski Konkurs Poetycki zorganizowany przez bibliotekę w Ostrzeszowie przy współpracy MBP w Kaliszu.

(sł). W okolicy poezji // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 20, s. 9

GIEROSZ Agnieszka. Zapisy po książkę: Ostrzeszów // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 38, s. 10, fot.

Wywiad z Dorotą Lepko, pracownikiem wypożyczalni Biblioteki Publicznej w Ostrzeszowie.

Piła

DEK. W hołdzie Siejakowi: powstał Klub Literacki // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 67, s. 3

Założenie Klubu Literackiego im. Tadeusza Siejaka w Chodzieskim Domu Kultury. M.in. wzmianka o bibliotekach w Pile i w Chodzieży.

- DAK. W rocznicę śmierci Siejaka // *Gaz. Wielkop.* – 1999, nr 75, s. 6
M.in. o publikacji nt. Tadeusza Siejaka, przygotowywanej przy współudziale biblioteki w Pile.
- ADG. Spotkania autorskie: VIII Nadnoteckie Dni Literatury // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 111, dod. Powiaty s. 2
- ADG. Zamiast rozrabiać, w bibliotece osiedlowej (Filia nr 1) // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 85, dod. Powiaty s. 2, il.
- ARSKI Jan. Przeworska Zuzanna: Wielki świat małej Agnieszki, V Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartol // *Głos Niedzielny*. – 1999, nr 10, s. 23, il.
- BEDNARSKA Lena: Choćby jedna w powiecie: rozmowa z... dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu / rozm. przepr. Włodzimierz Branicki // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 107, s. 5, fot.
Wywiad – m.in. o bibliotece w Pile.
- [DZIESIĘĆ] 10 tysięcy wspomnień dla Agnieszki // *Tyg. Nowy*. – 1999, nr 22, s. 9
- GOŁASZEWSKA Grażyna. W poezji wyrażam siebie: Tomasz Kollątaj z Dobrzycy (koło Piły) laureatem konkursu im. Agnieszki Bartol // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 125, dod. Powiaty s. 1, il.
- (jaga). Pieniądze dla piłskiej biblioteki // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 105, s. 1
- KONKURS Literacki im. Agnieszki Bartol // *Chodzieżanin*. – 1999, nr 3, s. 9
- POWIATOWA i Miejska Biblioteka Publiczna w Pile // *Tyg. Piłski*. – 1999, nr 22, s. 48
Informacja o zbiorach i ich udostępnianiu.
- PRZEWORSKA Zuzanna. Arski Jan: Pegaz znów zawitał do Piły: wyniki V Ogólnopolskiego Konkursu Literackiego im. A. Bartol // *Tyg. Piłski*. – 1999, nr 23, s. 45, il.
- PRZEWORSKA Zuzanna. Kollątaj Tomasz Krzysztof: O Konkursie im. A. Bartol // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 125, dod. Powiaty s. 1, il.
- TERMINARZ zajęć Uniwersytetu III wieku // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 126, dod. Powiaty s. 2
M.in. wykład Marii Bochan, dyr. PiMBP w Pile.

UNIWERSYTET III wieku zainaugurowany // Tyg. Nowy. – 1999, nr 22, s. 9
M.in. wykład Marii Bochan, dyr. PIMBP w Pile.

WSPOMNIENIE wieszczka: wystawa pt. „Juliusz Słowacki 1809–1849” // Tyg. Nowy. – 1999, nr 15, s. 9

WYSTAWA pt. „Juliusz Słowacki. 1809–1849” // Gaz. Pozn. – 1999, nr 85, s. 2, il.

(zp). Ja i mój świat, czyli koncert laureatów: Ogólnopolski Konkurs Literacki im. Agnieszki Bartol // Tyg. Piłski. – 1999, nr 21, s. 27, il.

(ZP). Spotkania z pisarzami: VIII Nadnoteckie Dni Literatury // Tyg. Piłski. – 1999, nr 20, s. 25

Pleszew

ANDERSZ-WANAT Ewa. Kultura zepchnięta na bok? // Życie Plesz. – 1999, nr 20, s. 1, 5

Placówki kultury w mieście i powiecie, m.in. sprawa powołania biblioteki powiatowej w Pleszewie.

iga. Konkurs // Gaz. Plesz. – 1999, nr 19, s. 2

O konkursie czytelniczym pt. „Moja mała ojczyzna”, którego współorganizatorem była biblioteka w Pleszewie.

iga. Piękne czytanie // Gaz. Plesz. – 1999, nr 20, s. 5

Eliminacje „Konkursu pięknego czytania” zorganizowanego przez bibliotekę w Pleszewie.

iga. Spotkanie // Gaz. Plesz. – 1999, nr 19, s. 5

M.in. wzmianka o bibliotece powiatowej.

MAJOWE Dni Książki // Gaz. Plesz. – 1999, nr 21, s. 5

Apel o zwrot przetrzymywanych książek.

NIE było gwiazd: pleszewski konkurs pięknego czytania // Gaz. Pozn. – 1999, nr 93, Powiaty s. 3

O konkursie zorganizowanym przez bibliotekę w Pleszewie.

MIK. Pięknie i poprawnie: konkurs w pleszewskiej bibliotece // Gaz. Pozn. – 1999, nr 82, dod. Powiaty s. 3

„Konkurs pięknego czytania” w bibliotece w Pleszewie.

Pogorzela

ES. Bibliotekarze świętowali // ABC Gostyńskie. – 1999, nr 40, s. 3
Dot. bibliotek w Pogorzeli i Gostyniu.

RATAJCZAK Regina. Chętnie czytają: biblioteka w Pogorzeli // Gaz. Pozn. – 1999, nr 85, dod. Powiaty s. 3, fot.

Zasoby biblioteczne.

Poniec

J.R. Promocja Ponieca // ABC Gostyńskie. – 1999, nr 36, s. 3; nr 41, s. 3
Dot. BPMiG w Poniecu – konkurs literacko-plastyczny „Promocja gminy”.

PÓŁ wieku Biblioteki // Gaz. Pozn. – 1999, nr 86, 93. Dodatek lokalny s. 3
Dot. BPMiG w Poniecu.

J.R. Pół wieku biblioteki // ABC Gostyńskie. – 1999, nr 28, s. 3
Dot. BPMiG w Poniecu.

(mk). Promocyjny konkurs: Poniec // Głos Wielkop. – 1999, nr 104, s. 9
Dot. konkursu „Promocja gminy” w BPMiG w Poniecu.

Poznań

BEDNARSKA Lena. Choćby jedna w powiecie: rozmowa z... dyrektorem Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Poznaniu / rozm. przepr. Włodzimierz Braniecki // Głos Wielkop. – 1999, nr 107, s. 5, fot.

Dot. sytuacji bibliotek wielkopolskich po reformie administracyjnej kraju.

(as). Będą kontrolować biblioteki? // Expr. Pozn. – 1999, nr 122, s. 8
Sprawa bibliotek powiatowych. M.in. wypowiedź dyr. WBP Poznań, Leny Bednarskiej.

ŁUCZAK Jacek. Wieś ze średniowiecza: lektury dla turystów: Iwno w historii // Gaz. Wybór. – 1999, nr 67, dod. Turystyka s. IV

Recenzja książki Bolesława Krzyślaka „Iwno” wydanej przez Wydawnictwo WBP w Poznaniu.

GROBELNA Dorota. Laskonogi ze źródeł // Gaz. Wielkop. – 1999, nr 76, s. 4

Recenzja książki Macieja Przybyła „Władysław Laskonogi – książę wielkopolski 1202–1231” wydanej przez Wydawnictwo WBP Poznań.

GROBELNA Dorota. Pan na Rogalinie // *G a z . W i e l k o p .* – 1999, nr 72, s. 8
Recenzja książki Witolda Molika „Edward Raczyński” wydanej przez Wydawnictwo WBP w Poznaniu.

BŁAŻEWICZ Olgierd. Zaproszenie do „miejsc świętych” // *G ł o s W i e l k o p .*
– 1999, nr 129, s. 4
Recenzja książki Stefana Drajewskiego „Na pielgrzymkowym szlaku” wydanej przez Wydawnictwo WBP w Poznaniu.

ŁOZOWSKI Franciszek. Laureatki poznańskich nagród im. Andrzeja Wojtkowskiego // *B i b l i o t e k a r z .* – 1999, nr 3, s. 21
Informacja o wręczeniu Nagrody Głównej za 1998 rok Zofii Płatkiewicz, wieloletniej dyr. WBP Poznań przez dyr. Lenę Bednarską.

AN. Czujne oko fundatora: 170 lat Biblioteki Raczyńskich: uroczystość oficjalna // *G a z . W i e l k o p .* – 1999, nr 103, s. 7
M.in. wypowiedź Heleny Bednarskiej, dyr. WBP Poznań.

KAT. Moja Wieś Aktywna: rozpoczynają Szamotyły // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 90, dod. Powiaty s. 1
WBP Poznań współorganizatorem piątej edycji turnieju środowisk wiejskich.

SYDOR Sylwia W. Podwójne święto: jubileusz ośrodka kultury i biblioteki w Dominowie // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 123, dod. Powiaty s. 7
Jubileusz 50-lecia biblioteki w Dominowie. M.in. wzmianka o przedstawicielach WBP Poznań.

SYDOR Sylwia W. Droga do czytelnika: ofensywa średzkich bibliotek // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 82, dod. Powiaty s. 6
Działalność biblioteki w Środzie. Wzmianka o WBP Poznań.

BK. Czy przyjdzie nam stępować? pieniądze a kultura: rząd nas ukarał lub zlekceważył – takie krążą opinie // *G a z . P o z n .* – 1999, nr 68, s. 10
M.in. wzmianka o budżecie WBP Poznań.

Radwanica

RUMMLER Henryk: [Pięćdziesiąt] 50 lat Biblioteki gminnej im. Ks. Bolesława Domańskiego w Radwanicy [pow. Złotów] // *A k t u a l n o ś c i L o k a l n e .* – 1999, nr 21, s. 13
Informacja o Gminnej Bibliotece Publicznej w Radwanicy.

Rawicz

J.M. Trzeciomajowe obchody // A B C . – 1999, nr 34, s. 3

Informacja o wystawie pt. „Polskie konstytucje” w bibliotece w Rawiczu.

ram. Nadrabianie zaległości: remont sarnowskiego ratusza // P a n .
L e s z c z . – 1999, nr 11, s. 14

Zakończenie remontu przyszłej siedziby filii biblioteki w Rawiczu.

STK. Aktor w Klubie Seniora // G a z . P o z n . – 1999, nr 10, s. 2

O występie aktora Zbigniewa Walerysia zaproszonego przez bibliotekę
w Rawiczu.

Z RATUSZA: dziś Miasto i Gmina Rawicz // G a z . P o z n . – 1999, nr 67, RSR
s. 3

W dziale kultura wspomniana jest Rawicka Biblioteka Publiczna.

Sieroszewice

EK. Brakuje nowości // G a z . O s t r o w s k a . – 1999, nr 17, s. 7

Dot. sytuacji finansowej Gminnej Biblioteki Publicznej w Sieroszewicach.

Skoki

(mon). Z pisanką: Skoki // G ł o s W i e l k o p . – 1999, nr 64, s. 10

Informacja o konkursie na pisankę wielkanocną zorganizowanym przez
bibliotekę w Skokach.

LUBAWY Edmund. Konkurs na pisankę // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999,
nr 13, s. 6

Biblioteka w Skokach zaprasza do udziału w konkursie.

LUBAWY Edmund. Miss z Kakulina // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 13,
s. 19

Biblioteka w Skokach zorganizowała wybory „Małej Miss '99”.

SURDYK Andrzej. Jubileuszowy konkurs // P a ł u k i . – 1999, nr 14, s. 5

Konkurs z okazji 50-lecia biblioteki w Skokach.

LUBAWY Edmund. Profilaktyka // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 16, s. 6

Szkolenie nt. „Profilaktyka raka piersi” w bibliotece w Skokach.

WAK. Spotkania brydżowe // G a z . P o z n . – 1999, nr 104, dod. Powiaty s. 4

Mecz brydżowy w bibliotece w Skokach.

(mon). Lepiej zapobiegać: Skoki // Głos Wielkop. – 1999, nr 90, s. 10
Szkolenie dla pań w bibliotece w Skokach.

IGNASIAK Walerian. Łączy miłość do książki // Głos Wielkop. – 1999,
nr 117, s. 10
Rozmowa z Jadwigą Ranke, dyrektorką biblioteki w Skokach.

MIANOWSKI Jerzy. 50 lat minęło... // Głos Wągrowiecki. – 1999, nr 22,
s. 10
50-lecie biblioteki w Skokach.

SURDYK Andrzej. Złoty jubileusz biblioteki w Skokach // Pałuki. – 1999,
nr 21, s. 5

(wk). Szacowna biblioteka // Express Wągrowiecki. – 1999, nr 22, s. 8
50 rocznica powstania biblioteki w Skokach.

(wan). Festiwal nie tylko dla emerytów // Głos Wielkop. – 1999, nr 129, s. 10
Działalność kulturalna biblioteki w Skokach.

Suchy Las

PEŁCHERSKA-RUJNA Joanna. Duża i mała kultura // Głos Wielkop. –
1999, nr 133, dod. Gminy s. 16

Szamocin

[CZTERDZIEŚCI] 40 lat minęło: Biblioteka w Lipiej Górze // Gaz. Pozn. –
1999, nr 114

JUBILEUSZ między książkami // Głos Wielkop. – 1999, nr 130, s. 9
50-lecia bibliotek w Szamocinie i Lipiej Górze.

Szamotuły

(ZR). Nie tylko festyny: jak zintegrować mieszkańców nowych województw? //
Trybuna. – 1999, nr 81, s. 13
M.in. o bibliotece w Szamotulach.

Szydłowo

ADG. W baśniowej scenerii: V Gminny Konkurs Recytatorski w Starej Łubiance
// Gaz. Pozn. – 1999, nr 77, s. 3

BAJKOWY świat, współzawodnictwo szkół i bibliotek, organizator Rogozińskie Centrum Kultury // Tyg. Nowy. – 1999, nr 13, s. 21
M.in. laury dla filii w Starej Łubiance.

Z.P. Rozkwitanie poezją // Tyg. Piłski. – 1999, nr 14, s. 2
Konkurs recytatorski w gminie Szydłowo.

Śrem

(is). Wytchnienie przy książce // Głos Wielkop. – 1999, nr 93, s. 9
Dot. filii Śremskiej Biblioteki Publicznej w Wyrczece.

JP. W krainie poezji: z okazji Dnia Dziecka // Gaz. Pozn. – 1999, nr 123, dod. Powiaty s. 4
Spektakl muzyczny pt. „W gaiku zielonym” w bibliotece w Śremie.

Środa Wlkp.

(mb). Szczęśliwa trzynastka // Głos Wielkop. – 1999, nr 76, s. 9
Dot. koncertu w BPMiG Środa Wielkop.

JÓŹWIAK Zbigniew. Andrzej Kopiczyński w Środzie // Przem. na Szlaku Piast. – 1999, nr 14, s. 16
Spotkanie z aktorem w bibliotece w Środzie.

(mb). Począć na swoją duszę // Głos Wielkop. – 1999, nr 96, s. 9
Spotkanie z aktorką Mają Komorowską w bibliotece średzkiej.

(mb). J. Pałubicki u średzkiej prawicy // Głos Wielkop. – 1999, nr 93, s. 9
Spotkanie z ministrem J. Pałubickim w bibliotece średzkiej.

SYDOR Sylwia W. Przelamać tabu: wykład na temat czerniaka w średzkiej bibliotece // Gaz. Pozn. – 1999, nr 109, dod. Powiaty s. 6

SYDOR Sylwia W. Żywe wspomnienia: otwarcie wystawy „Środa w wydarzeniach” // Gaz. Pozn. – 1999, nr 123, dod. Powiaty s. 7

SYDOR Sylwia W. Droga do czytelnika: ofensywa średzkich bibliotek // Gaz. Pozn. – 1999, nr 82, dod. Powiaty s. 6
Działalność biblioteki w Środzie. Wzmianka o WBP Poznań.

SYDOR Sylwia W. Przede wszystkim Karwowska: spotkanie z Anną Seniuk w średzkiej bibliotece // Gaz. Pozn. – 1999, nr 122, dod. Powiaty s. 6

SYDOR Sylwia W. Przeczytać lub kupić: zainteresować jarosławieckie dzieci // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 89, dod. Powiaty s. 6
Działalność biblioteki w Jarosławcu (filia Środy).

Ujście

ADG. Kto teraz uratuje bibliotekę w Łagach Ujskich // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 96, dod. Powiaty s. 2, il

INFORMACJE z ratusza // *Ujskie Sprawy.* – 1999, nr 4, s. 6
M.in. o jubileuszu filii w Kruszewie.

Wapno

WAK. Nie tylko o kulturze // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 62, s. 3
M.in. o bibliotece w Wapnie.

KUBASIK Zygmunt. Dzień Bibliotekarza // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 20, s. 6
Dzień Bibliotekarza w bibliotece w Wapnie.

Wągrowiec

KAISER Waldemar. Aukcja pisanek // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 71, s. 5
Podsumowanie konkursu na wielkanocną pisanekę w bibliotece w Wągrowcu.

(kor). Pisankowy rekord // *Tyg. Piłski.* – nr 13, s. 22
Aukcja pisanek na zakończenie konkursu „Pisanki Wielkanocne '99” w bibliotece w Wągrowcu.

TURNIEJ wiedzy pt. „Życie i działalność Jana Pawła II” // *Światłość.* – 1999, nr 3, s. 14
Regulamin konkursu ogłoszonego przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu.

KONKURS plastyczny pt. „Bóg jest miłością” // *Światłość.* – 1999, nr 3, s. 14
Regulamin konkursu ogłoszonego przez Oddział dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu.

(jb). Konkursowa pisanka // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 70, s. 10
Płon konkursu zorganizowanego przez MBP w Wągrowcu.

- GAPIŃSKA Agnieszka. Konkursy religijne // *Pałuki*. – 1999, nr 12, s. 7
MBP w Wągrowcu w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej organizuje konkursy: recytatorski, na witraż i plastyczny pt. „Bóg jest miłością”.
- KUCHARSKI Cezary, Surdyk Andrzej, Majszak Arkadiusz. Powitanie wiosny // *Pałuki*. – 1999, nr 12, s. 7
M.in. biblioteka w Wągrowcu organizatorem tej imprezy.
- (jb). Świąteczna licytacja // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 78, s. 10
Aukcja pisanek pokonkursowych zorganizowana przez bibliotekę w Wągrowcu.
- (wan). Po pisankach konkurs na witraże // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 81, s. 10
Konkursy plastyczne w bibliotece w Wągrowcu.
- WAK. Konkurs na witraż: Dni Kultury Chrześcijańskiej w Wągrowcu // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 87, dod. Powiaty s. 4
Program imprez zorganizowanych przez bibliotekę w Wągrowcu z okazji Dni Kultury Chrześcijańskiej.
- (jb). Przemówił do nas przez Syna // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 88, s. 10
Program obchodów Dni Kultury Chrześcijańskiej, m.in. imprezy przygotowane przez MBP w Wągrowcu.
- (red). Chrystus jako drzewo życia // *Głos Wągrowiecki*. – 1999, nr 14, s. 17
W ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej biblioteka w Wągrowcu oraz Parafia p.w. św. Wojciecha ogłosiły konkurs plastyczny na witraż.
- (red). Bóg jest miłością // *Głos Wągrowiecki*. – 1999, nr 14, s. 17
Oddział dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu oraz Akcja Katolicka w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej organizują konkurs plastyczny na dowolną pracę.
- DZIERBIŃSKA Wanda. Konkurs Poezji Religijnej // *Pałuki*. – 1999, nr 17, s. 13
Konkurs recytatorski w bibliotece w Wągrowcu w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej.
- WAK. Witraże w bibliotece // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 104, dod. Powiaty s. 4
Wystawa witraży wykonanych na konkurs „Chrystus jako drzewo życia” w bibliotece w Wągrowcu.

INSPIRACJE „Biblią” // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 108, s. 4

Regulamin konkursu na wiersz o tematyce religijnej – ogłoszonego przez bibliotekę w Wągrowcu.

BYCZYŃSKA Ewa. Konkursy na finale // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 18, s. 15

Podsumowanie obchodów Dni Kultury Chrześcijańskiej w bibliotece w Wągrowcu.

(wk). Biblioteka witraży // *Express Wągrowiecki.* – 1999, nr 17, s. 10

Konkursy przygotowane przez MBP w Wągrowcu w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej.

W.B. Konkursy, pogadanki, wystawy: rok w Miejskiej Bibliotece w Wągrowcu // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 90, s. 4

Podsumowanie roku 1998 w bibliotece w Wągrowcu.

(jb). List od Owsiaka // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 92, s. 10

Podziękowanie od J. Owsiaka dla MBP w Wągrowcu.

(jb). Drzewo życia w witrażach // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 97, s. 10

Omówienie konkursów zorganizowanych przez bibliotekę w Wągrowcu w ramach Dni Kultury Chrześcijańskiej.

GOLIŃSKA Beata. Życie i działalność Jana Pawła II // *Pałuki.* – 1999, nr 17, s. 2

Zakończenie turnieju wiedzy o papieżu w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu.

GAPIŃSKA Agnieszka. Wieczór poezji // *Pałuki.* – 1999, nr 17, s. 13

Wieczór poezji ks. Jana Twardowskiego zorganizowany przez Filię nr 1 MBP w Wągrowcu.

(PN). Podziękowania od Owsiaka // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 19, s. 17

Podziękowania dla Ewy Byczyńskiej, dyr. MBP w Wągrowcu, za przekazanie pieniędzy z aukcji stroików bożonarodzeniowych na Wielką Orkiestrę Świątecznej Pomocy.

BYCZYŃSKA Ewa. Owsiak w Wągrowcu // *Głos Wągrowiecki.* – 1999, nr 20, s. 15

Podziękowania od Jerzego Owsiaka dla biblioteki w Wągrowcu.

WAK. Wystawy i koncerty // G a z . P o z n . – 1999, nr 111, dod. Powiaty s. 6
M.in. imprezy dla dzieci i młodzieży przygotowane w maju przez bibliotekę w Łeknie.

GRZELAK Sebastian. Przygody Jeża spod miasta Zgierza // P a ł u k i . – 1999, nr 20, s. 12

Oddział dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu przygotował miniteatrzyk dla przedszkolaków z okazji 70. rocznicy urodzin Wandy Chotomskiej.

KRUK Tomasz. Dla mam... // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 21, s. 17
Impreza dla mam w filii biblioteki w Wągrowcu.

KRUK Tomasz. ...I najmłodszych // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 21, s. 17

Przedstawienie kukielkowe pt. „Przygody jeża spod miasta Zgierza” w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu.

BYCZYŃSKA Ewa. Dzień Bibliotekarza // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 21, s. 17

Dzień Bibliotekarza w bibliotece w Wągrowcu.

BYCZYŃSKA Ewa. Dzień Matki // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 22, s. 8

Filia nr 1 MBP w Wągrowcu zorganizowała dla mam teatrzyk kukielkowy pt. „Jaś i Małgosia”.

KRUK Tomasz. Książkowe zakupy // G ł o s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 22, s. 6

Pieniądze dla biblioteki w Wągrowcu z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

(wk). Jeże i Zgierze // E x p r e s s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 21, s. 10

O teatrzyku kukielkowym w Oddziale dla Dzieci i Młodzieży MBP w Wągrowcu.

(wk). Kukielki i czekoladki // E x p r e s s W ą g r o w i e c k i . – 1999, nr 21, s. 10

Z okazji Dnia Matki filia MBP w Wągrowcu przygotowała teatrzyk kukielkowy pt. „Jaś i Małgosia”.

DZIERBIŃSKA Wanda. Lekcja marzeń // P a ł u k i . – 1999, nr 21, s. 5

Przedstawienie pt. „Lekcja marzeń” w MBP w Wągrowcu – z okazji Dnia Dziecka.

GAPIŃSKA Agnieszka. Piszesz wiersze? Ujawnij to! // *Pałuki*. – 1999, nr 21, s. 9

Biblioteka w Wągrowcu organizuje konkurs na wiersz o tematyce biblijnej.

(wk). To co się lubi // *Express Wągrowiecki*. – 1999, nr 22, s. 10

Biblioteka w Wągrowcu przygotowała przedstawienie pt. „Lekcja marzeń”.

(wk). Dzieci i dorośli // *Express Wągrowiecki*. – 1999, nr 22, s. 10

Rozstrzygnięcie konkursów dla dzieci i dorosłych w bibliotece w Wągrowcu.

BYCZYŃSKA Ewa. Trzeci konkurs // *Głos Wągrowiecki*. – 1999, nr 20, s. 17

Trzeci konkurs na wiersz o tematyce biblijnej zorganizowany przez bibliotekę w Wągrowcu.

Włoszakowice

(jrs). Po remoncie // *Głos Wielkop.* – 1999, nr 55, s. 9

O bibliotece we Włoszakowicach.

Kar. Biblioteka po remoncie: Włoszakowice // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 81, dod. Powiaty s. 2

MICHALEWICZ Irena. Tylko czytać... // *Nasze Jutro*. – 1999, nr 105, s. 34

Informacja o bibliotece we Włoszakowicach.

MICHALEWICZ Irena. 50 lat Biblioteki Publicznej we Włoszakowicach: 40 lat Biblioteki Publicznej w Bukówcu Górnym // *Nasze Jutro*. – 1999, nr 106, s. 9-11, fot.

M.in. historia i sprawozdanie z działalności bibliotek.

Wolsztyn

OCALIĆ od zapomnienia: wolsztyńska biblioteka wydała pierwszą książkę // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 100 dod. Powiaty s. 3

Dot. pierwszej książki w serii „Ocalić od zapomnienia” wydanej przez BPMiG w Wolsztynie.

D. Wolsztyn: spotkanie z synem // *Gaz. Pozn.* – 1999, nr 122, dod. Powiaty s. 3

Spotkanie z Dominikiem Paukztą, synem Eugeniusza Paukzty, w wolsztyńskiej bibliotece.

Września

(jak, jg, zet). Kulturalny kwiecień // Przem. na Szlaku Piast. – 1999, nr 16, s. 6

Wzmianka o BPMiG Września.

Zaniemyśl

(mb). Biblioteka po remoncie // Głos Wielkop. – 1999, nr 79, s. 10

Dot. pracy biblioteki publicznej w Zaniemyślu.

Złotów

UTKIN Jerzy. Gmina Złotów // Tyg. Nowy. – 1999, nr 22, s. 24

Wycieczka pracowników Biblioteki Publicznej Gminy Złotów do Kórnika.

NIE TYLKO po książki // Tyg. Nowy. – 1999, nr 18, s. 24

Informacja o pracy Oddziału Dziecięcego Biblioteki Publicznej w Złotowie.

POCZAJOWIEC Witold. O stresie, agresji i nie tylko: Miejska Biblioteka Publiczna w Złotowie zaprasza na spotkania z ludźmi różnych profesji // Gaz. Pozn. – 1999, nr 94, dod. Powiaty s. 3

Spotkania w Oddziale Dziecięcym MBP w Złotowie.

DNI książki // Aktualności Lokalne. – 1999, nr 21, s. 24

Spotkanie z okazji majowych Dni Książki w Bibliotece Miejskiej w Złotowie.

V. KRONIKA

A. Polskie nagrody i wyróżnienia

- **Doktorat honoris causa Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego** przyznano ks. Janowi Twardowskiemu, poecie.
- **Nagrody Poznańskiego Przeglądu Nowości Wydawniczych – Zima '98** otrzymali: Piotr Kowalski za „Leksykon Znaki Świata. Omen, przesąd, znaczenie” (PWN); Marian Woźniak, redaktor „Encyklopedii Konspiracji Wielkopolskiej 1939–1945” (Poznań – Instytut Zachodni), za pełną rekonstrukcją udziału Wielkopolan w walce konspiracyjnej; Lucyna Legut za „Jasiek pisze kronikę rodzinną, a Piotrek ciągle się w kimś kocha” (Łódź Akapit Press).
- **Nagrodę Literacką im. Barbary Sadowskiej** za rok 1998 otrzymał Jarosław Markiewicz za całokształt twórczości.
- **Nagrodę Złotego Berła '99** przyznawaną przez Fundację Kultury Polskiej otrzymał Jerzy Giedroyc.
- **Nagrody „Literatury na świecie”** w 1999 roku przyznano: w dziedzinie poezji – Jerzemu Litwiniukowi za przekład eposu „Kalewala” (PIW); w dziedzinie prozy – Jackowi S. Burasowi za przekład książki Christopha Ransmayra „Ostatni świat” (Wydawnictwo Sic!); w dziedzinie komparatystyki, translatoologii i leksykografii – Edwardowi Balcerzanowi za książkę „Literatura z literatury – strategie tłumaczy”. Nagrodę specjalną za całokształt dorobku przekładowego i kunszt translatorski otrzymał Ireneusz Kania. Wyróżnienie w dziedzinie inicjatyw wydawniczych otrzymał Robert Reszke za wydanie dzieł Freuda i Junga.

B. Międzynarodowe nagrody i wyróżnienia

- **Nagrodę Akademii Francuskiej i Akademii Brazylijskiej** otrzymał meksykański pisarz Carlos Fuentes, za twórczość wzbogacającą cywilizację łaćwińską.
- **Nagrodę im. Goethego** przyznawaną za wybitny wkład do kultury europejskiej otrzymał Ryszard Kapuściński.

C. Z m a r l i

- **Jaime Sabines** (19.03.1999), poeta meksykański (jeden z najwybitniejszych literatów hiszpańskojęzycznych).
- **Józef Ratajczak** (24.05.1999), poeta i prozaik, krytyk teatralny związany z Poznaniem.
- **Władysław Terlecki** (3.05.1999), prozaik, dramaturg, scenarzysta, autor powieści o bohaterach powstania styczniowego.

